

Balek šesti v Atenah

V Atenah so bile končane 43. balkanske atletske igre. Kot član državne reprezentance je na igrah sodeloval tudi član AK Pomurje iz Murske Sobotne Milan Balek in v hitri hoji na 20 km s časom 1:37:54,89 kot najbolje uvrščen Jugoslovan zasedel šesto mesto.

F. M.

NASLOV

Leto XXXVI
Št. 36

Murska Sobota
13. sept. 1984

CENA 20 DIN

VEŠTNIK

35 LET

PRED SPREJETJEM PROSTORSKEGA DELA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE G. RADGONA

Zaščita kmetijskih površin

Konec preteklega tedna so na IS SO in na skupščini Kmetijsko-zemljiške skupnosti še zadnjič obravnavali predlog prostorskega dela družbenega plana občine G. Radgona za obdobje 1981—1985. Skupaj z izvajalci projekta, delavci Zavoda za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota so pripravili „prečiščen“ predlog, ki bo posredovan delegatom skupščine občine, na sedežih KS pa tudi vsi grafični prikazi kart, tako da bodo lahko predlog sprejeli na zborih SO 24. septembra.

Teško, dolgo in odgovorno delo se tako bliža h kraju. Predlog so pripravljali dolgo, saj je bilo najprej potrebno opraviti kategorizacijo zemljišč, zatem pa upoštevati še interventni zakon o zaščiti kmetijskih zemljišč in vse spremembe ostalih zakonov, ki jih je bilo v zadnjem času precej. Osmutek je bil v javni obravnavi vse od julija do sredine avgusta po krajevnih skupnostih in posebna komisija je upoštevala v predlogu, kolikor je bilo mogoče, tudi predloga krajevnih skupnosti in krajanov.

Pripravljen dokument je vsekakor rezultat skupnega dogovora in razumevanja vseh uporabnikov prostora, pri katerem so imeli razumljivo kmetijski odločilno besed. In kot tak zasluži pohvalno

oceno. Izredno velik delež vseh zemljišč v občini (38 odstotkov) namenja trajni kmetijski proizvodnji. Ne ostaja le pri zemljiščih 1. in 2. kategorije v Apaški dolini in drugod, temveč zajema tudi vsa ostala polja in travnike, ki bodo z izboljšavo zemljišč (melioracije) in drugimi posegi (regulacija Ščavnice) služila samo intenzivni kmetijski proizvodnji in pridelavi hrane. Ščiti tudi za radgonsko občino pomembno intenzivno vinogradniško proizvodnjo v Radgonsko-Kapelskih goricah. Na drugi strani pa v sicer zoženih možnostih pušča v posameznih naseljih dovolj prostora (okoli 300 hektarjev) za stanovanjsko zidavo. Industrijska cona bo precej rodovitnih polj vrnila kmetijstvu, vendar je prostora za razvoj industrije na tem območju dovolj, enako kot v Boračevi. V nekaterih drugih naseljih (Sp. Ščavnica, Videm) bo dovolj prostora za razvoj drobne obrti. Nedorečena je le zazidava v Negovi, pa še to zato, ker se krajani sami niso znali dogovoriti, kako in kaj, in za to tudi kaj žrtvovati.

Sicer pa bo dokončna odločitev konec meseca v skupščinskih klopetih občinskih zborov. Pričakovati je, da bodo dobro pripravljen predlog podprli.

V. Paveo

V MAČKOVCIH BLIZU 2000 OBISKOVALCEV — Niso prišli na znane dirke v moto krosu, pač pa na obiranje breskev, ki so jih prodajali v tankajšnem nasadu (pri Marofu). V treh tednih so jih prodali okrog 30 ton. (Foto: J. G.)

VIČJA VAS

KRIVI SO OTROCI, KI JIH NI!?

Pred sedmimi leti so v Vičji vasi slovesno odprli novo podružnično osnovno šolo z oddelkom otroškega varstva. Stavbo so zgradili s samopriskevkom vseh občanov občine Ljutomer (referendumski program). Takrat je bilo seveda slišati veliko pohvalnih besed o pomenu te pridobitve, kar je bilo tudi razumljivo. Kdo bi vedel, da bo naenkrat premalo otrok, s tem pa se postavlja vprašanje obstoja šole in vrta. Prav te dni je okrog tega dokaj „vroče“.

Če bo obveljal četrtkov sklep skupščine krajevnih skupnosti Križevci pri Ljutomeru, kamor spadajo tudi vasi šolskega okoliša podružnične šole v Vičji vasi, potem bodo namreč še v tem šolskem letu zaprli vrata učenske šole, hkrati pa najbrž tudi oddelke otroškega varstva. Kakšni razlogi naj bi vodili k temu?

Zbori občinske skupščine Ljutomer so že 9. julija letos med drugim sprejeli tudi sklep, da je potrebno v krajevni skupnosti Križevci in na svetu križevske (matične) šole izvesti razpravo o predlogu za prenehanje dela podružnične osnovne šole v Vičji vasi. Tako so minuli četrtek o tem zares dokaj temeljito razpravljali. Zagovorniki začasne ukinitve šole v Vičji vasi so poudarjali predvsem ekonomski interes, ki narakuje takšen ukrep. Tako, na primer, stane en učenec, ki obiskuje to šolo, mesečno poprečno okrog 85 tisoč dinarjev, medtem ko je poprečje v večini ostalih šol precej nižje — na matični osemletki v Križevcih skoraj enkrat. To pa zato, ker je v Vičji vasi premajhno število otrok — v treh razredih jih je zdaj le 38 — stroški vzdrževanja in izdatki za zaposlene pa so sorazmerno visoki. Razlogov, ki govorijo v prid ukinitve učenske šole, pa je še več. Tudi v

prihodnjih letih namreč kaže, da bo za samostojne oddelke premalo učencev, in če bi jih zdaj prešolali v Križevce, bi lahko rešili problem zaposlitve vseh učiteljev in tehničnega osebja šole v Vičji vasi. Nobenega problema tudi ne bi bilo (?) s prevozom otrok v Križevce, saj že zdaj vozi od tam šolski avtobus. Pri matični šoli v Križevcih pa so medtem zgradili tudi prizidek z 10 učilnicami, kuhinjo in več manjšimi prostori za učence in učitelje ter telovadnico, tako da je šola zdaj zares prostorna in tudi sodobno opremljena. Na enem mestu pa je vsekakor lažje rešiti organizacijske in tudi druge probleme.

Vsem omenjenim razlogom za ukinitvev podružnične šole v Vičji vasi je najbrž težko oporekati. Šolsko mrežo je in bo treba racionalizirati. Ob takšnih ukrepih, ko gre za ukinitve neke šole, pa seveda obstajajo tudi pomisleki. Najbolj prisotni so kajpak med domačini, saj jim ni vseeno, da bi po tolikih letih (okrog 80) zdaj naenkrat ostali brez šole. Sprašujejo se tudi, kako je mogoče, da so to šolo zgradili šele pred 7 leti, da je bila to prva celodnevna osnovna šola v občini Ljutomer, zdaj pa naj bi ostala prazna, kajti rešitve, za kaj bi stavlili o lahko uporabljali, da ne bi propadala, namreč še ni. Šola pa je po današnjih cenah vredna več kot 20 milijonov dinarjev. Ali naj bo posledaj spomenik? Žal so, kot vse kaže, krivi otroci, ki jih ni.

Skupščina krajevnih skupnosti Križevci pri Ljutomeru je torej sprejela odgovorno odločitev. Ali bodo podružnično šolo in vrtec — ki ga obiskuje 9 predšolskih otrok — zares (začasno) ukinitili, pa bodo dokončno odločili zbori občinske skupščine Ljutomer na eni prihodnjih sej.

JOŽE GRAJ

Kako zastaviti odgovornost?

Seveda gre ponovno za DO Tehnostroj in njen trenutni položaj z vsemi peripetijami, ki se pojavljajo pri obravnavanju polletnih rezultatov gospodarjenja, odstopa predsednika KPO in izvolitvi sanacijskega odbora. O tem je v ponedeljek spregovorilo tudi predsedstvo ljutomerskih komunistov, seje pa se je udeležil tudi Franc Kolarič, sekretar MS ZKS za Pomurje. Naj iz razprave povzamemo nekaj ugotovitev: v DO Tehnostroj ne smemo začeti lova na čarovnice, kljub temu pa je potrebno poiskati odgovornost za nastali položaj. Prav ob tem se pojavlja nekaj vprašanj: kako natančno določiti odgovornost? Ali poiskati odgovornost med „vodilnimi“ delavci, ki so menda s svojimi napačnimi poslovnimi odločitvami pripeljali DO Tehnostroj v položaj, ki mu ni para v vsej tridesetletni zgodovini? Ali pa ne bi kazalo pri iskanju odgovornosti malce pogledati tudi dela družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji in še kje drugje? Naj spomnimo samo na poročilo o delu občinske organizacije zveze komunistov Ljutomer, ki jo je podalo predsedstvo OK ZKS 17. februarja 1983. leta:

»Tehnostroj je v zadnjih letih večino svojih prizadevanj usmeril v povečanje produktivnosti, višjo kakovost in notranjo organizacijo (uporaba računalnika). Pri tem so bili uspešni, saj lahko ugotavljamo, da že dosegajo mednarodno raven. Zaradi pomanjkanja strokovnjakov pa so v prejšnjih letih manj delali pri razvoju novih izdelkov. Od lanskega leta pa uspešno delajo tudi na tem področju.« In še naprej:

»Tehnostroj je ena izmed redkih organizacij, ki ima dolgoročno kadrovsko politiko, kljub temu pa bi v tem trenutku potrebovali najmanj 3—4 diplomirane strojne inženirje.« Ta ocena je očitno nastala na podlagi ocene komunistov v DO — povzela jo je tudi občinska organizacija, sprejeli pa so jo vsi ljutomerski komunisti.

Sicer je res, da danes DPO v delovni organizaciji sprejemajo ocene, kako so v preteklih letih napačno ocenjevali položaj, obenem pa ugotavljajo, da so bile vodstvene strukture tiste, ki so diktirale takšne splošne ali površne ocene. Kje je bila takrat avantgardnost? Sedaj sprejemajo dokumente (10. avgusta 84 — po oceni komunistov v DO) »kakšnih povsebinski, kritičnosti in sklepkih komunistov v Tehnostroju še niso sprejeli.« In sedaj je vprašanje, ali bodo odgovorni samo tisti, ki so kupili kakšen stroj, ki ga sedaj ne uporabljajo, ali bodo krivi tudi tisti, ki so toliko let napačno ocenjevali, in ali bodo krivi tudi tisti tovariši delavci, ki skoraj vsak dan ob 7.30 zjutraj parkirajo službeni Tehnostroj kombi pred Vesnišo pivnico v Ljutomeru, ali pa ob 20 minut do 22.00 čakajo pred vratarjevo ložo na konec delovnega časa? Verjetno nosijo tudi ti kakšno odgovornost. Strinjamo se z oceno, da ne gre loviti čarovnic, sploh pa ne v razmerah kot so, kajti to bi lahko samo še poslabšalo celotno stanje v Tehnostroju, vendar morajo tudi dane ocene temeljiti na odgovornost.

Dušan Loparnik

Z NOVO ORGANIZIRANOSTJO

Kakovost in racionalnost

Predlog ustanovitve enotne delovne skupnosti strokovnih služb samoupravne stanovanjske, ce-

stno-komunalne in kmetijsko-zemljiške skupnosti je dobil v soboški občini široko podporo. Tako zdaj ni nobenih večjih ovir, da ne bi mogla kmalu zaživeti enotna delovna skupnost strokovnih služb samoupravne stanovanjske, cestno-komunalne in kmetijsko-zemljiške skupnosti. V vseh razpravah so se opredelili za prvo varianto organiziranosti enotne strokovne službe, ki naj zlasti prispeva h kakovostnejšemu pristopu pri reševanju posamezne problematike in racionalnejšemu trošenju finančnih sredstev na omenjenih področjih materialne proizvodnje. K večji učinkovitosti opravljenega dela pa morajo prispevati tudi skupno sodelovanje in ustrezne delovne razmere, kar naj bi zagotovilo poslovanje strokovne službe na enem mestu. V tej zvezi urejujejo skupne prostore v zdajšnji samoupravni stanovanjski skupnosti, kjer bo seveda enotne strokovne službe.

Na ta način se bodo dokončno samoupravno organizirali na tem področju materialne proizvodnje, kar je tudi zahteva skupščinskih zborov. Poglavitne zamude — o novi organiziranosti teh strokovnih služb se v soboški občini dogovarjajo že več kot tri leta — je treba pripisati zlasti premajhni zagretosti v nekaterih krogih, po drugi strani pa se je vse preveč čakalo na sprejem novega zakona o stavbnih zemljiščih. Zdajšnja prizadevanja so usmerjena v večje usklajevanje delovanja strokovnih služb, še posebej tehnične službe, in določen nadzor nad izvajalci. Ob vsej racionalnosti delovnih opravil pa bi po novi samoupravni organiziranosti uvedli na novo le delovno mesto strokovnega delavca za plan in analize. Tako bi strokovna opravila za interesne skupnosti s področja materialne proizvodnje postala celo cenejša kot doslej.

Milan Jerše

V banki premalo denarja

Ljubljanska banka — Pomurska banka se že vse od lanskega decembra ubada z velikimi likvidnostnimi težavami. To je odsev razmer v pomurskem združenem delu, ki mu drugi precej več dolgujejo, kot ima samo obveznosti, kopičijo se mu zaloge gotovih izdelkov in spremilja ga vrsta drugih problemov, tako da je tudi ono brez denarja. V banki stanje dodatno zaostruje nereden dotok sredstev za kreditiranje proizvodnje in zalog osnovnih kmetijskih proizvodov za potrebe celotne Slovenije, naporavnane tečajne razlike s strani Narodne banke, realno pa so manjše tudi hranilne vloge občanov, tako dinarske kot devizne. Konec junija, je banki za sprotno in pravočasno poravnavanje obveznosti primanjkovalo milijarda in pol dinarjev. Da posledice nekvindnosti banke ne bi še dodatno zaostrile razmer in pogoje poslovanja v gospodarstvu, si banka vse leto pomaga z najemanjem likvidnostnih kreditov, ki pa jih je seveda treba drago plačati.

Po ocenah in napovedih izvršilnega odbora likvidnostni problemi tudi do konca leta ne bodo bistveno manjši, predvsem na, če se bodo še naprej neredno stekala sredstva za kreditiranje kmetijstva in če Narodna banka ne bo poravnala vsaj minimalnega deleža svojih obveznosti. V Pomurski banki pa so bili ne glede na to primorani poseči predvsem v tisti del letošnje poslovne politike, ki se nanaša na kreditiranje. S tem bodo vsaj malo omilili težak likvidnostni položaj, še nujnejši pa je bil ta ukrep zaradi prekoračevanja postavljenih kreditnih limitov s strani Narodne banke. Prekoračevali so jih pri kreditiranju izvoza in kmetijske proizvodnje. Ker gre za dve prednostni nalogi, znejo imeti sprejete omejitve kreditiranja pri njenem uresničevanju precejšnje posledice — prve se lahko pokažejo že pri letošnji jesenski setvi. Manevrskega prostora pa ni bilo dosti, kajti pokrivati se je možno samo toliko kot je odede velika, zato se ukrepom kot je zmanjševanje kreditiranja priprave in izvoza blaga in storitev na 55 oziroma 80 odstotni delež ter omejevanje obsega kreditiranja proizvodnje in zalog mesa, niso mogli izogni. Prav to lahko ima za dogovorjeno rast kmetijske proizvodnje za širše slovenske potrebe usodne posledice, če ne bo do tega deklariranega strateškega in prednostnega področja, ko gre za uresničevanje dogovorjenega, sem pa sodi tudi združevanje denarja, drugega odnosa — opozarjajo v pomurski banki in gospodarstvu in terjajo drugačen odnos do kmetijstva. Pomursko gospodarstvo je doslej pristopilo k združevanju sredstev za vse skupne republiške projekte, v slovenskem prostoru pa bi se morala najti tudi potrebna sredstva za proizvodnjo hrane, ker sicer še dolgo ne bomo dosegli načrtovanih 80 odstotkov lastne oskrbe z hrano. lb

Enajst let je minilo od uboja predsednika Aledoja v Čilu in kjer že prav toliko let „po volji ljudstva“ vlada diktator Augusto Pinochet Ugarte. Samo v nedavnih nemirih je policija ubila, ranila ali zaprla več sto ljudi.

„TEŽEK“ ČLOVEK

Jugoslovansko časopisje veliko piše o Miodragu Milojeviću iz Paraćina, ki je pred štirinajstimi dnevi s strelji iz pištole pet ljudi smrtno ranil, enega pa močno poškodoval.

Kdo je bil Milojević, naj vsaj nekoliko pojasni ta zapis. Najprej izučeni ključavnikar, nato se je izšolal za obratnega inženirja; je poročen. Najstarejša hčerka je pred dvema leti diplomirala na medicinski fakulteti, sin je delavec, najmlajša hčerka je srednješolka. Milojevićeva žena ni zaposlena.

Nekaj podatkov za ilustracijo njegovega značaja. Dan pred zločinom se je hčerka poročila z nekim mladim ekonomistom. Milojević je na poročni svečanosti nekajkrat udaril najprej ženina, nato še njegovega očeta, Sin Bratislav, ki je v Paraćinu znan kot nasilnež, se je potem spravil nad ožeta. Ta je noč prespal v garaži, naslednji dan pa se je s pištolo in z rezervnimi naboji v svojem fiat 128 odpeljal na kraj kasnejšega zločina.

Pred šestimi leti je bil kot vodja vzdrževanja v tovarni čokolade in bonbonov „Paraćinka“ obsojen na šest mesecev pogojno, ker je med službenim potovanjem pretepel svojega starejšega sodelavca.

Milojević je pred tem delal v štirih delovnih organizacijah in povsod se je prepiral s predstavljenimi in sodelavci. Zaradi tega se je moral trikrat zagovarjati pred sodiščem. Končno si je uredil zasebno delavnico, v kateri je izdeloval zamaške za steklenice. V Njegoševi ulici, kjer je imel delavnico, ga ljudje niso marali, s pištolo pa je pretil tudi delavcem na občinski upravi za dohodke.

Železarji o dogodkih na Koroškem

»Delavci, zbrani na tem protestnem zborovanju, zaupamo v demokratične ustanove sosednje dežele, računamo na ogromno demokratično večino, da ne bo nasedla rezultatom referenduma, ki ga podpira manjšina volilnih upravičencev na avstrijskem Koroškem. Zavedamo se namreč, da je v tej deželi in v državi Avstriji široka fronta demokratične solidarnosti in podpora našim rojakom, kar je dokaz, da se je s politično voljo in demokratično zavestjo mogoče upreti silam mračne polpreteklosti, ki jim enakopravnost in sožitje med narodi nista po volji.

Udeleženci tega protestnega zborovanja odločno podpiramo pravične zahteve pripadnikov našega naroda v sosednji Avstriji, ker je skrb za dele naših narodov, ki živijo onkraj meje, tudi naša ustavna obveznost.«

Ravenski železarji, ki so se pred dnevi zbrali na protestnem zborovanju poudarjajo, da nečejo še bolj zaostri železo tako napetega ozračja na avstrijskem Koroškem, ne morejo pa mimo nedavnih dogodkov, s katerimi kratio osnovne pravice našim rojakom onstran meje.

SPET KOPAONIK

Pretekli petek ponoči so se tla na Kopaoniku znova stresla. Podatki s prizadetega območja pričajo o tem, da je bil potres rušilen. Poškodovanih je bilo veliko poslopij v občini Brus in drugih delih Kopaonika. V kakšnih sto vaseh so bili naenkrat brez pitne vode, poškodovane pa so bile tudi nekatere nove stavbe.

Središče potresa je bilo v občini Brus. Veliko ljudi je iskalo zdravniško pomoč, mnogi zaradi živčnega šoka. V seizmološkem zavodu Srbije so povedali, da je bil to najmočnejši potres po letu 1980.

Prvi močnejši potres je prizadel Kopaonik aprila 1978, nato maja 1980, junija 1982, septembra 1983 in marca letos. Od leta 1978 so zabeležili več kot 38 tisoč sunkov, od tega 7500 močnejših.

Skupno je uničenih 3600 stanovanjskih hiš, brez strehe pa je skoraj 7 tisoč ljudi.

Ogledalo tedna

Daleč je Argentina

Večina jugoslovanskih časopisov je objavila novico oziroma poziv vsem nam, če želi kar kritiko naših patriotskih čustev. V novici je pisalo, kako je zaslovel neki premožni Argentinec, ki je prodal svoje 1.300 hektarjev veliko posestvo za sto tisoč dolarjev, te pa je potem poklonil državi za odplačilo dolgov od tujine. Vest omenja tudi neko starejšo žensko, ki je v isti namen darovala vse svoje prihranke — 40.000 dolarjev. In nič drugega.

Mi, ki smo se vse doslej tolkli po prsih, kako bi vse dali za domovino, tudi kri in življenje, nismo vedeli, da lahko daš mnogo manj, pa to država bolj potrebuje. Resnici na ljubo, naša država ni tako zadolžena kot Argentina, pa tudi mi nismo tako bogati kot Argentinci z vso to zemljo, res pa je tudi, da se česa takega ni nihče spomnil, dokler nismo objavili karajoče vesti. To, da naša država zelo potrebuje malo zelene krvi, pa smo vsi dobro vedeli.

In dajali smo, ni res, da ne bi. Dajali smo, vsem, le

državi v ta namen ne, čeprav smo vedeli, da se duši v dolgovih. Dajali smo krajevnim skupnostim, občinam in delovnim organizacijam, dajali smo za ceste, za reke, za vodo, za vse mogoče in od nekdanj. Toda za odplačilo dolga — nikoli. Da bi vrnil ves naš dolg, bi zadostovalo, če bi vsakdo dal slabih dva tisoč dolarjev. Jaz bi moral v tem primeru dati osem tisoč dolarjev, saj imam štirinajstansko družino, piše Milinko Bujišić v Borbi, zaslužil pa bi jih lahko v petih letih. Zakaj torej ne bi delal pet let zastoj, ko pa sem zastoj delal celo življenje, in to bogve zakaj.

Spomnil sem se neke znanke, ki je umrla kot revica, z malo pameti pa bi lahko postala slavna kot omenjeni Argentinec. Tudi ona je imela zemljo — sicer le 10 hektarov — pa jo je pred približno petnajstimi leti prodala skupaj s hišo, hlevi in še nekaterimi objekti za dobre denarce, ki pa jih je, namesto da bi jih darovala državi, iz čiste sebičnosti vložila v banko. Ko si je malo pred smrtjo hotela kupiti dva metra za grobnico, je morala dvigniti

vse prihranke, ki so ji za nakup komaj zadostovali. Kako je prišlo do tega, da ji je denar tako propadel, nihče ne ve. Če pa bi vso to velikansko količino denarja dala državi, bi bila slavna in priznana, pokopana na državne stroške in z vsemi častmi, tako pa ji je komaj uspelo dobiti tista dva metra zemlje.

Lahko pa bi svoje imetje zapustila državi, kot so to storili nekateri dobri ljudje. Ko govorimo o teh darilih, se spomnim na vsa tista darila, ki so jih mnogi dobili zase in za svoje otroke v obliki državnega denarja in nizkih obresti. Zdaj bi lahko začeli te dinarje zapuščati oziroma darovati državi, saj so pravzaprav njeni. Številnih takih zapuščin sploh ne bi bilo treba darovati, temveč samo vrniti in dobiti garantno pismo, da lastniku ne bo treba pred sodišče. Poleg tega pa, četudi bi lahko zapustil nekaj, kar ni tvoje, česar nisi zaslužil, kar je tuje, tega ne bi bilo lahko storiti, saj bi za to moral plačati precejšen davek, ki je še posebej velik pri darovanjih nepremičninah. Kot kaže, smo se preveč zavarovali pred darovanjem, končuje Bujišić.

Kar je tvoje, to je moje

Če je človek desetletja v Beogradu, se začne spraševati: od kod toliko nezakonitosti v glavnem mestu in pri nas sploh?? V mislih imam najnovejšo vest, da bodo kmalu legalizirali največje nezakonito naselje dvajset tisoč prebivalcev v pet tisoč nezakonito zgrajenih hišah, med katerimi ni malo takih na dveh ali treh ravneh, čemur sicer rečemo že tudi vile.

Ob takem se človek najprej vpraša, kako je nezakonitost sploh mogoča, če je nekdo ne podpira. Kako torej nastajajo „divje“ grajnje? Najprej človek zgradi temelje hiše, in ko jih nihče ne poruši, se pravi, ko ovir nezakonitosti ni, zgradi še pritličje. Med tem seveda stanuje nekje v mestu. Ko se preseli v svoje pritličje, da stanovanje v katerem je stanoval, neredko je to družbeno stanovanjsko poslopje, v najem, in z najemnino, ki jo praviloma jemlje za vsaj leto dni vnaprej, gradi nadstropje. In potem, ko je nadstropje zgrajeno, izdaja to nadstropje podnajemnikom...

In kako pride do elektrike in vode. Precej enostavno; priključi se na vodovod in električno omrežje in redno plačuje storitve. To pa je žel pol legalizacije, in sicer zato, ker vodovodarji in elektricarji ne povprašajo po gradbenem dovoljenju in plačevanju za komunale in drugo. In ko tak način gradnje pripelje do zgrajenega mesta dvajset tisoč prebivalcev, ne preostane drugega, kot legalizacija takega mesta.

Rekli pa smo, da je omenjeno naselje samo največje med nezakonito zgrajenimi v Beogradu. Nismo pa rekli, da bodo za tako mesto morali prebivalci tega istega naselja precej plačati še za vodnjake, da bi bil mir v njihovi hiši, in menda še marsikaj, kar bi sicer morali plačati že prej, zdaj pa bodo vsekakor manj.

Zdi se torej, da caplja politika razvoja mesta za življenjsko prakso, da se Beograd pač razvija stihijno. Ali pa je vmes zvito, da sicer stabilizacijske in druge načrte razvoja Beograda zdaj uresničujemo s tihotapljenjem starih idej skozi majhna, ko že niso mogli skozi velika vrata? Pri tem se človek vpraša: kaj je z moralnimi vrednotami družbe pri takem razvoju dogodkov iz vsakdanjega življenja?

Nadaljevanje te zgodbe sem slišal od nekega delavca, ki je zgradil, nezakonito seveda, hišo za svojo družino, ni pa odstopil od zahteve, naj mu da delovna organizacija stanovanje, kajti pravno hiše nima, niti stanovanja seveda. Ko je bil na vrsti za stanovanje so zahtevali, da brezpravno zgrajeno hišo odstopi delovni organizaciji, na kar pa seveda ni pristal. Počakal je še štiri leta in dobil je manjše stanovanje zase, otrokom pa je pustil nezakonito zgrajeno stanovanje. In sta bila volk sit in koza cela. Le da je umazanija ostala na obeh straneh in še na tretjem povzhu.

Tako nekako je nastalo pravilo: nič ni resničnega, vse je dovoljeno, kar pa je na svoj način bolje od pravila: vse je resnično, nič ni dovoljenega, ki ga je uporabljalo glavno mesto pri upravljanju s poslopji in tudi z ljudmi. Pomeni, da se v družbi vedno nekaj premika, čeprav na meji med zakonitostjo in nezakonitostjo, s katero lahko človek kaj hitro zdrkne na napačno stran da namreč misli, da je pravišnje nezakonito ravnanje. Od tega pa nastajajo dileme v organizacijah pregona, ki preganjajo ljudi po klasičnih metodah samo kadar gre za čisto zasebno lastnino. Kadar je lastnina obarvana družbeno, pa se sploh ne znajdejo in se zato delajo Francoze, češ: za to področje kriminala nismo pristojni, saj ni jasno opredeljeno, kaj je družbeno in kaj je kraja družbenega, dokler poznamo le termin ODTUJEVANJE.

Tako se nam dogaja, da si ljudje prisvajajo svoje tudi z brezpravnimi gradnjami stanovanj, toda v razmerah, ko ni ne lokacij ne drugih zakonskih odobritev za reševanje družinskih problemov. To pa spominja na nekdanje čase, ko je veljala parola: če vzameš od kapitalista, kar si je on prisvojil od tvojega dela, si storil dobro delo zase in za delavskega razreda. Prevedeno na naše razmere to pomeni: kolikor ti kdo v imenu države odtuje, se pravi prisvoja, toliko imaš pravice, da jemlješ zase več kot pa ti formalno pripada, ne da bi ogrozil moralno delavskega razreda. Če pa pri tem grabiš čez svoje potrebe, izkazane v mejah splošnih materialnih dobrin, pač postaneš tat delavskega razreda.

Viktor Sirec

globus

WASHINGTON — Demokratiški kandidat za predsedniške volitve Mondale trdi, da Reagan „pelje ZDA v vojno“, zase pa pravi, da bi takoj stopil v stik z Moskvo, če bi bil izvoljen za predsednika.

TEHERAN — Iranski verski poglavar Homeini je ob svojem romanju v Meko pozval k enotnosti milijardo muslimanov po vsem svetu. Zahteval je, naj obračunajo s tistimi, ki hočejo razbiti islamsko enotnost.

SAN JOSE — Kostariška vlada je sporočila, da bo začasno prenehala z odplačevanjem tujih dolgov. Podoben sklep je sprejela tudi bolivijska vlada.

SAO PAULO — Zaradi pretirane onesnaževanja okolja so v brazilskem mestu Cubatao za določen čas zaprli sedem tovarn.

BONN — Obisk predsednika državnega sveta Nemške demokratične republike E. Honeckerja v ZR Nemčiji so za nedoločen čas preložili.

WASHINGTON — Predsednik ZDA Reagan je za londonski Sunday Times izjavil, da je proti vsakemu zmanjševanju ameriške vojaške prisotnosti v Evropi. To je povedal v zvezi z manevri, ki potekajo v deželah NATO.

INNSBRUCK — Tirolska je z veliko proslavo zabeležila 175-letnico bojev za svobodo Tirolske. Na svečanosti so bili tudi Južni Tirolci, ki po določitih pogodbah iz leta 1919 živijo v Italiji.

TRST — Italijanske oblasti so v slovenskih naseljih v delu Krasa, ki sodi v tržaško občino, dvojezične krajevne napise in kazipote zamenjali z italijanskimi.

MOSKVA — Načelnika generalštaba vojske ZSSR Nikolaja Ogarkova, ki je bil znan kot zagovornik „trde linije“ je zamenjal Sergej Ahromejev.

ATENE — Grčija bo za 2,5 milijarde dolarjev kupila sto vojaških letal.

globus

Madžarska: diplomirani branjevci

Sosednja Madžarska se srečuje danes s posebnim problemom; vse več je nezadovoljnih tistih, ki imajo v žepu visokošolsko diplomu, piše Tanjugov dopisnik Miloš Čorović iz Budimpešte. Danes ima več kot pol milijona Madžarov visokošolske diplome. S številom diplom na 10 tisoč zaposlenih je Madžarska pred mnogo bolj razvitimi deželami, kot so na primer Francija, Nizozemska, Švica in Belgija, kar je odraz večletnih prizadevanj, da se izboljša kvalifikacijska struktura zaposlenih, veliko pa je k temu pripomoglo tudi brezplačno šolanje.

Vse več diplomantov srednjih šol se raje odloča za delo kot pa za težko in dolgo pot do visokošolske diplome. Zakaj? Vzrok je plača, predvsem v pedagoški in tehniških strokah. Inženir, ekonomist, profesor ali zdravnik morajo delati najmanj deset let, da dobijo enako plačo kot polkvalificirani delavec. Z neko analizo so ugotovili, da dobi diplomirani strokovnjak, star 25 do 35 let, 77 odst. plače fizičnega delavca. Priučeni delavec doseže svojo največjo plačo že po petih, kvalificirani po desetih, človek z visokošolsko diplomu pa rabi za to 20 let.

Bivši minister za šolstvo in kulturo Imre Pozsgai je v zvezi s tem izjavil, da je porušen vrstni red nekih vrednot v družbi, če na primer dobi učitelj za

četrtino manjšo plačo kot kurjač na isti šoli. Dejal je tudi, da teh nasprotij ni mogoče razrešiti „z enim samim udarcem“. Vse dokler bodo obstajala ta nesorazmerja, bodo rečimo di-

plomirani pravniki prodajali zelenjavo, zdravniki bodo odpirali kavarnice, učitelji se bodo ukvarjali z zidarstvom itd., piše mladinski list „Magyar Ifjúság“.

Vedno manj vinogradov

Letos bodo v Makedoniji natrgali približno 207 tisoč ton grozdja, kar je precej manj kot v zadnjih letih, ko so s približno 38 tisoč hektarjev dobili tudi po 350 tisoč ton grozdja. Tega ni krivo neurje, ki je letos opustošilo največje vinorodno območje Tikveš, ampak slaba donosnost vinogradništva. V sedemdesetih letih je makedonsko vinogradništvo doživljalo pravi preporod, saj so se površine vinogradov bližale rekordnim 50 tisoč hektarjem, kolikor jih je bilo do leta 1912, ko se je pojavila filoksera.

100a pred tremi leti so v Makedoniji vinograde začeli podoravati, hkrati pa prenehali urejati tudi nove. Vzroki za to so v visokih cenah reprodukcijskega materiala za obdelavo in varstvo vinogradov in nizke cene grozdja. Letos bodo pridelovalcem plačevali grozdje povprečno po 16 dinarjev, kar ne bo dovolj niti za kritje osnovnih stroškov.

Makedonske gospodarstvenike moti najbolj podatek, da Makedonija izvozi le 5 odstotkov vina, čeprav je v celotni jugoslovanski vinski proizvodnji udeležena z 22 odstotki.

RABIMO MOČNO OZN

V poročilu o enoletnem delu OZN je generalni sekretar mednarodne organizacije, ki bo prihodnje leto slavila 40-letnico, poudaril nekatere dosežke OZN in navedel najbolj kritična vprašanja, ki tarejo današnji svet. Perez de Cuellar je dejal, da je Svetovna organizacija edini kraj, na katerem lahko vsi narodi, veliki in mali, močni in šibki, povedo svoje mnenje in včasih izpovedo svoj obup. Omenil je potrebo po zmanjševanju napetosti v svetu, predvsem med ZDA in ZSSR, kakor tudi še vedno preveliko nerazumevanje med gospodarsko razvitim Severom in nerazvitim Jugom tega sveta.

Proti investicijam v zidove

DOLGA VAS: Na seji sveta potrošnikov so obravnavali poročilo sveta za obdobje štirih let in izvolili novo vodstvo. Razpravljali so tudi o problematiki delovnega časa samopostrežne trgovine, s čimer so poglobljeno odgovorili tudi na delegatsko vprašanje, ki je bilo zastavljeno na eni izmed sej občinske skupščine Lendava. Na sejo so kot vselej povabili predstavnike inšpekcijskih služb trgovskega podjetja in postaje milice v Lendavi. Svet potrošnikov v Dolgi vasi sodi med boljše v lendavski občini.

LJUTOMER — Izvršni svet SO Ljutomer je obravnaval prvo informacijo o rezultatih gospodarjenja v občini Ljutomer. Uspeh, ki so ga dosegle organizacije združenega dela v prvem polletju nikakor ni spodbuden, saj rasti dohodka zaostaja, porabljenega sredstva pa naraščajo. Povečale so se tudi izgube. Skupna in splošna poraba pa se giblje v dovoljenih okvirih. O analizi bodo razpravljale tudi DPO občine Ljutomer in zbori SO Ljutomer.

LJUTOMER — Organizacije združenega dela so v prvem polletju letošnjega leta dosegle plan zaposlovanja, manj pa je ta plan uresničen glede kakovosti zaposlovanja dodatnih delavcev, saj OZD zaposlujejo predvsem nekvalificirane, priučene ali kvalificirane delavce, kar ne izboljšuje kvalifikacijske strukture in tehnološke organiziranosti že zaposlenih. Od 190 novozaposlenih delavcev so v prvem polletju zaposlili 164 novih delavcev, kar je 72-odstotna realizacija plana.

LJUTOMER — V Ljutomeru pripravljajo odlok o uvedbi hidromelioracijskih del in o rabi kmetijskih zemljišč na delu območij katastrskih občin Veščica, Razkrižje, Pristava, Cven in Mota. O osnutku tega odloka je že razpravljala izvršna sveta SO Ljutomer in člani bodo osnutek tega dali v razpravo občinski skupščini, ki se bo opredelila do tega dokumenta. Na tem območju naj bi meliorirali 442 hektarjev zemljišč.

LENDAVA: Na seji predsedstva občinskega komiteja ZKS so sprejeli operativni načrt aktivnosti organov občinske konference po 13. seji CK ZKJ in o pripravah na javno razpravo. Javna razprava se bo začela že prihodnji teden. Predsedstvo je obravnavalo še informacijo o investicijah v občini in poslovanje organizacij združenega dela v prvem polletju letošnjega leta.

LENDAVA: Na skupni seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov in predsedstva občinske konference SZDL so razpravljali o oceni investicijskih vlaganj v občini. Predsedstvo pa sta na ločenih sejah razpravljali o delovanju organizacij v tem jesensko-zimskem obdobju. Določili so okvirni program dela in ugotovili, da bo potrebno v vseh sredinah začeti razpravo o rezultatih stabilizacije, ki jo uresničujejo v organizacijah združenega dela.

LJUTOMER — Osnovna preskrba prebivalstva v občini Ljutomer je bila v letošnjem letu relativno dobra kljub določenemu občasnemu pomanjkanju nekaterih artiklov. Največje je bilo pomanjkanje gradbenega materiala, tehničnega blaga in rezervnih delov. Vzroke za takšno stanje je potrebno iskati v širši družbeni skupnosti. Kljub kreditiranjem, avansiranjem in sovlaganjem trgovine za zagotovitev boljše oskrbe s temi proizvodi, se stanje bistveno ne izboljšuje. Poseben problem predstavlja tudi neupoštevane predpisov in pogodb o dobavnih rokih blaga.

do tedna

Veliko „malih“ investicij v gospodarstvo

V razpravi o oceni investicij v lendavski občini, ta je bila v vseh družbenopolitičnih organizacijah, je bilo ugotovljeno, da so vse investicije v letošnjem letu v skladu s kriteriji in zajete v planskih dokumentih ter tako tudi družbeno-ekonomsko upravičene. Za investicije v lendavski občini v zadnjih letih velja, da se je delež na področju gospodarstva nekoliko povečal, toda kljub temu se je v družbenem proizvodnem obsegu zmanjšal. Struktura investicij kaže na boljše, več je sredstev investitorjev in manj kreditov, podobno velja tudi za gospodarstvo. V preteklih letih je bilo lendavsko gospodarstvo močno navezano na kredite, zato pa se je znašlo v hudih težavah, ki se poznajo še danes. Razprava v vodstvih družbeno političnih organizacij je pokazala, da so sedanje investicije v skladu z družbenimi usmeritvami.

Od naložb v gospodarstvo naj omenimo le nekatere. Teh je vsega 19, največja pa je razširitev zmogljivosti tovarne umetnih lepil in gradnja skladišča za ureo. Več investicij je namenjenih tudi za melioracije, te izvajajo v Radmožancih, Pincah, Dotini, Mostju in Dobrovniku. Za vse te investicije velja povedati, da so proizvodnega značaja. Ne gre torej za gradnjo zidov in drugih objektov, ki niso povezani z proizvodnjo, sicer pa v občini menijo, da so tudi „male investicije“ pomembne za hitrejši razvoj gospodarstva, ta pa je za lendavsko občino pomemben zaradi čedalje večjega števila nezaposlenih. Na področju negospodarstva sta sedaj dve investiciji, in sicer gradnja prizidka k osnovni šoli v Odrancih in gradnja prizidka k osnovni šoli Drago Lugarič v Lendavi. Letno kopalnišče v Lendavi in dobrovniški kulturni dom pa bosta morala po-

čakati, da se iz samoprispevkov občanov zbere dovolj denarja. Zaščita sredstev za akumulacijo v temeljnih organizacijah združenega dela in zbiranje obratnih sredstev iz trajnejših virov bo prejkoslej glavna naloga v prihodnjih letih, če se seveda želi gospodarstvo v občini postaviti na trdnje osnove, ki bodo omogočile večje zaposlovanje, predvsem pa izvozno usmerjenost. Jani D.

47 milijard prihodka ABC Pomurke

V prvem polletju so združene OZD ABC Pomurke celotni prihodek v primerjavi z enakim obdobjem 1983 povečale za 67 odstotkov, dohodek za 47 in čisti dohodek v višini 2,7 milijarde za 36 odstotkov.

V prvem polletju 1984 so združene delovne organizacije SOZD ABC Pomurka ustvarile skupno 47 milijard dinarjev prihodka, kar je za 67 odstotkov več kot v enakem obdobju lani.

Največjo rast celotnega prihodka so zabeležile organizacije, ki se ukvarjajo s primarno kmetijsko dejavnostjo in proizvodnjo hrane. Celotni prihodek so povečale za 77 odstotkov. Najnižji porast prihodka pa so beležili gostinci združeni v ABC Pomurka, in sicer le 33-odstotnega. Ob naštetem pa ne gre prezreti, da so v sestavljeni organizaciji porabili v prvih 6 mesecih 42 milijard sredstev, kar je za 69 odstotkov več. Rast porabljenih sredstev je naraščala za 2 odstotka hitreje od rasti celotnega prihodka.

Delovne organizacije ABC Pomurke so v prvem polletju 1984 ustvarile dohodek v višini 4,7 milijarde dinarjev, kar je za 47 odstotkov več kot v enakem obdobju preteklo leto.

Najhitrejšo rast beležijo servisno-proizvodne organizacije, kot je Agroservis, Živinorejsko-veterinarski zavod z investicijsko skupnino in tako imenovane druge dejavnosti, ki se neposredno ne ukvar-

Na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti v soboški občini nimajo tako imenovanih zgrešenih investicij. Takšen bi bil lahko kratak povzetek s skupne seje predsedstva občinske konference socialistične zveze in občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so prebrali informacijo o izvajanju investicij v občini v letošnjem letu. Pregled tekočih in dokončanih investicij ter zbrani podatki o prijavljenih naložbah v mesecih aprilu, maju, juniju in juliju letos dokazujejo, da je v soboški občini trenutno 70 investicij. Predračunska vrednost teh investicij je 2,26 milijarde dinarjev, pri čemer odpade 51 odstotkov sredstev na področje gospodarstva, 18,6 na infrastrukturo, 30,4 odstotka pa na področje družbenih dejavnosti. Pri tem je zanimiva ugotovitev, da se struktura lastnih sredstev za gradnjo iz leta v leto izboljšuje, saj se je njihov delež v zadnjem letu povečal kar za 16,3 odstotka — od lanskih 30,1 na letošnjih 46,4 odstotka.

Čeprav ocenjujejo, da bo letos za investicije porabljenih za okrog 70 odstotkov več sredstev kot v minulem letu, pa v soboški občini, kot smo slišali v razpravi, še vedno zaostajajo za predvidenim. To je še posebej izrazito v gospodarstvu, čeprav tudi večina teh investicij ne bo bistveno pripomogla k odpiranju novih delovnih mest in večji izvozni naravnosti združenega dela. Res pa je, da je soboško gospodarstvo v zadnjih letih močno zaostajalo za republiškim povprečjem na področju investicijske dejavnosti. Zato je v zdajšnjih zaostrenih gospodarskih razmerah povsem umesten poziv predsedstev OK SZDL in OS ZSS za čimbolj racionalno gradnjo in večjo angažiranost občanov za zbiranje sredstev za potrebe gospodarske infrastrukture, manj pa v zidove zgradb, ki jih je treba nenehno vzdrževati.

Hkrati so podprli tudi investicijsko aktivnost na področju negospodarske dejavnosti, kjer gre v glavnem za izvajanje sprejetega referendumskega programa. Poleg gradnje kirurškega bloka bolnišnice v Rakičanu, ki je prednostna nalozba, se je začela tudi gradnja osnovne šole v Mačkovichih, katere vrednost je 62 milijonov dinarjev. Spričo dokaj visoke cene so na skupni seji vodstev občinske SZDL in sindikata pojavili pomisleki. Nekaj kritičnih pripomb pa je letelo tudi na račun smotrnosti nadzidave Ljubljanske banke v Murski Soboti, ki sodi med negospodarske investicije. V tej zvezi so sprejeli priporočilo, po katerem naj bi organizacije združenega dela, samoupravne interesne in krajevne skupnosti v prihodnje pokazale večjo racionalnost na področju investicijske politike, zlasti pa pri čim manjšem vlaganju sredstev v upravne zgradbe.

Milan Jerše

LENDAVA

VODOVOD DO BENICE

Vodovod od Čentibe do Benice bo te dni končan, to pomeni, da bo položeni 9 km cevi. Celotno nalozbo je financirala komunalna skupnost Lendava v sodelovanju z nekaterimi delovnimi organizacijami in rudarsko-energetskim kombinatom Velenje. Nalozba je veljala kakih 42 milijonov dinarjev in je bila načrtovana v tem srednjeročnem obdobju. Vodovod do Benice je torej končan, kaj pa naprej? V krajevni skupnosti Orešje-Dolina, v katero sodijo domala vse obmejne vasi od Čentibe, Dollne, Pinc, Pince Marofa in Benice, so se že začeli pripravljati na referendum, na

katerih bi sprejeli krajevne samoprispevke za nadaljnjo gradnjo omrežja po vaseh. Vsaka vas se bo morala sama odločiti, ali bodo njeni prebivalci priključeni na vodovod ali ne. Vse kaže, da med občani krožijo različne govornice o tem, kakšen naj bi bil njihov delež pri gradnji. Komunalna skupnost občine bo zaradi tega morala dokončno povedati svojo besedo, da občani ne bi bili napačno obveščeni in da bi se čim prej začela gradnja omrežja, sicer do zdaj zgrajeni vodovod ne bo nikomur koristil.

Jani D.

Zavzeto gradijo vrtec

Gradnja otroškega vrta v Beltincih — investitor je ob sofinanciranju krajevna skupnost — poteka po programu. Trudijo se, da bi dela pospešili, zato so se na zboru občanov dogovorili za zbiranje prostovoljnih prispevkov in prostovoljno delo. Prostovoljne prispevke lahko občani plačajo v več obrokih. Tisti, ki so prevzeli delovne obveznosti, so bili doslej najbolj zaposleni pri izkopu temeljev, navozu gramoza in polaganju cevi. Precej dela jih čaka tudi pri izkopu jarkov za napeljavo vodovoda in elektrike. Tudi urejanja okolice ne bodo pustili ob strani.

A. H.

SOZD INTEGRAL, DO AVTORADGONA, n. sol. o., Ljutomerska 26, 69250 Gornja Radgona, objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja delovne skupnosti Skupnih služb prosta dela in naloge

tajnice marketing sektorja

pogoji: — srednješolska izobrazba ustreznih smeri in — 2 leti delovnih izkušenj.

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Zainteresirane kandidatke so dolžne poslati prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave kadrovske službi delovne organizacije v 8 dneh po objavi. Prijavljene kandidatke bomo o izbiri obvestili v roku določenem s samoupravnim splošnim aktom delovne organizacije, ki opredeljuje postopke za izbiro delavcev.

OBVESTILO

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja ODE Murska Sobotica sporoča vsem zainteresiranim, da služba pokojninskega zavarovanja delavcev in uslužbencev Avstrije iz Gradca organizira govornilni dan za vse tiste, ki želijo kakršnokoli pojasnilo s področja avstrijskega pokojninskega in rentnega oz. invalidskega zavarovanja.

Govornilni dan bo 19. septembra 1984 v Murski Soboti od 9. do 13. ure v prostorih SPZ — ODE Murska Sobotica, Titova 24/III, in sicer s področja pokojninskega zavarovanja delavcev v sobi št. 32, s področja pokojninskega zavarovanja uslužbencev pa v sobi št. 36.

ELMA Tovarna gospodinjstskih aparatov in elektromateriala Ljubljana n. sol. o. TOZD ELEKTROMATERIAL Lendava n. sol. o.

Razpisna komisija ELMA Tovarna gospodinjstskih aparatov in elektromateriala Ljubljana n. sol. o. TOZD ELEKTROMATERIAL Proizvodnja elektromateriala Lendava n. sol. o.

po sklepu delavskega sveta TOZD

razpisuje

dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJA SPLOŠNE SLUŽBE TOZD

Kandidati za opravljanje razpisanih del in nalog morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja izobrazba pravne, upravne ali organizacijske smeri;
- štiri leta delovnih izkušenj na področju medsebojnih razmerij, kadrovanja, socialnega dela, izobraževanja, nagrajevanja in organiziranja dela samoupravnih organov;
- ustrezen odnos pri utrjevanju in razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja.

Dela in naloge vodje splošne službe se razpisujejo za dobo 4 let. Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: ELMA TOZD ELEKTROMATERIAL Lendava, Kolodvorska 8 — za razpisno komisijo. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Zdravilišče »Radenska«, n. sol. o., Radenci objavlja po sklepu komisij za delovna razmerja Delovne skupnosti skupnih služb in TOZD Naravno zdravilišče prosta dela in naloge

ENERGETIK PROCESNI STROJNIK I v Delovni skupnosti skupnih služb

pogoj: visoka ali višješolska izobrazba strojne smeri — energetik, 3 leta delovnih izkušenj, pasivno znanje nemškega jezika in opravljen strokovni izpit s področja energetike

POMOČ PRI STREŽBI NA RAJONU v hotelu Radin TOZD Naravno zdravilišče

3 delavce za nedoločen čas 2 delavca za določen čas pogoj: KV natakar, 1 leto delovnih izkušenj in pasivno znanje nemškega jezika. Poskusno delo traja 3 mesece. Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravilišče »Radenska« Radenci, kadrovsko-socialna služba. Kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po poteku objavnega roka.

Udarec poletu mladih mišic

Mladi brigadirji so zaključili še eno delovno poletje. Mladinke in mladinci iz radgonske občine so ob tem ponosni in razočarani hkrati. Ponosni predvsem na delovne uspehe, ki so jih letos v svojem prispevku v mladinskem prostovoljnem delu dosegli. Upravičeno. Stalna občinska mladinska delovna brigada Janko Jurkovič-Jovo je bila polnoštevilna, rezultati 37 brigadirjev (kar 25 jih je bilo srednješolcev in povprečna starost brigade ni spresegla 17 let) na ZMDA Suha krajina pa nadpovprečni. Plan dela so presegli za več kot 60 odstotkov. Ob teh sta se 2 brigadirja udeležila zvezne akcije pri gradnji avtoceste v Bitoli v okviru brigade Bratstvo in enotnost 12 jugoslovanskih mest, udeležencev vsakoletnega festivala, velik je bil tudi delež mladih iz občine v regijski pionirski delovni brigadi na akciji v Istri . . .

Razočarani pa ostajajo nad odnosom v posameznih delovnih organizacijah v občini. Tem gre kljub samoupravnemu sporazumu denar za mladinsko prostovoljno delo težko iz žepa. Simboličnih 50 dinarjev na zaposlenega v posameznih delovnih okoljih ostaja največkrat le mrtva številka na papirju. Mladi pa to občutijo. To je bil poglavitni razlog, da niso mogli popolniti mladinske delovne brigade pobratene občine Mladenovac. Brez denarja so se odpravljali na akcije takorekoč „boš“ in brigadirjem razen ene majice niso mogli nuditi ničesar. Saj ne gre, da bi se — kot zatrjujejo mladi sami — kiti s tujim perjem, vendar so zaradi tega okrnjeni pri delu interesnih, kulturnih in drugih dejavnosti. V nasprotju z ostalimi so „pravi siromaki“.

Ma saj ni denar edini in najbolj pomemben. Tega so še kako nadoknadili z dobrim delom. Pomembnejši je odnos, prepričanje, da tudi v delovnih organizacijah delijo njihovo mišljenje, da je delo mladih mišic v naši družbi še potrebno. Pri tem pa je licemerja več kot preveč. Od sicer navdušenega „za“, se v konkretnih primerih obnašajo največkrat povsem drugače. Tistih, ki si želijo na akcije, ne pustijo in silijo slabše delavce (če si pri nas zanič, za brigado boš že dober). In največkrat ostaja v bitki za spreminjanje razmer mladinska organizacija osamljena, hrbet ji obrnejo tako druge DPO, samoupravni organi, povsem na drugi strani pa so ponavadi vodstveni in vodilni delavci. Pa pravimo, da so brigade šole življenja, kovačnice „kulta“ dela in ne le dobrodošla oblika, kako prijetno preživeti del poletja, navezati nova poznanstva in se nezadnje tudi dobro zabavati. Drži, tudi to so mladinske delovne akcije. Kljub temu pa ostaja njihova osnovna naloga delo in pomoč mladim tam, kjer stroji navadno odpovedo — to pa znova in znova potrjujejo zaključne številke.

Zadnja leta imamo v Sloveniji vedno več težav, ko se v občinskih konferencah mladih borijo za brigadirje. Radgonski primer — gotovo ni osamljen — je tem prizadevanjem svojevrstna medvedja usluga. Mladi so se z njim soočili odkrito in ga upravičeno označili kot udarec mladinskemu prostovoljnemu delu. Vlado Paveo

Solidarnost vsakodnevna praksa

Sistem solidarnostnega zagotavljanja sredstev se postopoma vse bolj uveljavlja kot eden pomembnih dejavnikov za zmanjševanje posledic večjih naravnih in drugih nesreč. Ob tem velja povedati, da gre v praksi le za enega od virov sredstev, ki naj zagotovijo normalne razmere za življenje in delo na območju, ki ga je prizadela kakšna naravna nesreča, ne pa za avtomatizem pri povrnitvi celotne škode. Pred očmi je namreč treba imeti selektiven pristop in strogo namensko uporabo solidarnostnih sredstev. Zato vzbujajo zadnje čase precejšnjo pozornost nov predložen družbeni dogovor o načinu uporabe in upravljanja s solidarnostnimi sredstvi za odpravljanje posledic naravnih nesreč. V njem predvidevajo nekaj novosti — razširili naj bi vrste naravnih nesreč, kot so poze-

ba, žled s snegom, suša, rastlinske bolezni itd. Poleg tega pa se v naši republiki zavzemajo, da bi v manj razvitih občinah oziroma krajevnih skupnostih, ki jih je prizadela naravna nesreča, upoštevali škodo, ki presega 3 odstotke družbenega proizvoda celotnega gospodarstva na priz. detem območju.

Ker se tudi pri nas nenehno srečujemo z različnimi naravnimi ujmami, ki povzročajo ogromno škodo v kmetijstvu in na ostalih področjih, je razumljiva skrb, ki jo temu vprašanju namenjajo v soboški občini. Ni dvoma, da se lahko v tej občini že doslej ponašajo z utečeno kolektivno solidarnostno pomočjo občanov, ki se je potrdila ob naravnih nesrečah, pa najsi je šlo za poplave ali druge vremenske ujme. Še posebej je treba omeniti

krvodajalske akcije, saj se v soboški občini tako letno zbere do 1200 litrov krvi, in tekmovanja med mladimi osnovnošolci za pomoč invalidnim osebam. Da ne govorimo posebej o solidarnostnem zbiranju sredstev, oblačil, obutve, tekstilnih odpadkov in papirja, kjer so zlasti angažirani člani Rdečega križa. V zadnjem obdobju se je v soboški občini uveljavilo tudi sposobljanje občanov v enotah civilne zaščite. Vsemu temu bo koordinacijski odbor za solidarnost ob elementarnih nesrečah pri predsedstvu OK ZSDL v Murski Soboti tudi v prihodnje namenil veliko pozornost. Hkrati pa nameravajo urediti še natančno evidenco vseh razpoložljivih zaščitnih in drugih sredstev, ki se rabijo ob morebitnih naravnih nesrečah.

Milan Jerše

DA NE POZABITE

12. oktober — rok za zamenjavo osebnih izkaznic

Že od nekdaj in vsepovsod je navada, da spremljajo ljudi na življenjski poti številni papirji.

Tu mislimo predvsem tiste, ki jim v vsakdanjih pogovornih pravimo uradne listine ali dokumenti.

Mednje sodi vsekakor na prvem mestu osebna izkaznica, ki je osnovni dokument vsakega državljanca, s katerim dokazuje svojo istovetnost. Ker letošnjega 12. oktobra poteče veljavnost vseh starih osebnih izkaznic, ne glede na njihovo veljavnost, jih je treba obvezno zamenjati z novimi. To pomeni, da bodo poslej vsi občani imeli enotno urejene osebne izkaznice, o prednostih in

praktičnostih katerih se lahko kaj hitro prepričamo.

Zdajšnji podatki o zamenjavi osebnih izkaznic v Pomurju kažejo, da je akcija dokaj dobro stekla, saj so se je ustrezni upravni organi pomurskih občin lotili že leta 1981. Tako so do konca prvega tedna v letošnjem septembru v radgonski občini zamenjali okrog 10.000 osebnih izkaznic; skupno število je nekaj čez 14.000. Vse vloge občanov so zbirali na sedežih krajevnih uradov, občane pa so sproti seznanjali z namenom akcije. Še posebej dobro so se odrezali v lendavski občini, saj so v tem času od skupno 18.000 zamenjali že okrog 16.500

osebnih izkaznic. Pri tem so obiskali vsako vas v lendavski občini. Tudi na dvojezičnem območju je akcija stekla nemoteno in so osebne izkaznice zamenjavali po želji občanov. V ljutomerski občini so zamenjali okrog 11.500 osebnih izkaznic, preostalo jih je še 2500. Te obsežne naloge so se v soboški občini lotili nemudoma po posameznih krajevnih središčih. Z akcijo so začeli že decembra 1981 v Rogoševcih, te dni pa so jo zaključili v Černejavcih. Doslej so od približno 44.000 volilnih upravičencev zamenjali osebne izkaznice v več kot 90 odstotkih primerov, s čimer so lahko zadovoljni. Milan Jerše

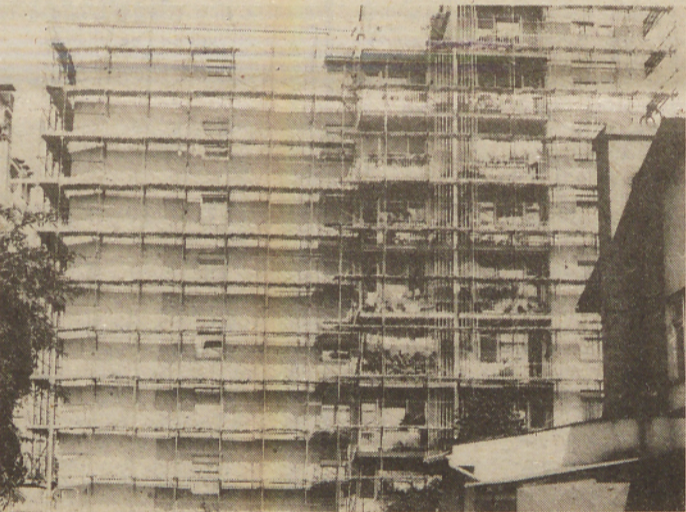
Obnavljanje fasad na blokih

Že nekaj časa v mestu Murska Sobota obnavljajo nekatere starejše stanovanjske objekte, ki ne bodo prispevale k lepšemu videzu pomurskega središča, ampak bodo tudi imeli boljšo toplotno izolacijo. Samoupravna stanovanjska skupnost se je skupno z izvajalci del lotila obsežne obnove stanovanjskih blokov, ki jih je že načel zob časa. Zaradi slabe izdelave pa je prihajalo tudi do odpadanja ometa na fasadah, izdelanih iz perlitna kot toplotne izolacije. Zato je bilo v marsikaterem stanovanju precej vlažno, kar je stanovalcem povzročalo nevarnosti. Prav zdaj obnavljajo v ulici Staneta Rozmana 4 v Murski Soboti, kar opravljajo delavci TOZD Obrtništvo Sobota.

Po sklenjeni pogodbi si delita stroške obnove ki znašajo 5,2 milijona dinarjev, samoupravna stanovanjska skupnost in TOZD Gradbeništvo Pomurje. V bistvu bo samoupravna stanovanjska skupnost pokrila stroške, ki bodo nastali zaradi razlike v boljši izdelavi fasade in amortizirani del obnovitvenih del. V ta namen trenutno postavljajo štiri centimetre debelo fasado demit iz stiropora, s čimer bodo vsaj za enkrat

izboljšali toplotno izolacijo. Do konca letošnjega leta bodo obnovili fasado še v ulici Staneta

Rozmana 6, kjer bo predračunska vrednost približno enaka. Milan Jerše

ABC Pomurka — Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, TOZD Poljedelstvo in govedoreja Lendava

prodaja

na javni dražbi
— 4 koruznjake na ekonomski enoti Lendava.

Dražba bo v nedeljo, 16. 9. 1984 s pričetkom ob 10. uri na dvorišču ekonomske enote.
Ogled je možen uro pred pričetkom dražbe. Interesenti vabljeni!

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD
TOZD VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA
LENDAVA

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

a) vzdrževalca

Pogoji:
— KV mizar oziroma druga ustrežna izobrazba vzdrževalca,
— opravljen šoferjski izpit B-kategorije,
— najmanj dve leti delovnih izkušenj.

b) kuharica v VVE Turnišče

Pogoji:
— KV kuharica,
— najmanj dve leti delovnih izkušenj.
Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s 3-mesečno poskusno dobo.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: VIZ TOZD Vzgojno-varstvena organizacija Lendava, Mohorjeva 1.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili 8 dni po objavi.

RADENSKA
TOZD MORAVSKE TOPLICE Moravske Toplice

po sklepu delavskega sveta razpisuje dela in naloge

a) vodenje hotela »TERMAL«

b) vodenje recepcije hotela »TERMAL«

POGOJI:

pod a)
— visoka ali višja izobrazba ekonomske ali gostinsko-turistične smeri
— dve leti delovnih izkušenj za kandidate z visoko izobrazbo, štiri leta delovnih izkušenj za kandidate z višjo izobrazbo
— aktivno znanje nemškega jezika, pasivno znanje angleškega ali italijanskega jezika
— preizkus znanja varstva pri delu in higienskega minimuma
— uspešno delo in pravilni odnos do samoupravljanja v dosedanjem delu

pod b)

— višja šola ali srednja šola ekonomske-gostinsko-turistične smeri,
— tri leta delovnih izkušenj na teh delih in nalogah
— aktivno znanje nemškega jezika, pasivno znanje angleškega ali italijanskega jezika

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev morajo kandidati predložiti tajništvu temeljne organizacije Moravske Toplice najkasneje do 22. septembra 1984.
Prijavljene kandidati bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po izteku roka za prijave.

mala anketa

„FRANCOSKI PENZIONISTI“

Leto 1981 je marsikomu v Pomurju prineslo veselo novico. Gre za tiste občane, ki so nekoč delali v Franciji, vsaj 3 mesece, pa so napolnili 60 let starosti (enako moški in ženske). Če so jih delodajalci prijavi in zanje plačevali prispevek za zavarovanje, so upravičeni do „FRANCOSKE PENZIJE“! Znano je, da so nekoč, še v stari Jugoslaviji, šli na delo v Francijo tudi številni Pomurci. Koliko si jih je doslej uspelo urediti pokojnino, sicer nismo zbrali podatkov, znano pa je, da jih že prvo leto, ko je v Franciji izšel nov zakon (prej najmanj 5 let delovne dobe), pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Murski Soboti vložilo prošnje za pokojnino čez 3 tisoč Pomurcev. Obiskali smo nekatere in na kratko jih predstavljamo v današnji anketi.

KATARINA TRATNJEK iz Bakovec: „V Franciji sem bila v letih 1937 do 1942. Delala sem na kmetiji, in to vse, kar je bilo treba postoriti. Zamenjala sem dva gospodarja in vse kaže, da me vsak po nekaj mesecev nista prijavi. V odločbi o pokojnini imam namreč priznana le 4 leta. Kljub vsemu sem vesela, da dobim pokojnino. Vsake tri mesece prejmem okrog 2 tisoč frankov in približno tolikšen znesek sem prejela tudi za nazaj. Ne vem, zakaj je bil zaostanek tako majhen, slišala pa sem, da so nekateri prejeli dosti milijonov. Svojo pokojnino pa večina vlagam za nakup kmetijske mehanizacije in za ostale izdatke pri hiši.“

DANIEL LEBAR iz Srednje Bistrice: „Ker doma ni bilo dovolj kruha za vse, sem tudi jaz moral oditi po svetu. Žena Kristina je bila v Franciji že drugo leto, pa je še mene spravila tja. Oba sva delala na veliki kmetiji. Jaz sem večinoma prevažal s konji to in ono. Vmes sem hodil delat tudi kaj honorarno. Tam sem bil do 1938. leta, žena pa se je zaradi otroka vrnila

prej. Zdaj oba dobivava pokojnino, ki nama seveda na stara leta zelo prav pride. Končno smo lahko kupili traktor in lahko pomagava otrokom. Vsake tri mesece dobiva skupaj okrog 9 starih milijonov dinarjev.“

SABINA MESARIČ iz Razkrižja: „Da, tudi jaz sem „francoska penzionistka“, in sicer po možu, kajti, čeprav sem bila tudi sama v Franciji 7 let, nisem bila redno zaposlena, pač pa sem doma gospodinjala. Lastnik graščine nam je namreč dal v najem eno izmed manjših hiš. Mož je pri njem vrtnaril in postoril še kaj drugega. To je bilo v letih 1961—68. Mož

pa je bil v Franciji že tudi v času stare Jugoslavije. Prvo nakazilo je bilo na srečo kar v redu, okrog 10 starih milijonov dinarjev, zdaj pa prejemam na tri mesece le okrog 38 tisoč dinarjev. To je komaj za sproti dovolj. Prej je bilo treba rešiti dolgove, plačati prispevek za vodovod in sinu Štefanu, ki se je rodil v Franciji, sem kupila rabljen avtomobil.“

MARIJA KLEMENČIČ iz Doležovja: „Nekega dne leta 1981 je poštar tudi meni prinesel veselo novico: Prišla je penzija! Bilo je okrog 240 tisoč dinarjev. Večji del sem razdelila svojim otrokom in vnukom, nekaj pa obdržala za naju z možem. Tudi sedaj tako delam, ko pride penzija vsake tri mesece, in to okrog 70 tisoč dinarjev. V Franciji pa sem bila 3 leta

pred vojno. Kuhala sem 12 hlapcem, pospravljala, molzla krave in krmila živino. Ker nisem imela nobenih dokumentov o delu v Franciji, vedela sem le kraj in se spomnila, kako se je pisal gospodar, je bil prvi odgovor negativen. Poskusili smo še enkrat s pomočjo znanke iz okolice Pariza in tedaj je uspelo.“

KAROL KERČMAR iz Gornjih Petrovec: „Oče mi je predal grunt in treba je bilo ostalim izplačati doto. Le kako? Moral sem torej tudi jaz po svetu. V Murski Soboti je bila borza dela in tam si se lahko prijaviš za Francijo. Najprej sem bil tamkaj kočijaž, nato pa sem v nekem večjem pristanišču vozil bager. Tako sem si nabral okrog 5 let delovne dobe v Franciji. Za nazaj sem dobil 21 tisoč frankov penzije, zdaj pa vsake tri mesece prejmem okrog 5 tisoč frankov. Ker sem uspel doto izplačati že takrat, sedaj lahko vlagam sredstva v kmetijsko mehanizacijo in lahko pomagam svojim dvema sinovoma.“

JOŽE GRAJ

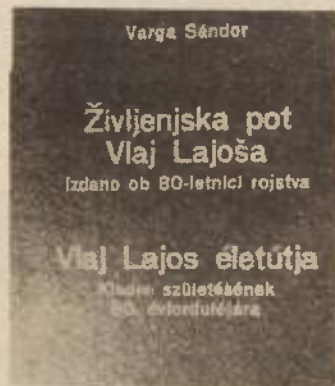
Lajoš Vlaj (1904–1966)

„Preživel sem več slabega kot dobrega, vendar sem si sam izbral tako usodo. Po osvoboditvi sem v okviru svojih moči in znanja skušal opraviti naloge, za katere me je zadolžila Partija. Zavedam se, da vseh nalog nisem uspešno opravil, vendar ni bilo vse odvisno le od mene. V tolažbo pa mi je, da je ob meni iz vrst madžarske narodnosti zraslo nekaj novih kadrov, ki so me morda celo prerasli. Imam občutek, da je moje delo bilo kljub vsemu plodno...“

Teh pet stavkov smo izrgali iz besedila Sándorja Varge, ki si je zadal težko, a hvaležno nalogo prispevati bistven delež k življenjskemu prekmurskega komunističnega delavca in prvega pesnika prekmurskih Madžarov Lajoša Vlaja, in ki je že pred tedni izšlo v lični dvojezični knjižici Vlaj Lajos életrútja ob osemdesetletnici njegovega rojstva.

Bralci z narodnostno mešanega

pomurskega območja so že nekajkrat zasledili publicistična stremeljenja Sándorja Varge, pričujoče delo pa njegovo publicistično naravnost potrjuje. Tokrat se je lotil predstavitev življenjskih poti

Naslovna stran knjige Sándorja Varge o Vlaju.

priladnika narodnosti z vidikov njegove politične opredeljenosti za socializem. Lajoš Vlaj je s svojim grenkobnim, na trenutke tudi tragičnim življenjem osebnost, ki je današnji generaciji ne poznajo, sodobniki pa se ga še spominjajo. Gre za človeka iz lendavske predvojne Spodnje ulice (tudi v prenesenem pomenu spodnje), ki je siromašnim razmeram podredil svoje poklicne ambicije, nikakor pa ni hotel podrediti svojih idealov. In njegov največji ideal je bila boljša družbena ureditev kot je bil zati-ralski režim stare Jugoslavije, kot je bil režim fašistične Madžarske...

Njegov sodobnik in prijatelj ter večletni sodelavec Varga se v knjigi ustavlja na stičiščih življenjskih poti in nam slika Vlajeve razsežnosti narodnostnopolitičnega delovanja. Vendar ne gre vrednotiti dela Sándorja Varge le s stališča, koliko pomeni njegov zapis o bogatem družbenopolitičnem delu resničnega komunističnega pred vojno, in po njej, ampak tudi kot prispevek k odkrivanju, ohranitvi in gojenju

napredne in revolucionarne misli med mladino. Skozi opis življenja Lajoša Vlaja spoznavamo takorekoč večji del socialne revolucije v Lendavi in Dolinskem Prekmurju od leta 1919 do začetkov oblikovanja ljudske oblasti v letu 1945 in

kasnejše vse večje uveljavljanje samoupravnega socializma.

Delo je založila samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti občine Lendava. J. Šabjan

Lajoš Vlaj pobornik dvojezičnega šolstva

Prilodni mesec (21. oktobra) bo v Prosenjakovcih osrednja proslava 25-letnice dvojezičnega šolstva v Pomurju. Le malokdo ve, da so pripravili na šolanje in vzgojo v slovenskem in madžarskem jeziku za dejavno sožitje v narodnostno mešanih krajih veliko starejše. Aktivisti Osvobodilne fronte in komunisti, kakršen je bil Lajoš Vlaj, so kmalu na začetku socialističnega asmerjanja razvoja nove Jugoslavije spoznali, da madžarska narodnost ni le sopotnik, ampak se mora tvorno vklju-

Lajoš Vlaj se je zavzemal za dvojezičnost.

čiti. Kako to doseči? V Vargovem prispevku za življenjepis Lajoša Vlaja je zapisano:

„Za učinkovitejšo družbenopolitično delo v javnem življenju je po njegovem (Vlajevem, op. J. S.) mnenju bilo zelo pomembno, da so na narodnostno mešana območja odhajali aktivisti, ki so obvladali oba jezika: slovenskega in madžarskega. Zaradi tega so že takrat (1950. leta) organizirali jezikovne tečaje.“

Lajoš Vlaj je ob vsaki priložnosti poudarjal pomen uresničevanja ustavnih pravic narodnosti in pozival k dejavnosti zlasti učitelje madžarske narodnosti, katerim večinski narod lahko zaupa. To kaže na njegovo spoznanje, da je napredek narodnosti zagotovljen le, če je narodnost dejavna v uresničevanju ustavnih pravic.

„Tedaj (1955–1960) se je obravnavalo tudi vprašanje usode madžarskih manjšinskih šol. Bilo je to kritično obdobje, ko so madžarske manjšinske šole prišle občino nazadovati... Vlaj je že tedaj bil mnenja, da ločene šole za Slovence in Madžare niso dobra rešitev. Zavzemal se je za nove rešitve. Mesec je trajala razprava o novi šolski mreži v občini Lendava. Vlaj je poudarjal, da izobraževanje ni le upravna, temveč tudi politična naloga... Tedaj so prvi obravnavali, naj bi bile šole v Lendavi narodnostno mešane. Takratno časopisje pa je zapisalo v naslednjih dneh: Tukaj bo pouk potekal v obeh jezikih“

okolja — v slovenskem in madžarskem jeziku.“

Lajoš Vlaj je bil predsednik občinskega sveta za izobraževanje občine Lendava v letih od 1955 do 1960. V soglasju z okrajnim ljudskim odborom Murska Sobota so 15. maja 1958 v Lendavi organizirali posvete z učitelji, ki so poučevali na madžarskih manjšinskih šolah v takratnem soboškem okraju. Cilj posvetov je bil oceniti težave na teh šolah in obenem nakazati usmeritve za uspešnejši nadaljnji razvoj madžarskega manjšinskega šolstva. Obravnavali so tudi ostale probleme izobraževanja na madžarskem manjšinskem območju. Zavzeli so stališče, da so spremembe nujne, kajti če pustijo stvari teči stihijsko, manjšinskega šolstva kmalu ne bo več. Ugotovili so namreč, da starši nočejo vpisovati otrok v manjšinske šole, ki ne zagotavljajo zadovoljive ravni znanja in zato onemogočajo nadaljevanje šolanja, kar ima tudi ekonomske posledice.

„Vlaj je svoje poglede na zadevo obrazložil tako, da je treba na narodnostno mešanem območju oblikovati tak sistem izobraževanja, ki bo otroke obeh narodnosti na tem območju medsebojno zbližal. Otrokom madžarske narodnosti je treba omogočiti boljše znanje slovenskega jezika ter na ta način lažje vključevanje v tukajšnje srednje šole. Obenem pa je treba poskrbeti, da otroci iz vrst madžarske manjšine ne bodo prikrajšani pri razvijanju lastnega maternega jezika in lastne narodnostne kulture. Osnovni pogoj za tak pouk je videl v vzgoji otrok v obeh jezikih že v vrtcih...“

J. Šabjan

Ob 50-letnici Ljudske pravice

LIST SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Bila je samorastnik... (Miško Kranjec)

LOČITEV DUHOV

Z Novim časom je bila v Prekmurju opravljena ločitev duhov in kmalu po njegovi ukinitvi ustanovljena partijska organizacija ter 3. aprila 1934 na pobudo Rudija Čačinoviča Klub prekmurskih akademikov. Ta je postal žarišče napredne misli in akcije v Prekmurju, opozarjal slovensko javnost na prekmurska vprašanja in si kmalu pridobil ugled po vsej Sloveniji. „Že pred okupacijo je bilo v Prekmurju precej razgibano levičarsko gibanje, katerega nosilec so bili neposredno dijaštvo in akademiki Kluba prekmurskih akademikov, na podeželju pa društva kmečkih fantov in deklet. Z gibanjem so simpatizirali tudi številni učitelji in nekateri napredni Sokoli, v pokret pa je bila pritegnjena tudi obrtniška mladina.“ Je 15. marca 1951 v podlistku Iz kronike šolnika Miroslava zapisal Ljudski glas. Sicer pa je Miško Kranjec v pogovoru za Vestnik 19. septembra 1974 o tem povedal tole: „Z naše strani je Novi čas res pomenil nekakšno pripravo za Ljudsko pravico. Novi čas so ustanovili mladi duhovniki v Soboti. Nekateri so bili mnenja, da bi se v list vključili kot frakcija. Konečno pa smo sklenili, da list v celoti prevzamemo in ga napredno preusmerimo. Javil sem sreskemu načelniku o naši nameri in takoj mi je povedal, da iz tega ne bo nič, ker da sem komunist. Potem smo se dogovorili in predlagali, naj bi imenovali za urednika mojega prijatelja Stefana Čuka iz Polane, ki je takrat tudi študiral. Novi čas je izšel in v njem sem napisal Kleklu odgovor, ki je vzbudil revolt pri sreskem načelniku. List so zaplenili in ker nismo imeli denarja — bili smo študentje — nismo mogli več nadaljevati. Del uredniškega odbora so takrat zaprli. Po nekem srečnem naključju pome niso prišli. Če bi, bi me verjetno zaprli, ker sem imel na mizi cel kup ilegalnih zapisov.“

V brošuri 40 let Ljudske pravice najdemo v zapisu Janka Liške naslednje: „Edvard Kardelj je v poročilu na četrti konferenci pokrajinskega komiteja KPJ za Slovenijo v škofjskem dvorcu v Goricanah pri Medvodah naglasil, da mora partija „brezpogojno izdati poseben ilegalen list za kmete, ki naj izhaja izprav v majhnem obsegu, dovolj pogosto, da bo mogel informirati kmečko delovno ljudstvo o dnevnem položaju in ga povezovati v boj“. Toda približno tri tedne do konferenci v Goricanah. 5. oktobra 1934, se iz Dolnje Lendave pojavi prva številka legalne Ljudske pravice s podnaslovom Tednik za gospodarstvo in prosveto.“

KORENINE MED LJUDMI — ZA PRAVICO!

„Spet vsakovrstnih okoliščin bi lahko bil odločil, da bi Ljud-

ska pravica ostala zakoten prekmurski listič, ki bi prej ali slej shiral ali bi ga okrajni (takrat: sreski) načelniki zadušili, kakor se nam je to zgodilo dve leti prej z Novim časom v Soboti. Ni dvoma, da bi Ljudsko pravico zadela ista usoda, če bi se bila pojavila v Soboti. Toda v Lendavi, kjer se je pojavila, so bile posebne okoliščine, ki so jo ohranile pri življenju in ji celo pomagale, da se je naravnost zavidljivo razvijala. Te okoliščine so bile delno „prekmurskega“ ali določneje prav lendavskega značaja, sicer pa občeslovenske: ljudje so bili siti monarhofašistične diktature, ki tako ali tako nikoli ni pognala globljih korenin pri nas — mislim: korenin med ljudmi. Razkroj te diktature sta pospeševali še močna gospodarska kriza in seveda — brezposelnost. Posebej v Prekmurju pa sta bili ta gospodarska kriza in brezposelnost skrajno kritični: prodajati ni bilo moč ničesar, dela tudi nikjer, davki pa so tiščali ljudi neumisljeno. Tako je imela Komunistična partija Slovenije, ki se je nekako ravno v tem času reorganizirala, plodna tla za delo: ljudje niso bili le nagajani, temveč kratko in malo prisljeni h kritiziranju občega položaja in režima, prisljeni so bili iskati rešitve drugod. In v iskanju rešitve KP ni bila več nepriljubljena — nasprotno, znala si je pridobiti ugled. Saj je bila v resnici edina

opozicija nevzdržnemu stanju. Upirali pa so se režimu takorekoč vsi, razen seveda tistih, ki podpirajo sleherni režim, ker imajo pač od njega koristi, „se takratnih dogodkov spominja Miško Kranjec. Toda po Edvardu Kardelju je imela Ljudska pravica daljnosežnejše poslanstvo: „Ljudska pravica je sodila v okvir prvega načrtnega nastopa mlade marksistične generacije na širokem polju. To je veljalo zlasti za izdajanje marksistične literature in za tisk. Celoviti akciji B. Krestove marksistične revije Književnost in Vičičeve založbe Nova knjiga je sledila še Ljudska pravica.“

V ostale nadrobnosti glede okoliščin, v kakršnih se je rodil list slovenskega ljudstva v Dolnji Lendavi, se ne bomo spuščali, saj je bilo o tem že veliko povedanega in napisanega, dodati pa velja, da sta bila za naslov lista dva predloga: Ljudska pravica in Slovenskega gruda. „Ker nismo dobili odgovora iz Ljubljane, smo se odločili sami. Ljudje so bili navdušeni, da je Ljudska pravica pravo ime, da si delovni ljudje v Prekmurju res že enkrat želijo, da bi dosegli svojo pravico, da je pravica tisto gesto, katero bi moralo biti zapisano na novem glasilu. Rekel sem Mišku, kako ljudje pri nas mislijo in seveda je bilo to tudi zanj odločilno. Tako je torej samo delovno ljudstvo v Prekmurju dalo Ljud-

ski pravici ime. Ni čudno, da je postala tako popularna, saj je že v svojem naslovu nosila geslo, katerega si je ljudstvo samo izbralo.“ (Rudi Čačinovič)

PISMO ZAUPNIKOM

Po brošuri Staneta Graha Publicistično delo Miška Kranjca povzemamo pismo Ljudske pravice zaupnikom februarja 1936 (iz izvirnega zapisa v Zgodovinskem arhivu CK ZKS), kjer so jasno določene — v marsičem še za današnje ratfo — naloge zaupnikov (sodelavcev!): „... Vaše naloge kot zaupnik so sledeče:

1. da stopite čimprej v stik z vsemi naročniki Ljudske pravice v vašem kraju. (V ta namen vam pošiljamo seznam naročnikov.) Z njimi se pogovorite o pismu (priloženo) vsem zaupnikom in ga predebatirajte z njimi. Morda bi bilo dobro, ako ga skupno predebatirate. Javite nam v kratkem vaše mnenje in mnenje ostalih naročnikov o tem pismu.

2. Skrbeli boste za redno plačevanje naročnine in za zbiranje v tiskovni sklad.

3. Skrbeli boste za redne dopise iz svojega kraja. Dopisi naj pokažejo krajevne potrebe in zahteve, važne gospodarske in politične dogodke. Dobro bi bilo, da vi ali eden izmed naročnikov dopis napiše, potem pa se skupno o njem pogovorite: na tak način boste v stalni zvezi z ostalimi naročniki, dopisi v LP (Ljudski pravici-op. pis.) pa ne bodo predstavljali mnenja recimo deset dopisnikov, ampak sto in tisoč borcev za ljudsko pravico.

4. Pridobivali boste sami in preko drugih novih plačujočih naročnike.

5. Pogovorite se z naročniki, kdo bo zaupnik za sosednjo vas ali faro in vsaj z njim imejte redne pogovore. Tak zaupnik je lahko tudi dobra in zavedna žena. Javite nam imena zaupnikov!

6. Opozorite naročnike na članek v drugi letošnji številki Da postane Ljudska pravica vaša popolna last. Kakor hitro bomo imeli zaupnike v vsem okraju bomo izvedli okrajni sestanek, kjer bodo zaupniki okraja demokratično izvolili svojega konzorcija, tj. zastopnikov vseh okrajev. Zato vas prosimo, da čimprej — sporazumno z naročniki — organizirate po vseh vaseh okoliša zaupnike. Če pa v kaki vasi ni naših naročnikov, pritegnite k delu naročnike Bojevnika, Slovenske grude ali somišljenike slovenske fronte sploh.

7. Bodite stalno v pismeni in osebni zvezi s sedanjim in bodočim konzorcijem, od katerega boste dobivali stalna poročila o položaju in nalogah slovenske fronte.“

Uredniki Ljudske pravice

1. Miško Kranjec od 5. oktobra 1934 do 31. avgusta 1935
2. Ivan Krefc od 18. oktobra 1935 do 6. marca 1938
3. Maks Durjava in Edvard Kardelj (nepodpisani) sta uredila edino številko Nove Ljudske pravice, ki je izšla v Zagrebu 15. decembra 1939.
4. Miha Marinko in Tone Tomšič sta januarja in februarja 1941 uredila tri ilegalne številke
5. Boris Zherl od 15. januarja do 11. avgusta 1943
6. Čena Logar od 12. avgusta do 8. oktobra 1943
7. Vlado Krivic od 22. decembra 1943 do 10. aprila 1944
8. Vida Tomšič od 11. aprila do 20. oktobra 1944
9. Dr. Aleš Bebler od 21. oktobra 1944 do 17. marca 1945
10. Lidija Šetjarc podpisana od 10. številke 24. marca do vključno 13. številke 15. aprila 1945, odgovarjala tudi za številke 14–19
11. Bogdan Osolnik od 18. maja do 10. junija 1945 (od 20. do 40. številke). V drugi polovici leta 1945 ni neta nihče podpisal kot urednik (od 2. avgusta do konca leta le „uredniški odbor“). Od 11. junija do 1. avgusta je za list odgovarjal Dušan Pirjevec, nato do konca leta Lev Modic.
12. Ivan Bratko od 1. januarja 1946 do 5. januarja 1948
13. Dušan Bole od 6. januarja 1948 do 2. februarja 1951
14. Vlado Vodopivec od 3. februarja 1951 do 2. februarja 1952
15. Tomo Brajc od 9. februarja 1952 do 23. maja 1953
16. Ivan Šinkovec od 1. junija 1953 do zadnje številke 29. aprila 1959. Od 1. junija 1953 do 4. oktobra 1954 je uredjal dnevnik Ljudska pravica — Borba (slovensko izdajo Borbe), nato pa do konca Ljudsko pravico (dnevnik).

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE RAZPISUJE

Srečanje pesnikov in pisateljev

V sodelovanju z družbenopolitičnimi skupnostmi in organizacijami v občinah, kjer bodo organizirana območna srečanja, in v Gradšču v Slovenskih goricah, RS ZSS, RK ZSMS, tednikom Mladina, revijo Antena, časopisom Kmečki glas in Društvom slovenskih pisateljev razpisujemo

13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

Območna srečanja bodo potekala jeseni in pozimi 1984/85 v Ljubljani, Izoli, Mariboru, na Ravnah na Koroškem, v Škofji Loki, Krškem in Titovem Velenju.

Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše na dosedanjih zaključnih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov.

Avtorji lahko sodelujejo z literarnimi prispevki v slovenskem jeziku, ki morajo biti napisani s pisalnim strojem.

Organizatorji bodo upoštevali strojeve vse vrste proze, poezije in dramatike:

- črtice, novele, satire, humoreske, romane;
- pesmi, epigrame, basni, aforizme;
- dramska besedila, dramske prizore, skčce, enodejanke, tragedije, groteske, TV igre, TV nadaljevanke, filmske scenarije, scenarije za proslavo;
- kritične prispevke, eseje z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja: kritike, eseje, družbeno angažirana razmišljanja.

Svoje prispevke naj avtorji pošljejo v treh izvodih, označijo naj jih s šifro, ne s praviim imenom. Poslanim tekstom s šifro naj priložijo zapečateno ovojnico s podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra.

Vse poslano prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev (območnih srečanj oziroma republiškega srečanja) na način in v obsegu, ki bo ustrezal gnotnim in organizacijskim možnostim.

Tričlanske žirije (imenoval jih bo organizator območnega srečanja) bodo med pravočasno prispelimi prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem srečanju. V primeru, da bo število uvrščenih na zaključno srečanje preseglo organizacijske zmogljivosti gostitelja, si odbor za literarno dejavnost pri ZKO OS, upoštevajoč izključno kakovost, pridruže pravico zadržanja izbora.

Prispevke pošljite najkasneje do 30. septembra 1984 na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, za 13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov.

Morebitne dodatne informacije dobite na naslovu ZKO Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, (tel. 061-211-828, interna 18).

Odbor za literarno dejavnost pri ZKO OS

domača pamet

kje si?

Kilave ambicije

Pogovarjata se Japonec in Jugoslovani o tem, kdo koliko dela. Japonec: „Dve uri delam zase, dve uri za ženo in otroke, dve uri za cesarja in dve uri za Japonsko.“ Jugoslovani mu na to odvrne: „Tudi jaz delam dve uri zase, dve uri za ženo in otroke, cesarja nimam, za Japonsko pa — me prav malo briga!“

Umetnost (in spretnost) branja podatkov

Tisto v začetku je šala, se razume, ni nujno, da ravno smešna, a kljub temu in na žalost blizu resnici. Zdi se namreč — če si pomagamo s polletno govorico števil in odstotkov — da znajo ponekod v Pomurju krepko nategniti tisti prvi dve uri, medtem ko se na primer v nekaterih tovarnah, razen tam, kjer je proizvodni proces ob tekočem traku, ne pretrgajo z delom. Posvečeni v gospodarskih skrivnostih zatrujejo, da gre za preskromno rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje, kar naj bi — prevedeno v jezik navadnih smrtnikov — pomenilo, da pridnost ni vedno in povsod vrhina tistih pri strojih in tekočih trakovih, kot tudi ne onih, ki delo ta-

se znašli še: SCTO—tozd Strojni inženiring iz Ljubljane za traktorsko kosilnico z dvojno koso (Busatis) in vibracijski rahljalnik, ljutomerski Tehnostroj za prikolico TG s propellerskim trosilnikom in dvoosno traktorsko prikolico farmer 500, Emo Celje za izoliran silos ter Gorenje—Muta za drobilnik organskih odpadkov in kolesni sejalnik.

Budnica

Najprej je namenjena podpisnikom družbenega dogovora o razvojnoraziskovalni in množični inventivni dejavnosti v Pomurju, ki so ga organizacije združenega dela in delovne skupnosti podpisale decembra lani, za tem tistim, ki še niso izkoristili — pa bi lahko — bančnega kredita za podporo tistim inovacijskim dosežkom, ki so zreli za prenos v proizvodnjo. Zdravitelji bi se morale komisije, odbori, aktivni in kar je še organizacijskih oblik, ki se pečajo z inovacijami in inovatorstvom, pri družbenopolitičnih, upravnih in izvršnih organih. Navsezadnje pa velja budnica tudi vsem tistim, ki

— Svojevrstno je spoznanje, da je kovinsko-predelovalna branža v največjih škripcih ob hkratnem spoznanju, da je to zelo veliko inovacij. (Foto: A. Albert)

ko ali drugače organizirajo, pripravljajo, vodijo. Za to je precej objektivnih in subjektivnih razlogov, slednjih raje več kot prvih. O „dežurnih tožbah“ — manjka nam surovin, energije, reprodukcijskih materialov, tega, onega — tukaj ni smiselno modrovati, pač pa bi se bilo priporočljivo nekaj več in odgovorneje pozabavati z razvojnoro-ziskovalnimi, inovativnimi hotenji in napori, naložbenimi programi, delitvenimi razmerji v dohodku in osebnih dohodkih ter s tem povezanimi samoupravnimi odnosi in delom upravno-poslovnih, političnih in samoupravno-delegatskih sestavov. Odkrili bi veliko zanimivega, kar je spet odvisno od tega, kako se lotevamo inventure problemov, diagnoz in prognoz in zlasti, kako razpoložljive podatke pojasnjujemo, komentiramo. A kakorkoli že, ni sporno dejstvo, da je v pomurskem gospodarstvu ta čas očitnih dovolj kilavah ambicij, kar je visok republiški politični funkcionar pred nedavnim komentiral, češ da z vrha ali od boga ne bo premikov, ampak se začno predvsem v regiji sami. In to je pravzaprav tisto, na kar smo hoteli spomniti.

Še o sejamskih dosežkih

Med industrijskimi inovacijskimi dosežki v kmetijski mehanizaciji so bili na letošnjem radgonskem sejmu nagradjeni (z zlato plaketo oziroma priznanji) naslednji: kranjski KŽK Goranske-Agromehanika za traktorski škropilni agregat s črpalno zmogljivostjo 60 litrov na minuto in stabilni škropilni agregat zmogljivosti 17 litrov na minuto, Avtoradgona za kabino za traktor Store-502, celovita organizacija Strojna žalskega Hmežada za vrstni trosilnik gnojil-adaptir in Hmežadov tozd Čebelarska zadruga za kotel za kuhanje voščin. Med dobitniki zlatih plaket oziroma priznanj so

V zapik!

„Manj nevarno je dejstvo, da imamo dobrih dvajset milijard dolarjev dolgov in še ne vemo, kako jih bomo odplačali, kot pa dejstvo, da nimamo inovacijskega sistema.“ (dr. Janez Stanovnik)

B. Žunec

Priznanje Konzumexu za uspešno maloobmejno sodelovanje

Priznanje ABC POMURKE za opravljeno pionirsko delo v maloobmejni menjavi med Madžarsko in Jugoslavijo je prejel pomočnik generalnega direktorja Konzumexa iz Budimpešte, Jozsef Krammer.

Na predlog komisije za priznanja se je delovski svet SOZDA ABC POMURKA odločil, da podeli priznanje za uspešno sodelovanje Konzumexu iz Budimpešte za opravljeno pionirsko delo v maloobmejni menjavi med Madžarsko in Jugoslavijo. Začetki poslovnih odnosov v maloobmejni menjavi med Konzumexom in ABC POMURKO segajo v leto 1967. Največji uspeh dosedanjega sodelovanja je gradnja in oskrba blagovnice Boroštyakó v Sombathelyu. Blagovni promet, ki ga realizira zunanja trgovina ABC POMURKE, je v letu 1983 dosegel 9,4 milijona dolarjev v obe smeri, od tega preko Konzumexa 5,6 milijonov. Poleg te menjave se predstavniki obeh strani trudijo za ureditve višjih oblik menjave; tako sedaj velja pozornost dogovorom o sodelovanju pri rastlinski proizvodnji. V kooperaciji s kmetijci iz LR Madžarske naj bi kmetijski ABC POMURKE pridelovali semena detelj, trav,

sončnic, med večje dosežke pa velja šteti sodelovanje pri pridelavi in predelavi sladkorne pese. Madžari so že v letošnjem letu za predelavo v tovarni sladkorja v Ormožu zasejali s peso 500 hektarjev, v letu 1985 pa naj bi za to namenili že 2000 hektarjev površin.

K vse večji blagovni menjavi je pomembno prispeval Konzumex, zato so med sejmom v Gornji Radgoni predstavniki ABC POMURKE tej organizaciji iz Budimpešte podelili posebno

priznanje, ki ga je prevzel namestnik generalnega direktorja Jozsef Krammer. Tovariš Krammer je ob tej priložnosti izrazil pripravljenost, da izkoristijo številne možnosti višji oblik sodelovanja na kooperacijskih osnovah. Predsedniku ABC POMURKE Gustiju Grofu pa je Konzumex v zahvalo za dobro sodelovanje predal priznanje in spominsko darilo. Na razgovorih ob svečanosti so predstavniki obeh strani opozorili tudi na nekatere ovire, ki so zavrle večanje pretoka blaga v obeh smereh. B. Hegedűs

Predsednik KPO Gusti Grof izroča priznanje Jozsefu Krammerju.

NALOŽBENA SUŠA V RADGONSKI OBČINI

Preložena gradnja šole

Zaradi vse manjše akumulativne sposobnosti radgonskega združenega dela se obseg naložb v tej pomurski občini krči iz leta v leto. To še posebej odločilno vpliva na gradnjo novih gospodarskih in negospodarskih objektov v ustalitvenih razmerah, ko so za naložbe potrebna predvsem lastna sredstva. Vse to je precej zmanjšalo naložbene želje in trenutno razen gradnje nove proizvodne hale Tovarne polnilne opreme Radenske v Boračevi — končana bo do občinskega praznika 15. oktobra — radgonsko združeno delo ne premore večje investicije.

Med družbenimi dejavnostmi pa ne bo zaenkrat — kot kaže — še ničesar s pričetkom gradnje 2. faze OŠ 12 takev v Vidmu ob Ščavnici. Sredstva iz referendumskega programa — razen dolga Videmčanom so ga v celoti izpolnili — so bolj pičila in zaenkrat za to naložbo, ocenjeno na okoli 100 milijonov dinarjev, ne zadoščajo. Vendar to ne pomeni, da gradnje ne bo. Do konca leta bodo uredili potrebno dokumentacijo, dela pa se bodo najverjetneje pričela šele v naslednjem srednjeročnem obdobju. Denar se bo moral zagotoviti. Možni pa sta še dve poti: ali podaljšati občinski samoprisevek ali uvesti novega.

Sicer pa je bilo po podatkih SDK konec marca v občini v gradnji skupno 5 negospodarskih objektov v skupni predračunski vrednosti čez 87 milijonov dinarjev. Večina izmed njih je že sklenjena. Po teh podatkih gradijo 26 gospodarskih

objektov v skupni višini nekaj čez 572 milijonov dinarjev (tudi izmed teh jih večina že obratuje). Značilno pa je, da se še vedno poglavito

ni delež (kar 70 odstotkov) vlaga v zidove in le malenkost (20 odstotkov) v izboljšanje in posodabljanje opreme in tehnologije. V. Pavco

RADGONSKO POLLETNO GOSPODARJENJE

TEŽAVE OSTAJAJO

Za plesom na prvi pogled ugodnih števil, odstotkov in indeksov se tudi v prvem polletju skrivajo že stare težave radgonskega gospodarstva. Količinska proizvodnja se je povečala na račun nekaterih novih in povečanih proizvodnih zmogljivosti (farma v Podgradu, mešalnica v Črncih), medtem ko v precej DO ne dosegajo načrtovanega fizičnega obsega oziroma zaostajajo za proizvodnimi dosežki, v enakem obdobju lanskega leta. V sestavi precej povečanega prihodka, dohodka in čistega dohodka pa gre levji delež na račun višjih cen izdelkov, blaga in storitev. Nizka stopnja amortizacije in še posebej občuten padec akumulacije to najbolj potrjuje. V vse večjem deležu drugih obveznosti iz dohodka so največji skok ponovno naredile obresti. Večina delovnih organizacij ima likvidnostne težave, močno pa so se povečale vse vrste zalog (tudi končanih izdelkov).

Izvoz zaostaja za načrtovanim, zmanjšal pa se je tudi njegov konvertibilni delež. V gospodarstvu sta bila v prvem polletju sicer samo dva izgubarja (tozda Gradbeni izdelki in Komunala DO Element), v negospodarstvu je zabeležilo okoli 10 milijonov dinarjev nepokritih odhodkov zdravstvo, mnogi pa gospodarijo na robu rentabilnosti. Osebnih dohodki so kljub manjši prekoračitvi (povprečno so v občini malce nad 20 tisoč dinarjev), realno precej padli, izredno nizki pa so v Avtoradgoni, Lini in Elementu. Sicer pa sta se splošna in skupna poraba držala dogovorjenih okvirjev.

Ob tem seveda ni mogla dati „recepta“ za korenite spremembe razmer zadnja skupna seja predsedstev OK SZDL, OS ZSS in OK ZSMS. Vsi že leta skupaj z IS SO opozarjajo in ugotavljajo stanje, ki pa se vse prepočasno spreminja. Zadnji nasvet izvršnega sveta združenemu delu je: izboljšati gospodarjenje z denarjem!

vp

OB POLLETNIH REZULTATIH SOBOŠKIH DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Porast neplačanih prihodkov

Očitno je visoka rast cen, predvsem materiala in energije, v dokajšnji meri vplivala tudi na poslovanje organizacij združenega dela s področja družbenih dejavnosti v soboški občini. Ob tem pa ne gre prezreti tudi nekaterih sprememb oziroma dopolnitev predpisov, kot je, denimo, zvezni interventni zakon, ki omejuje skupno in splošno porabo, nadalje sprostitve zakona o začasnih prepovedi uporabe družbenih sredstev za financiranje negospodarskih investicij, kakor tudi spremembe in ukinitve nekaterih davkov in prispevkov. Zato podatki o šestmesečnem poslovanju organizacij združenega dela s področja družbenih dejavnosti v soboški občini, ki jih je pred kratkim izdelala podružnica Službe družbenega knjigovodstva v Murski Soboti, niso posebej spodbudni.

V letošnjem polletju je bil v 35 organizacijah družbenih dejavnosti in njihovih delovnih skupnostih v soboški občini zaposlen 2701 delavec. Ti so ustvarili nekaj čez milijardo 456 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 52 odstotkov več. Na ta način zaostajajo za rastjo v gospodarstvu za 12 indeksnih točk. Podrobnejši vpogled v strukturo celotnega prihodka nam pove, da se je nekoliko povečal delež prihodkov, ustvarjenih s svobodno menjavo dela, zmanjšal pa se je delež prihodkov od prodaje blaga. V isti sapi pa moramo žal ugotoviti, da so se v tem obdobju izredno povečali neplačani prihodki, in sicer kar za 212 odstotkov. To pa pomeni celo 1 odstotek vrednost celotnega prihodka družbenih dejavnosti v soboški občini. Pri tem odpade poglaviti delež neplačanih prihodkov na organizacije zdravstvenega varstva, pri čemer izstopa TOZD Moravske toplice s

45 odstotki vseh neplačanih prihodkov, ki so za skoraj 500 odstotkov višji kot v enakem lanskem obdobju.

v prvih šestih mesecih letošnjega leta pa so porabljena sredstva večja za 56 odstotkov ali za 4 odstotke več kot znaša celotni prihodek. Dobri dve tretjini vseh porabljenih sredstev odpadeta na stroške za surovine in material, porabljeno energijo in druge proizvodne storitve. Ob tem zaskrbnjuje podatek, da so stroški za dnevnice, prevoze in reprezentanco prekoračili družbeno dogovorjene okvire. Temu ustrezen je polletni dohodek organizacij družbenih dejavnosti v soboški občini, ki je sicer v primerjavi z lanskim polletjem večji za 47,9 odstotka, vendar ni zadostoval za pokritje vseh obveznosti. Poleg tega je izguba višja za 19,6 odstotka, kar je treba pripisati negativnemu finančnemu rezultatu Moravskih toplic, ki jih pestijo ogromne obresti za najeta posojila.

Omenitno se, da je znašal povprečno obračunani čisti osebni dohodek na delavca v družbenih dejavnostih soboške občine mesečno 23.250 dinarjev. To je za 11,2 odstotka več kot v gospodarstvu, sama rast pa je višja za 2,4 odstotka. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa znašajo izplačana sredstva za skupno porabo, brez sredstev za stanovanjsko gradnjo in prehrano delavcev, 8401 dinar na delavca, kar pomeni za 73,9 odstotka več kot leta 1983.

Milan Jerše

Realne možnosti dolgoročnega razvoja

V ospredju razprave na seji izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti so bili tokrat zelo pomembni razvojni dokumenti. Najprej so obravnavali predlog smernic za pripravo srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990. V razpravi so podprli temeljno izhodišča, v katerih je dan poseben poudarek krepitvi samoupravnih odnosov, večji naslonitvi na lastne sile, kakor tudi odpravljanju administrativnega načina urejanja gospodarskih zadev. Po drugi strani pa so člani soboškega izvršnega sveta menili, da so materialni okviri vendarle nekoliko preoptimistično zastavljene, ker bi morali bolj realno oceniti možnosti razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju. Kot so opozorili, je v primerjavi z družbenim proizvodom, ki naj bi naraščal po 4,5-odstotni stopnji, 6-odstotna rast izvoza prenikna. Po njihovem mnenju je vprašljivo tudi uresničevanje tehnološkega in računalniškega vodenja proizvodnje, še zlasti zato, ker je premalo govora o skladnejšem razvoju manj razvitih območij v naši republiki. Tudi glede prehoda na ekonomske stanarire, kar naj bi se zgodilo leta 1987, s čimer bi zagotavljali enostavno reprodukcijo, so bili izraženi upravičeni dvomi. V razpravi so se dotaknili tudi področja delovanja upravnih organov in reorganizacije samoupravnih interesnih skupnosti ter reforme višjega in visokega šolstva, kateremu bi morali v dokumentu odmeriti več prostora.

Na seji soboškega izvršnega sveta so obravnavali tudi priporočila in predloge na osnutek smernic za pripravo dolgoročnega načrta razvoja soboške občine v letih 1986—2000. V času javne razprave, ki je trajala julija in avgusta, so namreč prejeli nekaj pripomb iz delovnih organizacij in ustanov, ki so jih večinoma tudi upoštevali. Med drugim pa niso mogli vnesti pripombe KG Rakičan, da je predvidena letna 4-odstotna rast kmetijske proizvodnje preoptimistično zastavljena, in to zato, ker KZ Panonka načrtuje rast rastlinske proizvodnje za 6 odstotkov, govedorjske proizvodnje pa za 4 odstotke.

Hkrati so se seznanili z informacijo o izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v prvem polletju v soboški občini. Sklenili so, da so organizacije združenega dela dolžne preveriti rast osebnih dohodkov in jo uskladiti z družbenim dogovorom, pri čemer naj v večji meri upoštevajo kakovostne kazalce gospodarjenja. Podobno velja za delovne skupnosti skupnih služb, kjer so se pokazala odstopanja od začrtane politike na tem občutljivem področju.

Milan Jerše

Urejujejo klavnico

Problem lendavske klavnice je bil že več let nenehno na dnevnem redu sej izvršnega sveta pa tudi občinske skupščine. Klavnica je poslovala z izgubo iz katere se ni mogla rešiti. Sanacijski program ni pomagal, tako da je prišlo do nove odločitve, po kateri naj bi lendavsko klavnico preuredili in usposobili za razkosavanje in pakiranje divjadi, ki bi se izvažala. To seveda zahteva preureditev klavnice, da bi lahko rentabilno poslovala. Vse meso divjadi bo namenjeno izvozu, kar pomeni za lendavsko občino veliko pridobitev, še zlasti zaradi tega, ker so klavnice te vrste v Sloveniji redke. Po izjavah vodje klavnice naj bi preureditev trajala do srede tega meseca, delo v klavnici pa se bo začelo konec meseca.

Jani D.

Več skrbi selekcijskemu delu

Kljub trenutnim težavam pri prodaji goveje živine, selekcijsko delo pri vzreji kakovostnega semenskega materiala ne sme zamreti. Izkušnje in rezultati, ki smo jih na tem področju doslej dosegli, so spodbudni, so pa v posameznih republikah zelo različni. S selekcijskim delom smo prišli najdlje v Sloveniji, kjer je v selekcijo

poleg Slovenije na selekcijskem delu še kaj napravili, velja omeniti Vojvodino in Hrvaško, medtem ko denimo v Bosni in Hercegovini sploh nimajo podatkov o številu krav vključenih v selekcijsko delo.

Možnosti torej še zdaleč niso izkoriščene, da bi pospešili selekcijsko delo, predvsem tam, kjer je to še slabo prisotno, pa

mater, pa tudi samih bikov, ki jih bodo vključevali v umetno osemenjevanje. Za to naj bi v prihodnje v Sloveniji namenili letno največ 30 do 50 bikov vseh treh pasem, do leta 1990 pa naj bi v naši republiki vključili v umetno osemenjevanje celotni stalež krav.

V selekcijsko delo vlagamo veliko sredstev in strokovnega dela, zato nam tudi ne sme biti vseeno, kakšna je usoda teh živali, saj so te genetsko sposobne za visoko proizvodnjo. Zato bi morali reči že vnaprej vedeti, za katerega kupca proizvajajo. Žal pa so te težave prišle do izraza prav v zadnjem času, ko je ponudba presešla povpraševanje in ni zanimanja za kakovostno plemensko živino. Rešitev je zato treba iskati tudi v izvozu, kjer se ponujajo nekatere nove možnosti. To je potrdil tudi obisk predsednika rejske zveze lisaste pasme Italije na minulem sejmu v Gornji Radgoni, ki je v pogovoru z našimi strokovnjaki nakazal možnosti večjega izvoza plemenske živine v to sosednjo državo, preko Italije pa tudi v ostale države EGS.

L. Kovač

CVET S HODOŠA V SVET

Za Nizozemsko pravijo, da je dežela cvetja; toda če hočemo uživati v lepotah tisočeriš cvetov, nam za to ni treba na Nizozemsko. Vsaj delček tega, s čimer se ponašajo Holandci, lahko najdemo tudi v pokrajini ob Muri. Na desetstisoče drobnih cvetov krusov, pa tulipanov, narcis in hijacint zadehti vsako pomlad s prekmurskih cvetličnih vrtov, ki jih potem spet poleti in jeseni zaljšajo gladiole in dalije. Pravzaprav segajo začetki vrtnarstva in semenarstva v okviru Kmetijske zadruge Panonka že več let nazaj, zato tudi ni bil slučaj, da so v okviru zadruge ustanovili TOZD Semena. Novo vsebino je ta dejavnost dobila

pred kakšnimi petimi, šestimi leti, ko so začeli navezovati tesnejše sodelovanje s Holandci.

Temeljna organizacija Semena na Hodošu, ki ima že kakšnih 200 hektarjev površin, sama zdaj več ne more zadovoljiti vseh potreb domačega in tujeja tržišča, zato pri proizvodnji nekaterih vrst semen uspešno sodeluje s kmeti.

Med slednjimi je zlasti veliko zanimanje za vzgojo čebulnic, predvsem tulipanov in gladiol, pa tudi nekatere semenske trave si vse bolj utirajo pot v njivski kolobar. Prav sodelovanju s Holandci pa gre zahvala, da smo dobili na naše tržišče nekatere

nove vrste okrasnih rastlin. Tako so letos na Hodošu zasadili kakšnih 30 novih vrst gladiol, ki so jih dobili od nizozemskega partnerja, veliko čebulic, ki jih vzgojijo v okviru TOZD Semena pa bodo tudi izvozili. Od poldrugega milijona gladiol, ki jih bodo vzgojili letos, bodo izvozili kar polovico, že prihodnje leto pa naj bi proizvodnjo gladiol podvojili. Poleg izvoza na Nizozemsko si gomolji in čebulice s Hodoša vse bolj utirajo pot tudi na zahtevno ameriško tržišče.

Ob proizvodnji okrasnih rastlin in okrasnega grmičevja pa zavzema v TOZD Semena pomembno mesto tudi proizvodnja nekaterih vrtnih in semenskih trav. Ob vzgoji kumar in hrena, s katerima imajo na Hodošu že večletne izkušnje, se v zadnjem času vse bolj uveljavlja tudi proizvodnja zelja. Že v lanskem letu so se z zeljem uspešno uveljavili na italijanskem tržišču, kakšnih 200 ton pa ga bodo izvozili tudi letos. Pomembno mesto v izvozu pa predstavlja še proso, ki ga izvažajo na konvertibilno tržišče kot hrano za ptice. Med semenskimi travami velja omeniti predvsem proizvodnjo nekaterih vrst ljujlk in inkarnatko, zanemarljiva pa ni tudi proizvodnja semenske pšenice in semenske rži.

B. Peček
L. Kovač

Če želimo lep cvetlični vrt, ni dovolj le ljubezen do rož, pač pa je za to potrebno tudi znanje. Ernest Janko iz tozda Semena na Hodošu je eden izmed tistih, ki živijo za ta cvetlični vrt.

V Jugoslaviji prevladujejo tri glavne pasme goveje živine: lisasta, rjava in črna-bela. V A kontrolo je vključenih nekaj več kot 170 tisoč krav, od tega lisaste pasme 74 tisoč in črna-bele 68 tisoč. Letno je rojenih iz zrejenih 64 tisoč telic, ki so sposobne za nadaljnjo rejo. Če je za lastno obnovo črede krav v A kontroli potrebnih okoli 34 tisoč telic, bi torej lahko zredili za prodajo na domačem in tujem tržišču okoli 30 tisoč plemenskih telic letno.

vključenih že več kot 91 odstotkov vseh krav in telic, medtem ko se s stanjem v Jugoslaviji ne moremo zadovoljiti. Od nekaj manj kot 3 milijone krav, kolikor jih je trenutno v Jugoslaviji, jih je v selekcijo zajetih le 17 odstotkov, v tako imenovano A kontrolo proizvodnosti pa le dobrih 7 odstotkov. Med tistimi, ki so

je potrebno tudi več sodelovanja med selekcijskimi službami posameznih republik in pokrajin. Največ pozornosti je treba posvetiti predvsem proizvodnji kakovostnega plemenskega materiala. Da bi to dosegli, bodo v Sloveniji že v kratkem uvedli v selekcijo nekatere nove metode. Tako bodo poostriili kriterije za odobro bikovskih

ZEMLJA NE RODI SAMA

Vsako leto pred državnimi ali cerkvenimi prazniki opažamo, da so po naših trgovskih hišah in izložbah razstavljeni uvožena orehova jedra. Cena je „prav lepa“ in nič mikavna za kupce s tanjšimi listnicami.

Ker se uporaba iz leta v leto veča, bi bilo dobro, da bi začeli razmišljati, kako bi se osamosvojili. Domače gojenje orehov (in vzporedno pridelovanje debeloptodnih lešnikov) bi v prav kratkem času odpravilo naš uvoz teh plodov.

Plod lešnika prav dobro nadomešča orehova jedra. Lešnik je glede na zahtevnost zemlje zelo skromen in mu naše podnebje ustreza. Vlažna tla mu ne prijajo, prav tako ne presončna lega.

Po našem Goričkem imamo že mnogo neobdelane zemlje — mar je ne bi bilo dobro zasaditi? Mnogi mislijo, da je za to potrebno manj oskrbe. Iz prakse vemo, da je za dober pridelek potreben preperel gnoj, boljši kompost in obrezovanje. Tudi škropljenje potrebuje, ker se v plodove rad zarije majhen hrošček rilček, ki predre lupino in se v lešniku razvije.

Poznamo več vrst lešnikov: beli lambot — podolgovati plod z belo lupino, multiflora, ki je zelo rodovitna, hellejeva leska (orjaška), španske, rimske sorte idr.

Z dobršno mero okusa je to tudi okras kmečkega gospodarstva in dohodek, a za okolično harmonijo zelenja, ki diha!

Dini Titan

ODNOS DO SLOVENSKEGA SADJARSTVA SE PREPOČASI SPREMINJA

Do leta 1990 bomo obnovili 500 hektarjev letno

Kljub tej na videz precejšnji številki slovenski sadjarji in drevničarji upravičeno tarnajo, da v to panogo vlagamo premalo. Zaradi množičnega poseka v naslednjih letih, saj se je veliko dreves izrodilo, tudi ob koncu desetletja ne bomo dosegli sedanjega obsega sadjarskih površin. Ob koncu tisočletja bomo sicer prišli do 8 tisoč sodobnih sadjarskih nasadov, kar pa bo še vedno za približno štirikrat manj kot pred drugo svetovno vojno, čeprav bo pridelkov zaradi intenzifikacije pridelovanja nekaj več. Po napovedih

bomo lahko pridelali 15 tisoč vagonov sadja, od tega za svežo porabo 10 tisoč (50 kilogramov na prebivalca), preostanek pa bo na voljo za predelavo. To pa bo že za polovico več od sedanjih zmogljivosti predelovalne industrije, kar je še en dokaz mačehovskega odnosa do sadjarstva. Medtem ko povsod težijo k izenačitvi pridelka svojega sadja z uvozom južnega, smo pri nas še pred štirimi leti uvažali na prebivalca 15 kilogramov južnega sadja, sami pa izvažali manj kot polovico.

vp

S POSVETA O POMENU NAMAKANJA ZA INTENZIVNEJŠE PRIDELOVANJE VRTNIN IN POLJŠČIN

Do leta 2000 zagotoviti 50 odstotkov hrane več

KJE SMO PRI NAS?

V svetu je 60 odstotkov površin, ki jih je potrebno namakati. Namakanje je agrotehnični ukrep, ki zmanjša odvisnost kmetijstva od neugodnih vremenskih razmer in zagotovi stabilno in povečano pridelavo poljščin. V svetu je namakanih 17 odstotkov površin in na njih se pridelala 50 odstotkov vse vrednosti kmetijskih proizvodov. V Evropi se namaka 10,57 odstotka obdelovalnih površin, v Jugoslaviji pa samo 1,87 odstotka in v Sloveniji samo 0,01 odstotek ali skoraj nič. Tudi to je eden izmed pokazateljev skrbi, ki jo je pozvala slovenska družba razvoju kmetijstva.

NAMAKANJE DO LETA 2000

Namakanje, ki je v bistvu melioracijski ukrep, ima v naših podnebnih razmerah vlogo intenziviranja rastlinske proizvodnje. Glede na to je potrebno poudariti pomembnost pri zagotavljanju vodnih virov za potrebe namakanja. Sicer pa naravni in umetni vodni viri že danes omogočajo namakanje velikih površin. Po podatkih iz Vodnogospodarskih osnov SR Slovenije je v Sloveniji 110.298 ha zemljišč primernih za namakanje. Od tega na območju Drava-Mura 63 odstotkov. V Sloveniji sedaj namakamo okrog 310 ha površin, do leta 2000 pa bi jih lahko 65.000, na območju Drava-Mura 35.000 ha.

J. Votek

DO 30. SEPTEMBRA ZADNJI ROK ZA PRIJAVO V ZAVAROVANJE

Še se lahko odločite

O novem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je začel veljati v Sloveniji z letošnjim prvim januarjem, zlasti o tistih določilih, ki govori o zavarovanju kmetov, smo doslej že veliko in obširno pisali. Ker pa s 30. septembrom poteče rok, do katerega morajo kmetje urediti nekatere svoje obveznosti, nam je Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije poslala še nekatera pojasnila, ki bodo zanimiva za kmete. Ker smo o njih pred dvema tednoma že pisali, naj tokrat omenimo le nekatera najpomembnejša.

Vsi kmetje oz. organizacije združenih kmetov, ki še niso uredili vse potrebno v zvezi s prijavo v obvezno zavarovanje kmetov, morajo to storiti najpozneje do 30. septembra. Poleg prijave v zavarovanje je treba do tega časa urediti tudi vprašanje izbire zavarovalnih osnov za kmete. Skupščina republiške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja je namreč s posebnim sklepom določila, da se kmetje lahko zavarujejo v največ 6. zavarovalni razred. Kmetje — zavarovanci, ki so se v letu 1984 že zavarovali v višji zavarovalni razred, bodo po uradni dolžnosti razvrščeni v 6. razred, tisti, ki so se zavarovali v nižji razred pa do konca septembra lahko svojo odločitev spremeni in se zavarujejo v 6. razred. Razred, v katerega se zavarujejo, predstavlja namreč tudi osnovo za odmero pokojnine. Omejitev pa seveda ne velja za kmete, ki so bili pokojninsko in invalidsko zavarovani že pred 1. 7. 1983 (kooperantsko zavarovanje), saj se ti lahko zavarujejo tudi v višji razred.

Bivši zavarovanci starostnega zavarovanja kmetov, ki so dopolnili starost 60 let pred 1. januarjem 1984, lahko ne glede na dosedanjo izbiro do 30. septembra ponovno izberejo zavarovanje: ali se odločijo za nadaljevanje starostnega zavarovanja kmetov ali pa se zavarujejo po 10. oz. 11. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zavarovanec pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko spremeni svojo odločitev, tako da nadaljuje s starostnim zavarovanjem kmetov. V tem primeru mora pri pristojni zdravstveni skupnosti vložiti odjavo pokojninskega in invalidskega zavarovanja z istim dnom, s katerim je bila vložena prijava v zavarovanje. Za združenega kmeta mora to seveda storiti organizacija združenih kmetov.

REPRODUKCIJA V GOVEDOREJI

Zmanjšati poporodni premor

LANI SMO V SLOVENIJI IZGUBILI 5 TISOČ TELET. ZAKAJ?

Problemi v zvezi s plodnostjo domačih živali v zadnjih letih naraščajo. V nasprotju s preteklostjo, ko so bili vzroki za plodnostne motnje pretežno infekcijske narave, predstavljajo sedaj povzročitelji tile dejavniki: stopnjevanje pridobivanja mleka in posledice, ki se kažejo v moteni preskrbi živali s hranilnimi snovmi in v motenem metabolizmu živali; potem intenziviranje reje z večanjem čred in intenziviranje pridelovanja krme. Seveda pa so še drugi dejavniki. Recimo strokovna usposobljenost osemenjevalca, zdravstveno stanje in odbira plemenic, odkrivanje pojatve, čas osemnitve in tako naprej.

Po podatkih živinorejske poslovne skupnosti je lani trajal poporodni premor pri 9.267 kravah na družbenih posevstvih v poprečju 121, pri 38.233 kravah v A kontroli v zasebni reji pa 117 dni. Leto dni prej, torej v 1982. letu, je bil poporodni premor krajši: pri družbenih kravah 114 dni, pri zasebnih pa 110. Ugotovljeno je tudi, da se poporodni premor pri kravah na posevstvih in kmetijah s tržnim pridobivanjem mleka podaljšuje. Torej na eni strani koristi (mleko), na drugi strani pa škoda (redkejša telitev).

Po mnenju prof. dr. Andreja Orešnika z biotehniške fakultete v Ljubljani na plodnost krav v največji meri vpliva človek, njegovo delo in njegovo znanje. Tako naj bi bilo v Sloveniji kar 50 odstotkov plodnostnih motenj pri kravah zaradi napak pri prehrani krav. Na plodnost vpliva oskrba krav z vsemi hranilnimi snovmi: energije, beljakovinami, rudninskimi snovmi in vitamini. Posledice napačne prehrane so opazne že pri vzreji telic do spolne zrelosti. Posebej kaže izpostavljeni problemi, ki nastajajo v prehrani krav ob krmiljenju z obrokom, sestavljenim pretežno iz koruzne silaže. Koruzna silaža je krmilo z vrsto pomanjkljivosti. Dobra silaža vsebuje veliko energije, malo beljakovin, malo rudninskih snovi in malo vitaminov. Drobno narezana silaža je v bistvu koncentrat, surova vlakna v njej ne opravljajo svoje polne fiziološke funkcije. Slaba koruzna silaža (mokra, prezgodaj silirana koruza) pa nima niti primarne energetske vrednosti. Zaradi teh pomanjkljivosti, ugotavljajo stro-

kovnjaki, imamo pri krmiljenju krav z velikimi količinami koruzne silaže pogosto probleme s plodnostjo. Koruzna silaža ima pri krmiljenju krav molznic več negativnih kot pozitivnih učinkov. Visok delež koruzne silaže v obroku otežkoča oskrbo in vzdrževanje presnovnega ravnotežja vseh hranilnih snovi v organizmu krav, kar ima za posledico motnje pri plodnosti krav in podaljšanje poporodni premor. Ker lahko s travo in travno-deteljninami mešanicami pridelamo na hektar več hranilnih snovi v obliki, ki je primernejša za krave kot koruzna silaža, se morajo rejski s tržno usmerjenim pridobivanjem mleka usmeriti tudi v pridelovanje krme, ki je za krave primernejša kot koruzna silaža. To je eden izmed ukrepov za skrajševanje poporodnega premora.

Nad temi ugotovitvami strokovnjakov se kaže zamisliti. Tudi zaradi tega, ker ob poprečni mlečnosti 4500 litrov mleka na kravo izgubimo vsak dan podaljšane poporodnega premora čez 5 litrov mleka na kravo. Na družbenih posevstvih v Sloveniji smo tako lani izgubili okrog 2 milijona, na zasebnih pa kakih 7 milijonov litrov mleka. Zaradi daljših poporodnih premorov pa je seveda tudi manj telet. Lani na primer je bilo na družbenih posevstvih 1041 telitev manj, na zasebnih kmetijah pa kar 3875. Strokovnjaki namreč trdijo, da je moč doseči pri kravah telitev vsako leto. Glede na to, da brejost traja 270 dni, poporodni premor naj ne bi bil daljši od 80 do 90 dni.

In kako zmanjšati poporodni premor? Poleg ustreznih prehrane živali je nadvse pomembno odkrivanje pojatve in časa osemnitve. Zlasti slednjega ne kaže zanemariti. Ni namreč vseeno, ali osemnimo govejo plemenco na začetku, v sredini ali na koncu pojatve. Zanesljivost osemnitve na začetku pojatve je le 40-odstotna, osemniten 10 ur po začetku pojatve je 85-odstotna, osemniten 20 ur po začetku pojatve pa je 60-odstotna. Osemniten 24 ur po začetku pojatve pa ne daje velikega upanja, saj je zanesljiva le od 10 do 20 odstotkov.

Pripravil: Š. SOBOČAN

Tam, kjer valovita morje in nemirna mladost

Poletje se je že krepko prevesilo v drugo polovico, ko smo se odpravili na otok Krk, da našim bralcem predstavimo Baško in vrvež v otroškem domu Dane Šumenjak-Miran. Z imenom Baška je namreč povezano mnogo stvari. Sem potujejo misli staršev, ko so njihovi otroci v koloniji ali v šoli v naravi, od tu se utrinjajo včasih tudi domotožne želje po vrtni v domači kraj . . .

BAŠKA IN NJENA PRETEKLOST

Gotovo ne bo odveč nekaj skopih podatkov o burni preteklosti in kulturnih značilnostih mesta na skrajnem severovzhodu otoka Krka. Okolica Baške je bila naseljena že v mlajši kameni dobi, kjer se je neolitik človek ukvarjal z lovom in ribolovom. V srednjem veku je nekdanje ilirsko naselje (pleme Japodi) dobilo ime Baška. Menjavali so se gospodarji — od Ilirrov, Bizantinčev, Benečanov — pa vse do Italijanov in Nemcev. 17. aprila 1945 so prve partizanske enote, ki so se izkrcale na otoku Krku, Baško osvobodile.

Kraj se je predvsem po vojni začel turistično razvijati, čeprav segajo zametki turizma že v leto 1909. Kraj, ki leži ob prijetnem zalivu, šteje okoli 1200 prebivalcev, v turistični sezoni pa pride na enega Baščana 10 gostov! Zaradi izredno ugodnega gorsko-sredozemskega podnebja so tu, kakor gobe po dežju, vzklili počitniški domovi za otroke in odrasle: Murska Sobota, Celje, Niš, Ljubljana, Slavonska Požeja . . . Pa še beseda, dve o največji kulturni znamenitosti — Baščanski plošči. To je najstarejši spomenik, napisan v hrvaškem jeziku. Izvira iz l. 1100, ko je z njo hrvaški kralj Zvonimir podaril zemljišče cerkvi sv. Lucije. Plošča dokazuje, da so se takratni menihi — benediktinci že ukvarjali z glagolico — pisavo Cirila in Metoda. Našel jo je l. 1851 duhovnik Petar Dorčić, v celoti pa jo je prebral zgodovinar Franjo Rački l. 1875.

OTROŠKI DOM DANE ŠUMENJAK

O življenju in delu doma, ki vsako leto gosti okoli 2800 udeležencev šole v naravi in letovanj, nam je pripovedoval upravnik doma, Bojan Nemeč: „Lastnik doma Dane Šumenjak so OIS in skupnosti otroškega varstva pomurskih občin, upravljalec pa Center za socialno delo iz Murske Sobotice. Nastanitvene zmogljivosti so 259 ležišč v eni izmeni. V poletnem času je dom popolnoma zaseden s 6 izmenami šole v naravi in 5

no in vsak zaposlen ima 4 ure prostega časa na dan. Izdelkov, ki jih primanjkuje, kupimo v Murski Soboti, izdelke za široko porabo, predvsem prehranske, pa v Baški. Koristi je obojestranska, saj s turistično takso, ki se je nabere preko 40 starih milijonov pomagamo k turističnemu razvoju tega kraja, desetkrat več denarja pa ostane tu od nakupa prehranskih izdelkov. V vsaki izmeni je določen pedagoški vodja, vendar je moje mnenje, da je to nepotrebno, pač pa bi bilo bolj koristno, če bi imeli referenta za kulturno-zabavno življenje in rekreacijo. Je še veliko vrzeli, čeprav tudi na tem področju nekatere izmene beležijo lepe uspehe (mednarodna kolonija, Radgona, Ljutomer, Beltinci, itd.). Ob koncu bi želel poudariti

Kosilo je ob 13, potem malo počitka, pa spet v valove. Ze precej utrujeni so k večerji sedli ob 19. Čas po večerji je bil izpolnjen s plesom, družabnimi igrkami . . . Po 22. uri je ugasnila luč, od nekod se je na nevidnih krilih priplazil spanec. Nekateri sanjajo o valovih, ki pljuskajo ob obalo, drugi pa so pod domačo streho, na mehki travi . . . Dan kot ostali dnevi. Seveda so tu še ogledi kulturno-zgodovinskih znamenitosti Baške in okolice, vožnja z ladjo na otok Rab ali v bližnji Senj, zatočišče nekdanjih Uskokov, zagrizeni dvoboji na športnem področju z mladimi iz Celja, obiski v slaščičarni, nakupi spominčkov, vse do tistega 10. dneva bivanja, ko pride dan slovesa. Čakanje na 5 avtobusov, ki pripeljejo nove sonca in

Bilo je dovolj časa tudi za ogled kulturno-zgodovinskih znamenitosti Baške. Učenci puconске šole uživajo ob lepem razgledu na Velebit in otoke Prvič, Rab ter Grgur. V ozadju je najvišji vrh otoka Krka — Obzova.

izmenami kolonije. V letošnji mednarodni koloniji so bili otroci iz Ingolstadta, Celovca in Szombathelyja ter 2 skupini zdomskih otrok iz Stuttgarta in Baden Württemberga. Osebjav v domu — zaposlenih jih je 12 (od tega 2 za določen čas) — je dobro izkorišče-

večjo odgovornost vodičev in otrok do domske lastnine.”

EN DAN V BAŠKI

Med našim obiskom so bili v domu učenci iz Sol Puconci, Grad, Gornji Petrovci, Cankova, Šalovci, Fokovci in OŠ Prekmurske brigade iz Murske Sobotice. Prebujanje se je včasih začelo že veliko prej, vstajanje pa ob 7. uri. Po zajtrku — odhod na plažo, ki sodi med najlepše na Jadranu. Tu so potekale aktivnosti v vodi, s posebnim poudarkom na plavanju.

morja željne. Čez čas se jih ravno toliko odpelje. S hriba Obzova še zadnjič pomahajo Baški v slovo tisti, ki so splavali, pa tudi tisti, ki so se nekoliko bolj bali zoprne slane vode (teh je veliko manj). Budne oči njihovih vodičev in spremljevalcev: Stefana, Blaža, Milice, Olge, Nade in Frenka pa bedijo nad njimi — vse do končne postaje, ko vsi zadovoljni, radostni in utrujeni padejo domačim v objem. Lepi spomini pa še dolgo ostanejo . . . Tekst in foto: JANEZ KONKOLIČ

ZAKONCA FUJS STA SLAVILA SREBRNO POROKO — Feri in Angela Fujs sta v juliju slavila srebrno poroko. To sta sicer naša zdomca, ki z družino živita v ZDA, a sta se ob jubileju vrnila na Tišino. Kljub temu, da sta v ZDA že 28 let, svoje otroke učita in vzgajata v domači besedi. Pravita, da je tri tedne, kar sta doma, premalo, in da se bosta vsako leto rada vračala v domači kraj.

Ni ravno grdo, pa tudi lepo ni. Tako je ob cesti med starim delom mesta in Lendavo. Kdo je odgovoren? Foto: Jože Žerdin

60 let zakona

Na sliki sta zakonca Ljudmila in Jožef Frumen, ki sta pred nekaj dnevi na matičnem uradu v Rogašovcih proslavila izjemen jubilej — 60 let skupnega življenja, ali kakor temu pravimo: biserno poroko. Slovesnost je bila prisrčna, s svojim prihodom pa sta jo še oplešala sin Milan z ženo, ki sicer živi v Kanadi. Štefan LANJŠČEK

Na minulih sektorskih tekmah se je po številčnosti najbolj izkazalo gasilsko društvo Kamenščak. Na tekmovanje je poslalo kar štiri desetine; od teh je ženska osvojila prvo mesto. STRU

Ogenj in voda v Kokoričih

Gasilsko društvo Kokorič je bilo ustanovljeno leta 1893, danes pa združuje še pet društev iz KS: GD Bolehnečiči, GD Logarovci, GD Gajševci, GD Berhavi in GD Grabe. Vseh deset desetletij aktivnega delovanja je bila njihova glavna naloga zagotoviti čim večjo požarno varnost. Društvo šteje kljub majhni vasi 112 članov, predvsem mlajših. Teren, ki ga pokrivajo s svojim delovanjem je kmetijski. Kmetije so opremljene z različnimi kmetijskimi stroji, hlevi so polni živine, zato mora biti temu primerna in učinkovita tudi gasilska oprema in reševanje. Do sedaj je prostovoljno gasilsko društvo, katerega pomen pri varstvu družbene in privatne lastnine ob požarih in drugih nesrečah ni zanemarljiv, samo zbiralo denar za opremo, sedaj rabi pomoč ustreznih organizacij.

Največji problem gasilcev iz Kokoričev pa je odvzem požarne vode. Po večletnih prizadevanjih se je lani začela regulacija potoka Lipnica, ki je edini večji vir požarne vode. Gasilci so imeli na tem potoku tri jezove, kjer so zadrževali vodo tudi v najsušnejših obdobjih. Sedaj te vode ni več. Čeprav uporaba vode iz teh jezov ni bila uradno urejena, gasilci menijo, da bi o nadaljnji usodi zajezitvene vode morali odločiti tudi oni. Potrebe, da bi to uradno uredili, ni bilo saj so vsi izkoriščanje vode odobrvali in se zavedali njene pomembnosti ob požarih, ki pa na srečo niso pogosti. Samo na vodo, ki jo daje vodovodno omrežje, se gasilci ne zanesajo več, saj so ob lanskoletnem požaru ostale vodovodne cevi suhe. Kljub obiljubam Območne vodne skupnosti Murska Sobota in Občinske gasilske zveze Ljutomer se vsa zadeva ne premakne z mrtve točke, čeprav se dela pri regulaciji potoka končujejo. Gasilci so si z veliko dela in požrtvovalnosti sami kupili potrebno gasilsko opremo, ta pa bo nekoristna, če ne bo vode.

Marca so gasilci dobili težko pričakovano gasilski avtomobil, ki ni najsodobnejši, je pa primeren za teren in toliko bolj pomemben za mlade gasilce, ki jim bo to še večja spodbuda za delo, tako pri operativnem delu društva kot pri aktivnostih na drugih področjih dela in življenja na vasi. Do prevzema avtomobila v juliju bodo k avtomobilu kupili še ustrezno opremo. Sredstva, njihov največji problem, bodo zbrali s prostovoljnimi prispevki članov društva in krajanov, ki so bili vedno pripravljene odstopiti del finančnih sredstev za požarno varnost.

Na koncu naj omenimo, da je gasilsko društvo Kokorič leta 1982 razvilo svoj društveni prapor, simbol društva, njihov ponos. Lansko leto pa so v prisotnosti gasilcev in velikega števila vaščanov svečano proslavili 90-letnico obstoja društva.

Marjan Kosi

Bivšo šolo v Šulincih, ki jo uporabljajo za sestanke, prireditve in veselice, je močno načel zob časa, posebno ostrešje. Odločili so se za obnovitev in zbrali precej lesa. Na sliki vidimo nekatere vaščane med pripravo lesa za žaganje. Foto: Milan Gašpar

Nov gasilski dom

Gasilci v Dobrovniku so ob praznovanju 60-letnice duštva podelili priznanja najzaslužnejšim članom, po svečani proslavi pa do odprli nov gasilski dom. Sredstva za gradnjo so zbirali več let.

Etelka Milinkovič

PESKOVCI

Zbiralnica mleka

V Peskovcih so se pred kratkim lotili gradnje nove zbiralnice mleka, v kateri bo tudi 600-literski hladilnik. Za to investicijo bodo porabili okrog milijon dinarjev, ob prostovoljnem delu pa bodo prispevali še precej gradbenega materiala. Računajo, da bo gradnja končana še pred zimo.

Milan Gašpar

Obirali smo višnje

Počitnice so za nami. Vsi, ki so si hoteli zaslužiti kaj denarja, so imeli možnost obirati višnje v Ratkovcih oziroma v Selu. To možnost nam je ponudil Študentski servis v Murski Soboti, ki je tudi o tem obveščal mlade. Delo se je pričelo 18. julija letos.

Obiralci smo se zbirali 15 minut pred šestimi uro jutraj na avtobusni postaji v Murski Soboti in avtobus nas je popeljal med rodovitne bregove Goričkega. Ker je obiralec bilo bolj malo, so priskočili na pomoč tudi vojaki soboškega garnizo-

na JLA. Vsak, ki se je vsaj malo potrudil, je vsak dan dobro zaslužil (za 1 kg nabranih višenj po 7 dinarjev), našli pa so se tudi taki, ki so šli obirati le za to, da jim je hitreje minil prosti čas. Z zasluženim denarjem so nekateri šli na krajše počitnice konec avgusta, nekateri rabijo denar za drage šolske potrebščine, tretji pa ga bodo morda naložili celo na hranilno knjižico. Za konec je potrebno zapisati še pohvalo TOZD Panonka, s katero smo pri obiranju sodelovali.

Vesna SMODIŠ

Se se najde nekaj „dela“ tudi za skoraj pozabljene mlatilnice. Tudi pri Majcenovih v Rankovcih, ki naredijo kakšno uslugo tudi drugim, je tako. -fk-

Stara lendavska žaga počasi propada. Škoda. Mogoče pa bi v njej uredili žagarski muzej, ali kaj podobnega? Foto: Jože Žerdin

Vas zanimajo dogajanja v Pomurju? Postanite naročnik VESTNIKA

Kutinci: ena najmanjših pomurskih vasi

ZBIRALNICA MLEKA JE ŽELJA IN POTREBA KMETOV

Do Vidma in naprej do Zihlave še gre. Ko pa se cesta obrne proti ptujski smeri, asfalt zamenja makadam. Prvo križišče na hribčku postavlja pred potnika tri možnosti: ali na ljutomersko proti Bučkovec, na iditično Staro goro, ali proti Ptuj. Mi smo izbrali poslednjo, takoj zatem pa zavili na desno, v zaledje videmske krajevske skupnosti. Že ko smo puščali za sabo Terbegovce, je notranjost štirikolesnika „nacionalnega razreda“ prevlekla prašna odeja.

HIŠ MANJ KOT DUCAT

Makadamska kača je v teh krajih ločila travnike in polja od stanovanjskih hiš kmečkih gospodarjev. Sicer pa je tukaj za slikovitim Sovjakom, Zenikom kar mirno in le od daleč je slišati glas klopotcev iz slovenjegoriških gričev. Kutinci, kot ena najmanjših pomurskih vasi, živijo svoje mirno življenje. Ko se je oziralo oko po zaselku, smo hiš našli manj kot ducat, bilo pa bi jih še manj, če se ne bi pred leti vasi pripojili še nekdanji Renkovci. In tako gospodarijo v znožju trdni kmečki gospodarji — vseh kmetij je šest, nekaj hiš pa nudi stredo vaščanom in polproletarcem na nekoliko višji legi.

ZBIRALNICA MLEKA POD „KAPOM“

Najpomembnejši del vaškega življenja se v Kutincih odvija kar na začetku vasi, pri Zorkovih. Pri hišni številki 2 je že štiri desetletja zbiralnice mleka. Pred dve-

ma letoma, ko so pričeli rušiti staro hišo, so jo prestavili pod „kap“ gospodarskega poslopja, hladilnik pa v klet. Mladi gospodar Stefan Zorko nam je o usodi zbiralnice pripovedoval takole: „Že leta nam obljublajo v TZO Videm, da smo sedaj v vrsti mi. Pa se nič ne premakne. Dnevno se pri nas nabere tudi do 400 litrov mleka, saj ga prinašajo še iz dela Sovjaka, iz Galuška in Gabrec. Lani smo z mojstri popisali vse potrebni material, šli na zadrugo, vendar smo ostali praznih rok.“

Kakih dvesto metrov dalje smo prestregli pri opravljanju živine predsednika vaškega odbora Branka Krefta, mladega kmeta. Kar ni mogel verjeti, da smo prišli tudi v ta odmaknjeni zaselek, kajti, kot je dejal, je to prvi obisk novinarjev v kraju. Usmerjen kmetovalec in

predvsem živinorejec (v hlevih je povprečno nad 20 kravjih repov) je v izjemno okusno opremljeni hiši (pa naj kdo reče, da kmetije nimajo okusa!) opozoril na isti problem.

„Da, zbiralnice je naš največji cilj. Sodobna zbiralnica bi odpravila precej težav in prepričan sem, da bi ne bilo več toliko kislega mleka, ki nam vsem odžira zaslužek. Da bi nam zagotovili vsaj material in opremo, ostalo smo pripravljeno narediti sami.“

ŠOLSKI AVTOBUS: LE POBOŽNA ŽELJA?

V kraju, kjer ni ne trgovine, ne pošte, prva avtobusna postaja je oddaljena dobre 4 kilometre, vaščani zaradi tega ne tarnajo.

Skrbno delo na zemlji ne pušča dovolj časa za misli, ki so težko

uresničljive. Makadamska cesta je kraj še oddaljena od krajevnega in občinskega središča. Še dobro, da imajo za najnujnejše potrebe vaščanov pri Kreftovih telefon. Ta še posebej prav pride pozimi, ko so ceste tod večkrat skoraj neprevozne. Velika pridobitev bi bila vsaj ena vožnja šolskega avtobusa dnevno. Tega si najbolj želijo starejši, saj bi lahko tako prišli hitreje do Vidma in opravili ostale poti.

„Samo do križišča, do koder je cesta še kolikor toliko urejena, naj pripelje.“ pravijo. To bi bilo tudi najbližje postajališče za šolske otroke iz okoljskih bregov.“

Na asfaltno prevleko pa niti ne upajo misliti. Zavedajo se, da so s tem zamudili in takšna naložba bi bila za redko naseljen kraj prevelika obremenitev. Upajo pa, da bo njihova cesta pridobila občinski status in bo v prihodnje boljše vzdrževana.

Sonce je počasi umiralo, naše gostitelje je čakalo delo pri živini.

Tik pred slovesom smo izvedeli še to, da v Kutincih ni bilo vselej tako mirno. Še kakih pet let nazaj je tod stal močeden zadrugi dom („ekonomija“) s trgovino. Vendar ni nikdar zaživel, in tudi zato, ker ni bil zgrajen do konca, je pričel propadati. Prostovoljno delo številnih vaščanov in prebivalcev okoljskih vasi, gasilcev in drugih je bilo zaman, mladina pa je izgubila mesto za družabna srečanja. Počasi se je podrl, gradbeni material pa so porabili za gradnjo bližnjih gasilskih domov.

V. Paveo

Posnetek dovolj zgovorno pričča o stanju vaške zbiralnice mleka

MILIJONI IZ KRAPJA, NAZAJ PA...

Na asfaltni cesti skozi Krapje je vse več lukenj. Kdo jih bo počisto zakrpal? (Foto: J. G.)

Kdo bi si mislil: ko smo se pred dnevi peljali z našim jeklenim konjičkom skozi Krapje, je na nekaterih mestih poskakoval skoraj tako kot pravi konj! Zakaj le? Seveda, pred leti so za silo položili na cesto skozi vas asfaltno prevleko, za fini sloj (glazuro) pa je menda zmanjkalo denarja. Tako se zdaj asfalt vedno bolj kruši, to pa še tembolj, ker po njem vozijo težki tovornjaki Komgrada iz Ljutomer. Le-ti namreč prevažajo gramoz iz gramoznice pri Krapju. Menda je tam nastalo že kar veliko jezero, ki meri okrog 15 hektarjev. Domačini so torej mnenja, da bi moral Komgrad cesto bolj vzdrževati in jame zakrpati s čim drugim kot z gramozom. Saj vendar od tam vozijo težke milijone!

V Krapju pa imajo še dve veliki želji. Čimprej bi radi uredili vaški vodovod, za kar že zbirajo sredstva, in sicer poleg samopriskevka po sprejeti prispevni stopnji mora vsako gospodinjstvo letno prispevati še 10 tisoč dinarjev. Toda, kot vse kaže, še niso na vrsti. Zdi pa se jim nepravilno, da morajo skoraj na vse tako rekoč najdlje čakati. Tako se bo najbrž zgodilo tudi pri asfaltiranju ceste proti Ljutomeru. In to je njihova druga največja želja. Razveselilo bi jih, če bi v vas avtobus pripeljal tudi delavce s popoldanske izmene. Zdaj se vozijo z dela s kolesi ali pač kako drugače. V tem času že gre, kako pa bo pozimi?

JOŽE GRAJ

Preskus gasilsko-tehničnih enot civilne zaščite

NIČ NAS NE SME PRENETITI

Občinski štab civilne zaščite Murska Sobota je v Vanči vasi pripravil tekmovanje oziroma preskus usposobljenosti gasilsko-tehničnih enot civilne zaščite.

Udeležilo se ga je 32 oddelkov, od tega ena ženska desetina. Največ znanja je pokazala gasilsko-tehnična enota civilne zaščite iz Rakičana, ki je z 936 točkami osvojila prvo mesto pred Bakovci 929, Murskimi Petrovci 928, Vančo vasjo 928, Jurijem 928, Bogojino 926, Melinci 921, Fikšinci 917, Filovci 913, Berkovci 911, Noršinci 910, Moščanci 908, Predanovci 907, Selom 906 točk itd. Na petnajsto mesto pa se je uvrstila ženska desetina Rakičana z 904 točkami. Tekmovali so v suhi vaji z motorno brizgalno, v mokri vaji z ročno brizgalno, v uporabi zaščitne maske in prehodu skozi zadimljen prostor ter v vezanju vozlov. Čeprav je bilo to prvo tako preverjanje usposobljenosti gasilsko-tehničnih enot civilne zaščite, je kljub nekaterim pomanjkljivostim pokazalo, da so enote dobro pripravljene, zadovoljni pa smo lahko tudi z njihovo udeležbo.

V tekmovanju trodelnega napada z motorno brizgalno, ki je standardna tekmovalna disciplina gasilsko-tehničnih enot, so pripadniki pokazali visoko stopnjo izurjenosti pri delu z motorno brizgalno, kar je zelo pomembno, saj ima to orodje sleherni gasilsko društvo. Po več

letih pa so letos prvič uvedli preskus z ročno brizgalno. To pa iz razloga, ker imajo gasilska društva že ročne brizgalne, ki samejajo v gasilskih domovih, a bi jih lahko še vedno koristno uporabljali. Zato so se na občinski gasilski zvezi in samoupravni interesni skupnosti za požarno varstvo v Murski Soboti odločili, da bodo vse ročne brizgalne popisali in jih usposobili za uporabo. Vaja je med gledalci vzbudila veliko zanimanje. Prvič pa so letos na tekmovanju uvedli uporabo zaščitnih mask in prehod skozi zadimljen prostor. Po zakonskih predpisih bi namreč moral vsak občan do leta 1990 imeti osebni zaščitni komplet, ki sestoji iz zaščitne maske, ogrinjala, prvega zavoja in osebne dozimetra. Delovne organizacije pa bi morale enake komplete zagotoviti zaposlenim že do leta 1987. Samoupravna interesna skupnost za požarno varstvo in občinska gasilska zveza Murska Sobota pa sta že v letošnjem letu za vsako naselje zagotovila določeno število zaščitnih mask, ki so jih tokrat tudi preskusili. Kljub precejšnjim pomanjkljivostim pri pravilni uporabi zaščitne maske je bila vaja zelo zanimiva tako za udeležence kot gledalce in je dosegla svoj namen. Občinsko tekmovanje gasilsko-tehničnih enot civilne zaščite iz soboške občine je tudi pokazalo, da so pripadniki dobro opremljeni. Ugotovljene pomanjkljivosti na

tekmovanju, ki so jih skrbno beležili, bodo smernica bodočega dela. V naslednjem letu bodo namreč začeli s povsem novo obliko usposabljanja komandirjev enot, ki bodo potem nadaljevali z urjenjem pripadnikov gasilsko-tehničnih enot po enotnih kriterijih. Feri Maučec

MAČKOVCI: BRESKVE, FRANKINJA...

V Mačkovcih te dni ni živahno le na gradbišču novega šolskega poslopja, pač pa tudi zgoraj na marofu. Prejšnjo nedeljo se je, na primer, tja pripeljalo več kot 100 avtomobilov. Le zakaj?

Mnogi prav gotovo veste, da je tamkaj velik nasad breskev, ki si jih lahko vsakdo sam nabere, in to po dokaj ugodni ceni. Natrgane z drevesa stanejo namreč 60 dinarjev, pobrane po tleh pa za pol cenejše. Kar kdo med nabiranjem poje, pa sploh nič ne računajo. Tako so v treh tednih, odkar so breskve začele dozorevati, prodali že blizu 30 ton, saj se je oglasilo več kot 1500 kupecev od blizu in daleč; poleg tega pa jih tudi sami nabirajo in pošiljajo živilskemu kombinatu Kranj,

kjer je po mačkovskih breskvah menda veliko povpraševanje. Letošnji pridelek je sicer zavoljo spomladanskega mraza nekoliko slabši kot lani. Vendar nekaj ton še čaka obiskovalce. In če jim bo vroče, se lahko mimogrede tudi osvežijo z dobro kapljico. Posestvo namreč nudi iz lastne kleti modro frankinjo (80 din liter) in belo namizno vino (100 din). Kmalu bodo dozorele tudi hruške, ki jih bodo prav tako prodajali, kakor tudi jabolka v nasadu pri Bodoncih.

Sadjarstvo in vinogradništvo torej na Goričkem dajeta dobre rezultate. Še več pa si načrtovalci agroživlilstva v Pomurju obetajo od nadaljnje razvoja.

J. Graj

STANJEVCI

Števanov breg je občinski

V Stanjevcih so si letos nekoliko oddahnili. Cestni odsek, ki vodi po Števanovem bregu do glavne ceste, je namreč prevzela občinska komunalna skupnost in tako so rešeni skrbi za vzdrževanje. Sami pa tmajo „na grbi“ še okrog 8 kilometrov vaških poti.

Krajani se sicer zdaj najbolj pripravljajo na ureditev nove mrliške veže, ki jo bodo zgradili z lastnimi sredstvi. Če bi jim zidarski mojster pravil skico, bi morda že začeli z deli. Prav tako teče med domačini akcija za ureditev telefonije. Prijavljenih je 11 naročnikov, vsak pa naj bi prispeval za telefon okrog 110 tisoč dinarjev.

Ko smo takole pozvedovali, kaj delajo in kako živijo Stanjevčarji, smo med drugim tudi zvedeli, da socialnih problemov sicer nimajo, vse bolj pa je zaskrbljujoče, da je iz leta v leto več zapuščenih kmetij, oziroma da nima kdo obdelovati zemlje. Več hektarjev njiv je že neobdelanih. Kaj bo čez leta, če se ho to nadaljevalo? J. G.

ŠOFERJA AVTORADGONE MILIJON KILOMETROV BREZ GENERALNEGA POPRAVILA

ŽIVLJENJE ZA VOLANOM

„Ko takole stiskaš volan tovornjaka, za tabo pa ostajajo kilometri in kilometri, avtoceste in makadam, ravnic in hribov, znana in neznana mesta, državne meje... dje ko si, močnejše so misli na dom. Ko se slednjič vrneš, prespiš naporno potovanje, si že v ognju nove poti...“ To je vozniki „perpetuum mobile“, ki se mu vsi, ki so se zapisali temu lepemu, napornemu in nevarnemu poklicu, ne morejo izogniti. Je pa varneje, prijetneje in lažje, če je ob strani pravi sovoznik.

Takšen uspešen šoferski par Jože Geder iz Gornje Radgone in Marjan Senekovič iz Lomnoš, oba petdesetletnika, voznika pri tozd Transport Avtoradgone, gotovo sta. 12 let sta si družno podajala volan tovornjaka iz roke v roke, z zadnjim skupnim vozilom, mercedesom s prikolico z nosilnostjo 27 ton pa sta opravila v osmih letih kar milijon kilometrov brez generalnega popravila. Stara znanca evropskih in jugoslovanskih cest sta tako najlepše kronala Abrahama. Oba sta za volanom več kot dve desetletji, malo doma, več na cesti, podobna je njuna šoferska pot. „Ko pričneš, ne moreš nehati,“ se starosti šoferjev tozda spominjata neštetih voženj. „Lepo je bilo, vse, kar je hudega v tem poklicu, se hitro pozabi.“

Njuna delovna pot je sledila razvoju temeljne organizacije. Pričetek na tamih 2000, pa kasneje prehod na močnejše tovornjake te tovarne, ome, saurerje, fiate in končno pred osmimi leti so jima zaupali ključ takratnega ponosa radgonskih prevoznikov — mercedesa.

Kako jima je uspelo z njim premagati tako ogromno pot brez večjega posega mehanikov? Na to zmigujeta z glavno, recept pa je odkril vodja poslovne enote tozda Anton Letnik: „Že takrat smo vedeli, komu smo zaupali drag tovornjak. Gre za izkušena in vzorna voznika, ki izpolnita vsako nalogo in znata skrbeti za svoje vozilo. Skrbela sta, da je vzdr-

ževanje potekalo po predpisanih kilometrih, pri vsakem, še najmanjšem popravilu pa sta bila tudi oba zraven. Tovornjak sta spoznala do duše in prav zato nista z njim nikdar ostala na cesti.“

Dela se torej lotevata skrajno resno in odgovorno. Tudi danes — po več kot dveh desetletjih in bogatih izkušnjah je tako, čeprav pravita, da so se razmere na cestah za voznike že precej izboljšale.

„Včasih smo morali odpeljati v Split že v nedeljo dopoldne, če smo želeli prispeti v ponedeljek zjutraj. Takrat smo še vozili čez Reko in ob magistrali. Danes zmoremo to razdaljo po novi poti mimo Plit-

vičkih jezer v 12 urah. Tudi tovornjaki in oprema je boljša. Pred leti pa smo pogosto stali na cesti in krpali plašče. Takrat so Borove gume zdržale le kakih 30 tisoč kilometrov (lunčili smo jih v dobrih dveh mesecih), danes Savine zdržijo okoli 100 tisoč.“

Jože Geder pa je še dodal: „Nikoli pa ne bom pozabil 20. aprila pred štirimi leti. Pri Plitvičkih jezerih je pričelo snežiti in kmalu je sneg dosegel višino enega metra. Tri dni smo običali v snegu, ko so ga pričeli pluziti, se je takoj pokazal asfalt. Pogosto imamo podobne težave tudi na Pasjaku (med Kozino in Ilirsko Bistrico).“

Tudi do danes še nismo storili dovolj za varno vožnjo. Jože Geder in Marjan Senekovič najbolj pogošata ustrezna počivališča, na cesti proti Beogradu, ki so še kako potrebna v turističnih konicah. Neglede na to tudi če bo kaj z beneticirano delovno dobo še ne vesta, pa pravita, da bosta vztrajala za volanom dokler jima bo služilo zdravje. Le da, vsaj za nekaj časa, vsak zase. Marjana Senekoviča je zamikal novi mann in še nepoznani Bližnji vzhod, Jože Geder pa bo raje vztrajal na preizkušnem mercedesu in domačih cestah natovorjen z radensko. Ni za reči, da ne bosta čez kakšno leto ponovno v isti kabini. V. Paveo

Uspešna voznika se tudi ob takih priložnostih ne ločuje od tovornjaka

KAJ JE PRAVZAPRAV VREME?

Šedem uspešnih let ima za sabo britanska manekenka Jane Warner (22).

Stoletja dolgo so ljudje verjeli, da se vreme ravna po razpoloženju bogov. Njihovo razpoloženje pa se je često spreminjalo: bogovi so bili muhasti. Vreme je resnično dar neba, kajti če ne bi bilo vremena, bi bila Zemlja mrtev planet, pust in brez življenja kakor Luna.

Eden poglavitnih vzrokov za obstoj vremena je zemeljsko ozračje. Brez njega ne bi bilo oblakov, padavin in vetra. Podnevi bi sonce segrelo zemeljsko površino na več kot 100 stopinj Celzija, ponoči pa bi termometer padel na minus 140 stopinj. Atmosfera obdaja Zemljo v več plasteh. Najnižja, okoli 2 kilometra debela plast, je troposfera, tako imenovana vremenska kuhinja planeta, v kateri je skoraj vsa vodna para.

Vodna para in ogljikov dioksid v atmosferi absorbirata velik del sončnega sevanja. Zaradi položaja zemeljske osi padajo sončni žarki zgoščeno na

ekvator in tako se v tropskem pasu kopiči toplota, ki daje pogonsko energijo za zapleteno kroženje atmosfere.

Zaradi toplih zračnih gmot, ki se dvigajo, in mladih, ki padajo, se na severni in južni polobli ustvarijo jedra vetra, ki prenašajo toploto od tropov proti poloma. Tam, kjer se zračne gmote spuščajo, so trajna območja visokega zračnega pritiska, tako na primer subtropski pas visokega zračnega pritiska med 25 in 35 stopinjami severne in južne širine, kjer le redko ali pa sploh ne piha veter. Tam, kjer se zrak dviga, leže območja nizkega zračnega pritiska, na primer ekvatorialnem pasu nizkega zračnega pritiska.

Poleg toplotnega sevanja sonca močno vplivajo na nastanek vremena tudi posebne lastnosti Zemlje. Tako na primer zemeljska rotacija, ki kroženje vetrovnih jeder na jug in sever odkloni v prevladujoče

vzhodne in zahodne vetrove. Po drugi strani vpliva lega Zemljine osi (23,5 stopinj na ravnino Zemljinega kroženja) na letne čase, ki zaradi različne moči sončnega sevanja spet nenehno spreminjajo kroženje.

Končno vpliva v veliki meri na vreme tudi izoblikovanost površine — celine, oceani, gorovja, doline in jezera. V vsaki pokrajini je vreme v veliki meri odvisno od reliefa tal, na primer pri vetrovih, ki pihajo s kopnega na morje in obratno ter pri monsunu.

Prvi nastanejo zaradi temperaturne razlike med kopnim in morjem. Čez dan sonce segreje tla in zrak nad njimi. Topli zrak se dviga, na njegovo mesto pa piha hladnejši zrak z morja. Ponoči se položaj obrne, ker se zdaj zrak nad kopnim hladi hitreje kakor nad

morjem. Podobno je tudi pri monsunu, le da gre tu za celine razmere. Najbolj znan je južnoazijski monsun. Poleti se veliki zračni tokovi nad pregreto indijsko podcelino dvignejo z oceana pa priteka vlažni zrak. Tako nastanejo močna deževja. V Kalkuti na primer pade na kvadratni meter povprečno 340 litrov. Pozimi, ko je celina hladnejša od morja, se proces obrne: suh veter piha s kopnega na morje.

Vsi opisani dejavniki pripomorejo, da se dejansko kroženje vetra okoli Zemlje stalno drobi na številna, neizračunljiva posamezna jedra in na milijone majhnih vrtincev. Območja visokega in nizkega zračnega pritiska, ki nastanejo zaradi nenehnega spuščanja in dviganja zraka, namdajo slutiti kroženje v Zemljini atmosferi.

Vreščanje je okno v otroka

Ko novorojenček priveka na svet, se materi topi srce v sočutju, nesorodnikom se trgajo živci, za dobrega strokovnjaka pa naj bi bila to primerna priložnost, da ugotovi, kako je z otrokovim zdravjem. Jok in vrišč dojenčkov je namreč „okno v otrokov biološki sistem“, kot ugotavljata Sad Zeskind, ki povzema spoznanja nekaj psihologov, da je mogoče iz dojenčkovega vreščanja odkriti če je zdrav, ali bo pri njem nastopil sindrom nenadne smrti (SIDS), ki skrivnostno mori otročičke v zibelkah.

Pediatri tudi že nekaj let vedo, da otroci s poškodovanimi možgani dajejo od sebe drugačne glasove kot zdravi dojenčki. Ni treba imeti prav izurjenega ušesa, da lahko človek loči kratko vekanje bolnega dojenčka od glasov zdravega. Psihiater pa menda

lahko od vseh glasov dobro loči prav tisti jok, ki kaže na Downov sindrom.

Zeskin je ta nedokazana odkritja preveril v praksi in ugotovil, da res nastopa pri otročičkih, ki imajo „bolno vreščanje“, več telesnih nepravilnosti, od nepravilnega srčnega utripa in nepravilnega ritma dihanja do neurejenega ritma spanja in prebujanja. Se najbolj nevarno je hitro in silovito spreminjanje srčnega utripa brez pravega razloga. Zeskin domneva, da je prav slednji kriv skrivnostnih nenadnih smrti dojenčkov med spanjem.

Strokovnjaki domnevajo, da jokanje novorojenčkov odseva stanje osrednjega živčnega sistema, ker izvirajo živci, ki kontrolirajo napetost glasilk in dolžino izdih, v centralnem živčevju. Nepravilno centralno živčevje opravi te funkcije in tako je mogoče nepravilnosti odkriti že prvi trenutek samostojnega otrokovega življenja, ko z jokom naznani svoj prihod na svet.

S tem zanimivim pojavom se bodo strokovnjaki še ukvarjali, in če se bo izkazalo, da je v vsem tem dovolj zanesljivega, potem najbrž ni več daleč dan, ko bodo pri porodu obvezno imeli vključene magnetofone za analizo novorojenčkovega vekanja.

Čudodelna kovina platina

Če bi danes izbrali prvino, ki bi jo lahko imeli za stoletja iskan kamen modrosti, o katerem so stari alkimisti sanjarili, da spreminja manj žlahtne kovine v zlato, potem bi to še najbolj zaslužila platina. Ta element, ki danes velja za žlahtnega v več pogledih, je bil dolgo v senci slave zlata in šele naše stoletje je odkrilo njegove vrednosti. Ne dela sicer zlata iz svinca, ga pa uporabljajo pri tvorbi umetnih rubinov, v avtomobilski industriji, letalstvu, zobozdravstvu, keramični industriji, steklarstvu, medicini in zelo široko v kemični industriji. Poleg tehnološke vrednosti ima platina tudi tisto vrednost, ki že tisočletja spremlja zlato — postaja kapital.

Zgodovinarji trdijo, da so platino v značilnih žilinah — samo tako nastopa v naravi — poznali že stari Egipčani, vendar so jo imeli za vrsto srebra. Predkolumbovska indijanska plemena so platinate legure uporabljala za izdelavo nakita. Za zahodni svet pa so platino odkrili Španci v 16. stoletju. V svojem pohlepu po zlato, ki so ga iskali vsepovsod, so našli tudi na zlatonosni reki Kolumbije. Toda v zlatih žilah so našli na belkasta zrnca kovine, ki so jo poimenovali malo srebrno — platino. Izpiralci zlata so verjeli nekaterim bistrim glavam, ki so razlagale, da je platina pravzaprav zlato, ki še ni dozorelo, zato so platinate zrnca metali nazaj v reko, češ, naj do konca dozori bela nadloga.

Beseda o novi kovini je prišla še isto stoletje v Evropo in začuden alkimisti so pisali o njej kot o skrivnostni kovini, ki je ni mogoče taliti „ne z ognjem ne s kakšno drugo umetnostjo“. Prvi premiki „malega srebra pa so na staro celino prišli šele 200 let kasneje.

Takratne kemike je platina zelo mučila. Nikakor jim ni uspelo, da bi dobili odlitke te kovine, čeprav so po drugi strani odkrili, da se zlahka tali skupaj z zlatom. Današnji kemiki svoje prednike razumejo; platina ima zelo visoko tališče — 1.769 stopinj. Torej je res niso mogli taliti.

Pariškemu zlatarju Marcu Etienne Janetyju, ki je živel med vladavino Ludvika XVI. je kot prvemu uspelo, da je talil platino. Odkril je namreč, da se tali pri precej nižji temperaturi, če je prisoten arzenik. Vrli zlatar je naredil nekaj čudovitih predmetov iz platine (hranijo jih v svetovnih muzejih), pri tem delu pa je tvegval življenje, saj so se pri taljenju v njegovi delavnici ves čas dvigovali strupeni arzenikovi hlapi.

Šele v prejšnjem stoletju so kemiki odkrili, da naravna platina ni čist element, marveč zlitina tako imenovanih platinskih kovin, med katere štejemo poleg platine še paladij, rodij, iridij, osmij in rutenij. Običajno je v legurah največ platine in paladija, medtem ko so ostali elementi prisotni le v neznatnih količinah. Vsem pa so skupne te lastnosti: visoko tališče, odpornost proti kislinam in koroziji. Platina se z vsemi temi elementi lepo meša, legure pa so prave poslastice za tehologe, saj z malenkostnimi dodatki dobe najrazličnejše in zelo široko uporabne zlitine, in kar je morda še pomembnejše, katalizatorje. Prav katalizatorska sposobnost platine je njena prvenstvena odlika, saj v njeni prisotnosti potekajo mnogi kemijski procesi tudi do milijonkrat hitreje, kot bi sicer, sama pa se ne spreminja. V tem ji ni kos noben drug element.

Nič čudnega torej, če je v industrijskem svetu vse več potreb po platini. Žal pa je na našem planetu ni prav veliko. Kako redka je, lepo kaže primerjava, da na prosti svetovni trg vsako leto pride 10.000 ton srebra, 1.000 ton zlata in le 70 do 80 ton platine. Največji pridelovalci platine so Južna Afrika, Sovjetska zveza, Kanada in Kolumbija.

Proces pridobivanja platine je zapleten. Od 34.000 ton rude, kolikor jih vsak delavnik izkoplje v vseh rudnikih sveta, ostane le drobec platinastega „blata“, iz katerega v nadaljnjem postopku pridobe platino in ostale platinske kovine.

In poraba? V ZDA, kjer porabijo polovico vse svetovne proizvodnje platine, gre kar polovica za avtomobilsko industrijo, le 3 odstotke za nakit, 2 za zobozdravstvo, 3 za proizvodnjo keramike in vrhunske optike ter steklenih vlaken. Nenavadno. Avtomobilska industrija je takšen porabnik platine, ker v izpušni sistem vgrajujejo katalitične konverterje, s katerimi so dosegli nestrupene izpuhe. Ti keramični elementi so prevlečeni z zelo tanko plastjo platine. Vgrajevanje takšnih delov čaka tudi nas, če se nočemo zastropiti s svincom in drugimistrupi, ki zdaj pri nas še svobodno izpuhtevajo v ozračje.

Platina je torej zares dragocena kovina, ne toliko zaradi denarne vrednosti kot zaradi vestranske uporabnosti, ki pa se še širi, saj jo najdemo že vsepovsod na konicah nalivnih peres, na ostrini britvic, v mikroprocesorjih pa celo v človeškem srcu kot elektrodo srčnega spodbujevalca.

V nekem zaselku blizu Zadra sta se spoprijateljela mladi šimpanz in domači pes. Pri Martinevih v Bakovcih sesajo prašiči kravo, pri Novakovih na Grlavi pa je jež bil mleko skupaj z domačimi mačkami.

Drugje smo prebrali

Društvo novozelandskih rejcev prašičev je organiziralo nenavadno veselico, na katero so povabili samo ljudi, ki imajo priimke kot na primer Merjasec, Prašiček — kratka povezane s svinjami. Šampanjec in slanico so na veselici stregli natakariji, ki so nosili svinjske maske.

X X X

Dva meseca je porabil neki Jošio Furuki, da je pripeljal na Fudžijamo, najvišjo japonsko goro (3667). Ampak to mu je uspelo, čeprav nima nog.

Kdaj je bilo križanje?

Stoletja so se pametne glave mučile z odkrivanjem točnega datuma, ko so, kot govore zgodovinska izročila, v Jeruzalemu križali Jezusa. Najnovejši podatek o tem stotodavnem dogodku, ki se je globoko zapisal v zgodovino, pravi, da je bilo križanje 3. aprila leta 33.

Ta datum sta izračunala znanstvenika iz Oxforda Colin Humphrey in Greame Waddington. Ključ do rešitve sta poiskala v štirih evangelijih in dobila obdobje od leta 26 do leta 36, v tem času je bil prokurator Judeja Poncij Pilat, kot so zgodovinarji že natančno določili. Tudi dan je bil znan, prvi dan židovskega praznika opresnikov, petek. Po židovskem koledarju je bil to 14. ali 15. dan luninega meseca nisana, ki pride na naš marec in april. Raziskovalca sta preračunala za vse Pilatovo obdobje, kdaj je petek prišel na 14. ali 15. dan nisana, in ugotovila, da je bilo to le štirikrat: v letih 27, 30, 33 in 34.

Nadaljnje vodilo pri izbiri datuma jima je bila astronomska opazka v enem od apokrifov, kjer je pisalo, da je bila noč na dan križanja luna rdeča kot kri, kar je možno, če je prišlo do delnega mrka. Izračun luninih mrkov za ohranjavano obdobje prvega stoletja je pokazal, da je bilo mogoče videti 60-odstotni mrk v Jeruzalemu 3. aprila 33. leta.

Tako se je britanski alpinist Martin Fuller pripravil za pohod na vrhove Himalaje: z neke stolpnice (47 nadstropij) v Londonu se je z vrvjo spustil na tla

ABC POMURKA
MESNA INDUSTRIJA
TOZD TRGOVINA
MURSKA SOBOTA
Bjedičeva 11

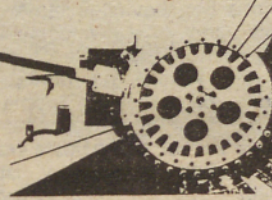
OBJAVLJA JAVNO DRAŽBO

za prodajo rabljenega osnovnega sredstva:

OSEBNI AVTOMOBIL ZASTAVA 101, letnik 1979, v voznem stanju, izključna cena 120.000 din.

javna dražba za pravne in fizične osebe bo v torek, 18. 9. 1984, ob 8. uri v prostorih Mesne industrije (nova tovarna). Ogled je možen vsak delovni dan od 7.—12. ure.

V ceno ni vračunan prometni davek. Pred začetkom dražbe morajo zainteresirani vplačati varščino v višini 10% od izključne cene.

**OSREDNJA SEJEMSKA PRIREDITEV
SLOVENSKEGA OBRTHNIŠTVA
XVII. MEDNARODNI OBRTHNI SEJEM**

Manifestacija zmogljivosti obrti in priložnost za razširitev sodelovanja s proizvodnimi in trgovskimi delovnimi organizacijami širom po Jugoslaviji.

OBRTHNI SEJEM CELJE

od 14. do 23. septembra

SEJEM IDEJ IN SODELOVANJA

- izdelki obrti samostojnega osebnega dela
- izdelki organizacij združenega dela drobnega gospodarstva
- velike možnosti za dogovore o kooperacijah
- letos poudarek na izdelkih lesne stroke in na kmetijski mehanizaciji
- posebna pozornost namenjena inovacijam in strojni opremljeni

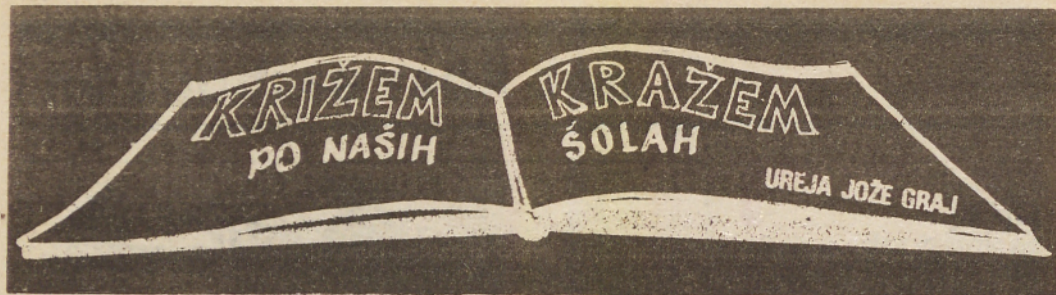
POSLOVNI DNEVI OD 17. DO 21. SEPTEMBRA

Informacije: Zavod ŠRČ GLOVČEC, Celje, tel. (043) 33-233, 33-467, 32-468, telax: galc 33-654

Pomagala sem

V naši vasi je mnogo starejših občanov. Živijo sami in nihče jim ne krajša čas, ne pomaga jim in jih ne razveseli ob praznikih.

Bila je sobota, zato sem se odpravila v trgovino po živila, ki mi jih je naročila mama. Trgovina je bila nabito polna, tako da sem morala dolgo čakati. Končno sem prišla na vrsto in dobila sem živila. Odpravila sem se domov. Na dru-

gi strani ceste sem opazila staro z dvema vrečkama. Stekla sem do naše hiše ter odložila cekar. Odhitela sem na drugo stran ceste. Najprej me je starka začudeno pogledala, ko sem ji razložila, da jim bom pomagala nesti težki vrečki. Nato se je toplo nasmehnila. Počasi sva stopali proti njeni hišici. Ko sva prišli do doma, me je povabila v hišo. Ponudila mi je

kekse. Začeli sva se pogovarjati o vsakdanjih stvareh in urni kazalci so se hitro pomikali. Minila je že debela ura, ko sem se poslovila od nje. Lepo se mi je zahvalila in me povabila, naj jo še kaj obiščem. Obljubila sem ji in ji zaželela: „Na svidenje!“ Odhitela sem domov.

Doma me je mama že nestrpno pričakovala. Ko sem ji razložila, kje sem bila, se je posvetila delu. Starkin hvaležni pogled me je ogrel, kot da bi srce obsijalo sonce.

Simona Draškovič, 7. raz.
OŠ Stefan Kovač
Turnišče

Po poti v šolo

Po poti v šolo sem opazovala prometne znake. Ko sem prišla v razred, me je tovarišica vprašala, kje sem tako dolgo hodila. Odgovorila sem ji, da sem opazovala prometne znake. Rekla je, da sem pridna, ker po poti v šolo opazujem. Mateja Vohar, 2. a OŠ Bakovci

Ljubečna Celje
**klinker
keramične
ploščice**
telefon (063) 33-421, 31-866

KOMUNALNO PODJETJE LJUBLJANA, N. SUB. O.
TOZD DIMNIKARSTVO
LJUBLJANA, CESTA VII. KORPUSA 17
Odbor za delovna razmerja

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

1. VODENJE DELOVNEGA OBMOČJA Ljubljana in VODENJE DELOVNEGA OBMOČJA Zagorje ob Savi

Za obe delovni opravili se zahtevajo naslednji pogoji: srednja strokovna izobrazba (VKV ali KV) dimnikarske smeri in 36 mesecev delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del in nalog.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Delovna opravila so ovrednotena s 30.500,00 do 40.000,00 din.

2. Več KV DIMNIKARJEV

za opravljanje del in nalog na območjih:

Ljubljana, Zagorje ob Savi, Domžale in Vrhnika.

POGOJA: poklicna izobrazba dimnikarske smeri in 12 mesecev delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.

Poskusna doba: 3 mesece.

Delovna opravila so ovrednotena s 30.000,00 do 33.500,00 din.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne ponudbe pošljite na naslov: Komunalno podjetje Ljubljana, TOZD DIMNIKARSTVO, Ljubljana, Cesta VII. korpUSA 17, v 8 dneh od dneva objave.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI
ZAVOD Murska Sobota
obvešča

vse starše, da bo vpis šolskih novincev

od 20. do 27. septembra 1984 vsak delovni dan od 8. do 13. ure. Vpisujemo otroke, ki so rojeni 1978. leta ter januarja in februarja 1979. leta, in pogojno tudi otroke, rojene do 31. avgusta 1979. leta. V Krogu bo vpis 28. 9. 1984 od 8. do 13. ure.

Ob vpisu je potrebno priložiti izpisek iz rojstne matične knjige in osebno matično številko otroka. Upoštevajte šolske okolišče posameznih šol.

ZGEP POMURSKI TISK, n. sol. o.,
TOZD KARTONAŽA
MURSKA SOBOTA, LENDAVSKA 1

Delavski svet TOZD

RAZPISUJE

po določilih Statuta in na podlagi sklepa dela in naloge

TEHNIČNEGA VODJE TOZD

(reelekcija)

Prijavljeni morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- VS strokovna izobrazba grafične ali proizvodno-organizacijske smeri,
- 5 let prakse v stroki.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: splošno-kardrovska služba ZGEP Pomurski tisk, Murska Sobota, Lendavska 1.

Prijavljeni bodo o izidu razpisa obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri, izbira izmed prijavljenih na razpis pa bo v 30 dneh po izteku razpisa.

NA PODLAGI SKLEPA DELAVSKEGA SVETA ABC
POMURKA MESNA INDUSTRIJA, TOZD TRANSPORT
RAZPISUJE

DRAŽBO

za naslednja osnovna sredstva:

1. 2 tovorna avtomobila za prevoz živine znamke TAM 5000, leto izdelave 1966 in 1967, izklicna cena 70.000 din za vozilo;

2. tovorni avto ZASTAVA 412 NF, leto izdelave 1978, izklicna cena 20.000 din;

3. hladilniški keson IPLAS, izklicna cena 10.000 din.

Dražba bo 28. 9. 1984, s pričetkom ob 10. uri na dvorišču Mesne industrije, Lendavska 9.

Za upravičence dražbe je pred pričetkom obvezen 10-odstotni polog.

ODREOBA O PRODAJI

Na ustni javni dražbi dne 14. septembra 1984 ob 10. uri bo na kraju samem naprodaj stanovanjska hiša v Kajuhovi ul. 2 (prej Gregorčičeva 12) v Lendavi.

Pripadajoče zemljišče — stavbišče 93 m² in dvorišče 4 a 80 m² — je družbena lastnina s pravico uporabe vsakokratnega lastnika.

Kupnina znaša 2.253.243,50 din.

Varščina znaša 225.324,00 din.

Dražbe se smejo udeležiti tisti, ki poprej položijo varščino in predložijo potrdilo o vplačilu.

Kupnino je potrebno plačati v enem mesecu po pravomočnosti sklepa o domiku.

Temeljno sodišče v Murski Soboti,
ENOTA V LENDAVI

POKLONILI SMO SE NJIHOVEMU SPOMINU

V tem predelu sarvarskega pokopališča je pokopanih več sto umrlih internirancev iz Srbije in drugih krajev. Kot žrtve fašizma počivajo v tej zemlji...

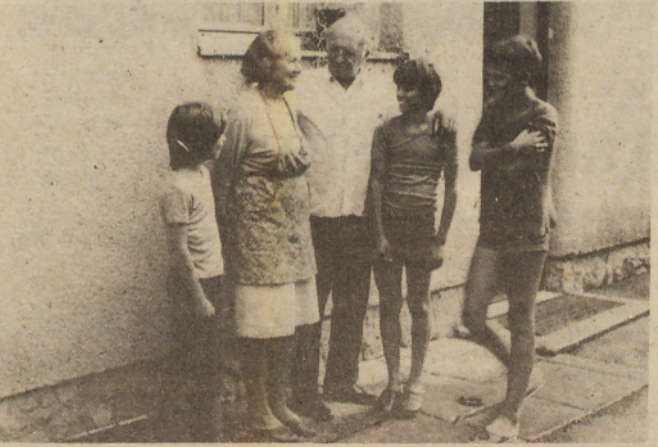
strelnje jarko in bunkerje. Ko pa se je že bližala svoboda, smo šli delat na posestvo blizu Janoshaze. Tam so nas tudi osvobodili. Tako nam je pripovedoval Vinko, Terezija pa je dodala še nekaj lastnih izkušenj:

„Nikoli ne bom pozabila tistega dne, ko smo se morali v 24 urah izseliti. Mama je težko nesla kovček, zato ni mogla hitro iti. Naenkrat jo je vojak močno udaril, da je obležala na tleh. V Sarvarju pa so nas pričakali prostori, ki bi bili kvečjemu primerni za živino, a ne za ljudi. Zato pa je bilo notri vse polno stenic. Panoči smo kar skakali s postelj, tako so nas grizle. Od hrane, ki so nam jo dali, pa ni bilo kdo preživel.“

Nekega dne je prišel pome dar, češ naj grem lupit krompir. Rekla sem, da ne morem, ker imam visoko vročino in sem bolna. Pa me je tako udaril, da se mi je kar zavrtelo. Potem me je na srečo pustil. Če smo si kaj posebej kuhali in je prišel nadzornik, nam je vse razmetal.

Iskali smo možnosti, kje bi dobili kakšno delo. Najprej me je vzela za nekaj mesecev neka bogata Židinja, kjer sem morala težko delati. Nekoliko boljše je bilo proti koncu vojne, ko smo delali na posestvu pri Janoshazi. Tam smo našli tudi na domačine, ki so bili dobri z nami.“

Piše: JOŽE GRAJ
(dalje prihodnjic)

Vinko in Terezija Žbogar s svojimi vnuki. Ko sta bila v sarvarskem taborišču še kot fant in dekle, nista upala, da ju kljub vsemu čaka srečna jesen življenja, čeprav so ostali granki spomini.

V ČOLNIH DO BUDIMPEŠTE

(2)

Se nekaj zanimivega smo videli že prvi dan veslanja po Rabi. Ko smo se bližali cilju, smo namreč naenkrat nad sabo zagledali velike leteče balone. Kaj neki je zdaj to? pomislim. In zvedel sem, da so prav tedaj tamkaj taborili tudi člani madžarskega društva letečih balonarjev. Vreme je bilo dokaj ugodno, pa so nekateri preizkušali svoje sposobnosti v letenju z napihnjenim balonom. Zanimiv konjiček, kajne?

gacija Zveze združenj borcev NOV Lendava. Na spominski plošči pa piše: V spomin na pripadnike jugoslovanskih narodov, ki kot žrtve fašizma počivajo v tej zemlji, postavili prebivalci mesta Sarvár 4. julija 1972. leta. Isto besedilo je napisano še v srbohrvaškem in madžarskem jeziku. Za urejanje grobišča pa, kot so nam dejali, skrbi mladi na Sarvárja.

Nekaj dni po vrnitvi iz Madžarske sem obiskal dva izmed

Skupno grobišče internirancev jugoslovanskih narodov na pokopališču v Sarvarju. V njem počiva tudi 34 občanov iz lendavske občine. Prihodnje leto bodo postavili večji in lepši spomenik.

Drugi dan nas je vodila pot skozi Sarvár, mesto, ki je mnogim prebivalcem lendavske občine ostalo v trajnem in grenkem spominu. Zaradi napredne usmerjenosti primorskih Slovencev, ki so se naselili v nekatere okoliške vasi pri Lendavi (iz Istre in Primorja), so 22. junija leta 1942 v zgodnjih jutranjih urah madžarski vojaki obkrožili vse vasi, v katerih so živeli Primorci (Benica, Pince, Marof Petišovci-Kolonija, Kamovci in Dolga vas) ter jih vse odpeljali v taborišče v Sarvárju. Nekateri se od tam nikoli niso več vrnili. Zdaj počivajo v skupni grobnici na sarvarskem pokopališču. Obiskali smo njihov zadnji dom in se poklonili njihovemu spominu. Na spomeniku še leži venec, ki ga je ob zadnjem obisku položila dele-

internirancev, ki sta se srečno vrnila v domovino. To sta zdaj mož in žena Vinko in Terezija Žbogar iz Lendave, v času okupacije pa je on prebival pri starših v Benici, ona pa v Petišovcih-Kolonija.

„Bilo mi je 31 let, ko je prišel ta najtežji dan v mojem življenju. Izselili so me skupaj z mamo, očetom, sestro in dvema bratoma. V Sarvarju so nas dali skupaj v barako, nato pa v zapuščene prostore tovarne sladkorja, kjer je zelo smrdelo. Veljala je stroga disciplina. Dobili smo zelo slabo hrano. Oče je vedno bolj slabel in maja 1943. leta je umrl. To je bil za nas ponoven hud udarec. Toda vse je bilo treba prenesti. Še sreča, da sem se uspel izmuzniti takrat, ko so Nemci prišli po nas, ker je bilo treba iti kopat

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo občine
Murska Sobota

Številka 7

Leto IV

13. september 1984

VSEBINA 7. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- predsedniki zborov Skupščine občine Murska Sobota sklicujejo seje zborov, dne 24. septembra 1984
- informacija o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi ter uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v I. polletju 1984.

PRESEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE M. SOBOTA

SKLICUJEJO

- 30. seja Zbora združenega dela
- 30. seja Zbora krajevnih skupnosti
- 30. seja Druženopolitičnega zbora

Seje bodo v ponedeljek, dne 24. septembra 1984, ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota.

Predsednik zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji:

dnevni red:

1. izvolitev in poročila verifikacijskih komisij;
2. potrditev zapisa skupnega zasedanja zborov občinske skupščine, z dne 19. julija 1984;
3. informacija o delu skupin delegatov, ter Zbora občin in Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije;
4. informacija o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi, ter uresničevanju resolucije občine M. Sobota v I. polletju 1984;
5. predlog smernic za družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1986 do 1990;
6. predlog smernic za pripravo dolgoročnega plana občine M. Sobota za obdobje 1986 do 2000;
7. plan jesenske setve;
8. poročilo o delu Skupnosti pomurskih občin za obdobje 1983 do 1984;

9. predlog odloka o spremembi odloka o uvedbi samoprispevka za območje občine M. Sobota;

10. družbeni dogovor o priznavalninah udeležencev NOV;

11. osnutek odloka o spremembah odloka o priznavalninah udeležencem NOB občine M. Sobota;

12. periodični delovni načrt Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora Skupščine občine M. Sobota za IV. trimesečje 1984;

13. soglasje k statutom in samoupravnim sporazumom;

14. volitve, razrešitve in imenovanja:

— razrešitev članov izvršnega sveta

— izvolitev članov izvršnega sveta

15. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja;

16. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

Delegati DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA bodo obravnavali: 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 12., 14., 15. in 16. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 4. točke je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika. Ugotovitve in stališča Izvršnega sveta h gradivu, ter informacija o uresničevanju družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1984, je posredovana vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij.

Gradivo za obravnavo 5. točke je objavljeno v 24. št. POROČEVALCA, avgust 1984. Stališča IS h gradivu so posredovana vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij.

Gradivo za obravnavo 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. in 14. točke dnevnega reda je posredovano vodjem delegacij in vodjem konference delegacij.

Informacija k 3. in 15. točki bo podana na seji.

Informacija o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi ter uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v I. polletju 1984.

UVOD

V predloženem gradivu so prikazana dosežena gospodarska gibanja za I. polletje 1984, gibanja skupne in splošne porabe, izvajanje dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v I. polletju 1984 ter ocenjene realne rasti posameznih kazalcev glede na resolucijsko načrtovana gibanja.

Informacija je izdelana na podlagi podatkov Službe družbenega knjigovodstva, Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, Narodne banke Slovenije, SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje ter statističnih podatkov.

1. OSNOVNE ZNAČILNOSTI GOSPODARSKIH GIBANJ V OBČINI V I. POLLETJU 1984

Gospodarstvo občine Murska Sobota je v šestih mesecih letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem leta 1983 povečalo celotni prihodek za 74%, porabljena sredstva 78%, dohodek 56% in čisti dohodek 56%.

Vrednostno so bili doseženi naslednji rezultati:

— v 000 din
indeks

	I. pol. 1983	I. pol. 1984	Občina	SRS
Celotni prihodek	19.711.214	34.221.683	174	164
Porabljena sredstva	15.782.374	28.110.124	178	160
Amort. po min. st.	462.399	609.903	132	136
Dohodek	3.928.793	6.115.698	156	165
Čisti dohodek	2.562.899	3.850.800	156	171
Bruto oseb. doh.	1.661.968	2.496.025	150	149
Poslovni sklad	703.240	990.494	141	163
Akumulacija	880.019	1.368.049	155	172
Izguba	53.856	131.681	245	90

Po posameznih dejavnostih so bila dosežena naslednja gibanja:

	Celotni prihodek	Porab. sredstva	Dohodek	— rast v %
Industrija	72	75	66	
Kmetijstvo	64	71	37	

2 - DELEGATSKI VESTNIK

	Celotni prihodek	porab. sredstva	- rast v % Dohodek
Gozdarstvo	48	15	67
Vodno gospodar.	- 16	- 27	1
Gradbeništvo	68	81	36
Promet in zveze	61	62	60
Trgovina	84	86	55
Gostinstvo in turiz.	54	61	37
Obri	40	37	50
Stanov. kom. dejav.	31	29	32
Fin. in druge posl. storitve	37	34	38

Rast porabljenih sredstev v gospodarstvu občine kot celoti je za štiri indeksne točke višja od rasti celotnega prihodka.

Hitrejša rast porabljenih sredstev je bila prisotna v naslednjih organizacijah:

- v indeksih

OZD

	Celotni prihodek	Porabl. sredstva	Rast porabljenih sredstev hitrejša od rasti celotnega prihodka
1. Pletilstvo Prosenjakovci	183,6	199,7	15,1
2. Mura DSSS	172,5	189,2	16,7
3. MI DSSS	134,8	150,3	15,5
4. ZGEP TOZD Tiskarna	173,5	200,0	26,5
5. Sobota TOZD Vrtnarstvo	150,1	162,2	12,1
6. KP TOZD Semena	246,7	318,7	72,1
7. Agrom. Proizv. perut. mesa	137,6	165,8	28,2
8. KZ TOZD Polj. in govedoreja	135,5	157,6	22,1
9. Agromerkerur TOK Perutnin.	154,5	187,5	33,0
10. Veterinarska postaja	146,0	167,0	21,0
11. GLG DSSS	136,7	169,1	32,4
12. Gradbeništvo Pomurje	183,5	201,4	17,9
13. SOBOTA TOZD Gradbeništvo	135,7	149,9	14,2
14. Cest. podj. TOZD Vzdr. cest	208,6	234,1	25,5
15. Blisk	138,9	156,4	17,5
16. Sobota Obrtništvo	186,9	184,6	15,7
17. Komuna Beltinci	174,3	209,1	34,8
18. MI TOZD Transport	155,7	166,1	10,4
19. DO za PTT promet	158,0	168,5	10,5
20. Agromerkerur TOZD Transport	141,3	177,3	36,0
21. Zvezda	148,3	160,2	11,9
22. Dimnikar Beltinci	138,5	165,8	27,3

Zaradi precej hitrejši rasti porabljenih sredstev od celotnega prihodka se je dohodek povečal le za 56%, kar je manj kot je bilo v povprečju doseženo v SR Sloveniji.

Za več kot 100% so povečale dohodek naslednje organizacije: TOZD Elektro (180%), TOZD Oprema in orodja Rogoševci (103%), KZ Panonka TZO Martjanci (170%), CERTUS TOZD Avtobusni promet (103%), ter ABC Pomurka, Zunanja trgovina (109%). Nižji dohodek kot v enakem obdobju lanskega leta je izkazal Agromerkerur TOK Perutninar zaradi izgube. Občutno pod povprečjem občinskega gospodarstva je porasel dohodek v TOZD Semena (2,2%), v Agromerkerurju TOZD Proizvodnja perutninskega mesa (2,2%) ter v SOBOTA TOZD Gradbeništvo (6,3%).

V I. polletju so OZD razporedile za 127.506.000 din več dohodka kot so ga ustvarile. Dohodek so razporedile za naslednje namene:

ELEMENTI	Struktura v %			
	I-VI 84	Indeks	I-IV 83	I-IV 84
1. Razporejeni dohodek	6.243.204	156,8	100	100
2. Obvez. za spl. in skupno porabo	1.130.236	142,1	20,1	18,1
- za skupn. porabo	1.056.514	145,5	18,2	16,9
- za spl. porabo	73.722	106,9	1,7	1,2
3. Druge obveznosti od tega:	1.647.892	171,3	24,1	26,4
- za delov. skupn.	387.639	156,1	6,2	6,2
- za obresti	866.186	189,6	11,5	13,9
4. Čisti OD in sk. por. del.	2.097.027	155,8	33,8	33,6
- čisti OD	1.855.419	155,7	29,9	29,7
- skupn. por. del.	214.608	157,3	3,9	3,9
5. Akumulacija	1.368.049	155,5	22,1	21,9
- amort. nad min.	144.403	183,0	2,0	2,3
- material. osn. deia	995.126	141,2	17,7	15,9
- rezerve	228.520	237,8	2,4	3,7

V razporeditvi dohodka se je delež obveznosti za skupno in splošno porabo nekoliko zmanjšal, povečale pa so se druge obveznosti, med njimi predvsem obresti za kredite. Nekoliko se je zmanjšal delež sredstev za osebne dohodke in akumulacijo, medtem ko je del dohodka za delovne skupnosti in za skupno porabo delavcev ostal enak.

Rast sredstev za delovne skupnosti je bila hitrejša v naslednjih delovnih organizacijah:

ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

v indeksih

	Dohodek	Del. doh. za delov. skupnosti	Preseganje rasti dela dohodka za del. skup. nad rasti dohodka
1. TOZD Proizv. krem. peska Puconci	125	167	62
2. DO Panonija	138	200	27
3. Platana DSSS	113	140	27
4. TOZD Pletilstvo Prosenj.	163	228	65
5. Mura TOZD Perilo	176	187	11
6. Mura TOZD Ženski plašči	160	165	5
7. Mura TOZD Ženska oblačila	163	190	27
8. MI DSSS	133	155	22
9. MI TOZD Predel. mesa	112	135	23
10. ZGEP TOZD Tiskarna	139	156	17
11. Panonka TOZD Semena	102	118	16
12. Agromerkerur TOZD Proizv. perut. mesa	102	156	54
13. KG TOZD Polj. in govedo.	121	164	43
14. KG TOZD Prašičereja	129	161	32
15. PANONKA TZO Cankova	136	139	3
16. ŽVZ	162	165	3
17. TOK Gozdarstvo	120	137	17
18. Fazan Beltinci	159	178	19
19. Vodno gospodarstvo enota MURA	101	102	1
20. Sobota TOZD Gradbeništvo	106	131	25
21. MI TOZD Transport	140	160	20
22. Agromerkerur TOZD Trans.	113	164	51
23. Potrošnik TOZD Preskrba	132	136	4
24. Potrošnik TOZD Veleprodaja	174	828	654
25. ABC Pomurka, Zunanja trgovina	209	226	17
26. TOZD Hotel Diana	153	318	165
27. MI TOZD Družb. prehrana	155	165	10
28. Agroservis	144	205	61
29. Sobota TOZD Komunala	130	135	5

Organizacije združenega dela so za reprodukcijo namenile za 47% več sredstev kot v I. polletju lani. Nadpovprečne rasti so bile v industriji, prometu in zvezah ter trgovini, medtem ko so sredstva za reprodukcijo v gradbeništvu upadla za 33%.

V I. polletju 1984 so poslovale z izgubo štiri temeljne organizacije združenega dela v višini 131.683.000 din, kar je za 145% več kot v enakem lanskem obdobju. Izguba v Mesni industriji TOZD Klavnica 82.015.000 din in TOZD Predelava mesa 31.430.000 din predstavlja 86% celotne izgube in je porasla za 176%. Z izgubo sta poslovali še Sobota TOZD Gradbeništvo v višini 7.575.000 din ter Konstruktor TOZD Opekarna Puconci v višini 10.663.000 din.

Terjatve do kupcev so znašale 4.395.562.000 din in so za 89,7% višje kot v enakem obdobju lani, medtem ko so znašale obveznosti do dobaviteljev 3.352.746.000 din in so višje za 88,3%.

Ob koncu letošnjih šestih mesecev so OZD izkazovale skupne zaloge v višini 7.637.412.000 din oz. za 64% več kot ob polletju lani.

Gibanje in struktura zalog je bila naslednja:

Zaloge	Struktura		
	Rast zalog Indeks	30. 6. 1983	30. 6. 1984
- surovine in materiali	164,9	45,9	46,1
- nedokončana proizvod.	170,7	26,9	28,0
- gotovi izdelki	145,2	12,4	11,0
- blago	165,3	14,8	14,9
Skupaj zaloge:	164,0	100	100

Hätreje od celotnega prirnodka so povečale zaloge naslednje OZD:

— v indeksih

OZD	Celotni prihodek	Zaloge	Rast zalog hitr. od rasti cel. prihodka
1. Proizv. krem. peska Puconci	127,2	167	39,8
2. LIV Oprema in orodja	167,2	182	14,8
3. Panonija	143,2	160	16,8
4. ZGEP TOZD Kartonaža	171,9	204	32,1
5. Mura Ženski plašči	157,9	175	17,1
6. Mura DSSS	172,5	518	345,5
7. Intes Mlinopek	100,3	145	44,7
8. MI Predelava mesa	194,4	270	75,6
9. ZGEP Tiskarna	173,5	191	17,5
10. Agromerkur Proizv. perut. mesa	137,6	221	83,4
11. Agromerkur DSSS	156	204	48
12. KG Poljed. in govedoreja	135,5	199	63,5
13. KG Prašičereja	150	184	34
14. KZ TZO Prosenjakovci	147,6	174	26,4
15. Vodno gospod. enota MURA	83,6	197	113,4
16. Graditelj Beltinci	180,3	238	57,7
17. Temelj Cankova	134,9	195	60,1
18. Sobotna Gradbeništvo	135,7	161	25,3
19. Sobotna Obrtništvo	168,9	207	38,1
20. SOZ Prekmurka	164,8	182	17,2
21. MI Transport	155,7	331	175,3
22. Potrošniki	136,0	272	136
23. Potrošnik Veleprodaja	154,1	179	24,9
24. DO Zunanja trgovina	256,4	328	71,6
25. Zvezda	148,3	173	24,7
26. Urarstvo	146,7	202	55,3
27. Sobotna Komunala	127,2	155	27,8
28. Projektiivni biro	137,1	259	121,9
29. Lesna predelava	124,6	143	18,4
30. MI DSSS	134,8	144	9,2
31. TMP	150,9	160	9,1
32. KZ TZO Cankova	162,0	169	7,0
33. Agromerkur TOK Perutinar.	154,5	164	9,5
34. Veterinarska postaja	146,0	153	7,0
35. Potrošnik Izbira	158,3	164	5,7

OZD so najele kredite v višini 8.972.733 tisoč din oz. za 47,3% več kot v istem obdobju preteklega leta.

Med krediti najhitreje naraščajo krediti za dolgoročna in kratkoročna obratna sredstva in sicer za več kot 60%, medtem ko so krediti za osnovna sredstva višji za 24% in sanacijski krediti za 8%.

Izvoz blaga in storitev se je povečal za 19%, od tega na konvertibilno tržišče za 47%. Dosežena je bila vrednost izvoza za 2.595 milijonov din, od tega 93% na konvertibilno in 7% na klirinško tržišče. Močnejše so povečale izvoz tudi Mura, Zunanja trgovina, Platana TOZD Lendava, ZGEP Pomurski tisk ter Sobotna TOZD Obrtništvo.

V kmetijstvu glede na dosedanje rezultate pričakujemo 4% rast.

Po podatkih statistike je bilo v šestih mesecih letos v občini povprečno 18.682 zaposlenih ali za 2,8% več kot v enakem obdobju lani. V gospodarstvu je bilo zaposlenih 15.356 delavcev (2,7% več) in v negospodarstvu 3326 delavcev (2,7% več).

2. SKUPNA PORABA

a) SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Skupni prihodki vseh interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini so v prvem polletju letošnjega leta znašali 892.150.000 din in so glede na enako obdobje lani porasli za 42%.

Prihodki po posameznih SIS so bili naslednji:

— v 000 din

SIS	Realizacija		Indeks
	I—IV 1983	I—IV 1984	
1. Skupnost otr. var.	105.658	131.640	125
2. Izobraž. skupnost	157.721	235.801	150
3. Kulturna skupnost	9.927	13.300	135
4. Telesnokult. skupn.	8.192	9.803	120
5. Skupn. soc. skrbstva	30.877	42.371	137
6. Zdrav. skupnost	304.434	444.614	146
7. Skup. za zaposlov.	9.202	12.350	134
8. Raziskov. skupnost	2.789	2.172	78
Skupaj prihodki:	628.800	892.150	142

V okviru celotnih prihodkov so znašala sredstva za dejavnost 842.517.000 din in so porasla za 41%, za vzajemnost 7.726.000 din, kar je za 56% več ter za investicije 41.907.000 din in so se povečala za 53%. Med sredstvi za dejavnost so porasla sredstva za osnovno dejavnost združevana s prispevno stopnjo za 42%, sredstva iz solidarnosti 36%, za denarne pomoči 13%, prihodki iz ostalih virov pa so večji za 51%.

Celotni odhodki SIS v občini so znašali 850.032.000 din in so višji za 36%.

V okviru celotnih odhodkov znašajo sredstva dejavnosti 802.428.000 din in so večja za 35%, vzajemnost 5.697.000 din in so porasla za 15% ter za investicije 41.907.000 din kar je za 53% več kot lani. V odhodkih niso zajeta sredstva proračuna osebnih dohodkov za leto 1983.

Gibanje odhodkov po posameznih SIS je bilo naslednje:

— v 000 din

SIS	Realizacija		Indeks
	I—VI 1983	I—VI 1984	
1. Skupnost otr. var.	90.427	124.635	138
2. Izobraž. skupnost	158.218	220.019	139
3. Kultur. skupnost	9.531	11.899	125
4. Telesnok. skupnost	7.036	9.431	135
5. Skupn. soc. varstva	27.408	38.976	142
6. Zdrav. skupnost	323.464	431.766	133
7. Skupn. za zaposlov.	7.945	11.521	145
8. Raziskovalna skupnost	1.474	1.735	118

Skupaj odhodki: 625.503 850.032 136

b) SIS MATERIALNE PROIZVODNJE

SIS s področja materialne proizvodnje v občini so v prvem polletju letos zbrale 469.879.000 din prihodkov, kar je 25% več kot v polletju lanskega leta.

Obseg in gibanje prihodkov v skupnostih je naslednje:

— v 000 din

	I—VI 1983		I—VI 1984	Indeks
	1. SIS za cestno in kom. dejavnost	71.768		
2. Samoup. stan. skupn.	177.729	183.914	103	
3. Območ. SIS za PTT pr.	6.355	8.542	134	
4. Skup. za posp. kmet.	11.502	43.657	379	
5. Skup. za gozdar.	128	172	134	
6. Kmet. zemlj. skup.	4.391	4.367	99	
7. Območ. vod. skup. MURA	95.712	118.503	124	
8. Skup. za varstvo pred požarom	7.927	10.458	132	
Skupaj prihodki:	375.512	469.879	125	

Interesne skupnosti s področja gospodarstva so imele v prvih šestih mesecih letos 414.412.000 din odhodkov ali 26% več kot v enakem obdobju lani.

V posameznih SIS so bili odhodki naslednji:

— v 000 din

	I—VI 1983		I—VI 1984	Indeks
	1. SIS za cestno in komunalno dejavnost	64.410		
2. Samoup. st. skupnost	142.823	164.683	115	
3. Območ. SIS za PTT promet	12.451	6.642	53	
4. Skup. za posp. kmet.	7.052	22.244	315	
5. Skup. za gozdar.	109	164	150	
6. Kmet. zem. skupnost	3.266	3.372	103	
7. Območ. vod. skupnost MURA	90.228	117.848	131	
8. Skupnost za varstvo pred požarom	7.498	9.880	132	
Skupaj odhodki	327.837	414.412	126	

3. SPLOŠNA PORABA

Prihodki na področju splošne porabe so znašali v prvem polletju letos 115.513.000 din in so za 21% višji od prihodkov v šestih mesecih lani.

Priliv sredstev po posameznih virih je bil naslednji:

— v 000 din

Viri izvornih prihodkov	I—VI 1983		I—VI 1984	Indeks
	1. Davki na doh. in davki iz OD	39.214		
2. Promet. davki in doh. od premoženja	32.653	45.519	139	
3. Takse	13.417	17.406	130	

4 – DELEGATSKI VESTNIK

4. Prihodki po posebnih predpisih	4.100	5.287	129
5. Prihodki upr. organov in drugi prihodki	5.924	1.459	25
Skupaj	95.308	115.513	121

Za splošne družbene potrebe je bilo porabljenih 115.189.000 din ali za 24% več kot lani.

Poraba sredstev za posamezne namene je bila naslednja:
— v 000 din

	I—VI 1983	I—VI 1984	Indeks
Odhodki po namenu			
1. Delo upr. organov	45.559	56.688	124
2. Negospodar. invest.	—	2.870	—
3. LO in DS	7.172	7.745	108
4. Interv. v gospodar.	318	741	233
5. Delo medobčin. organov	23.902	33.095	138
6. Družbene dejavnosti	872	928	112
7. Druge spl. družb. potrebe	14.520	12.991	89
8. Izločena sred. rezerv	—	—	—
9. Drugi dohodki	315	131	42
Skupaj:	92.613	115.189	124

4. INVESTICIJE

Z resolucijo o politiki družbenega in gospodarskega razvoja občine Murska Sobota v letu 1984 smo dali prednost naložbam, ki bodo bistveno povečale izvoz in prispevale k izboljšanju neto deviznega priliva ter naložbam, ki bodo zagotovile večji obseg proizvodnje in odpiranje novih delovnih mest. Poleg tega bi naj z vlaganji v osnovna sredstva omogočili boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti s ciljem dviga produktivnosti dela.

Po podatkih o prijavljenih investicijah izhaja, da je v občini Murska Sobota trenutno 70 investicij, katere OZD, SIS in KS še niso v celoti realizirale oz. so jih šele v letošnjem letu začele uresničevati.

Predračunska vrednost vseh investicij znaša 2.260 milijonov din, od tega odpade na gospodarstvo 51% sredstev, na infrastrukturo 18,6% in na investicije v družbene dejavnosti 30,4% predračunske vrednosti naložb v občini.

Po posameznih področjih je v teku naslednje število investicij.

	Število investicij	Predračunska vrednost v 000 din
SKUPAJ	70	2.259.797
GOSPODARSTVO	36	1.153.817
Industrija	8	199.293
Kmetijstvo	12	814.432
Trgovina	3	33.522
Gostinstvo	2	15.594
Obrt	2	73.316
Poslov. dejav. (KS, GD)	9	17.660
INFRASTRUKTURA	26	419.861
Ceste	1	1.864
Komunalna dejavnost	1	18.491
Vodno gospodarstvo	7	138.692
PTT	16	208.442
Stanovanj. dejavnost	1	52.372
NEGOSPODARSTVO	8	686.119
Zdrav. social. varstvo	3	595.401
DPO, DPS, ostali	3	26.928

Na podlagi podatkov SDK ocenjujemo, da je od navedene predračunske vrednosti investicij, okoli 40% del že opravljeno. Najvišji procent realizacije investicij v teku izkazuje negospodarstvo (43%), nekoliko nižja pa je realizacija gospodarskih naložb (35%).

Predračunska vrednost investicij v teku in dokončanju na dan 31. 3. 1984 je pokrita z naslednjimi viri sredstev:

	Lastna sredstva	Kredit	Ostalo
Skupaj	—	18,8	34,8
Gospodarstvo	60,4	26,5	13,1
Negospodarstvo	12,9	0,5	86,6

Lastna sredstva stalno krepijo svojo udeležbo pri financiranju naložb, saj se je njihov delež povečal v enem letu za 16,3% procentnih točk (31. 3. 1983 je znašal 30,1%).

V I. polletju je bila po posameznih področjih dejavnosti za investicije v osnovna sredstva izplačana naslednja višina sredstev:

— v 000 din

	Izplačila v I. polletju 1983	Izplačila v I. polletju 1984	Indeks
SKUPAJ:	880.105	1.791.314	204
1. GOSPODARSTVO	549.204	1.030.746	197
Industrija	102.415	474.076	462
Kmetijstvo	72.953	133.848	183
Gozdarstvo	942	40.397	796
Vodno gospodarstvo	119.372	109.122	91
Gradbeništvo	46.970	31.404	67
Promet in zveze	104.688	145.008	138
Trgovina	25.910	44.020	170
Gostinstvo in turizem	31.743	22.774	72
Obrt	9.100	11.393	125
Komunalna dejavnost	34.253	47.946	140
Fin. in dr. poslov. stor.	958	20.776	169
2. NEGOSPODARSTVO	112.023	173.405	155
Izobražev., kultura	20.752	14.348	69
Zdrav. in social. var.	80.321	150.080	187
DPS, SIS, DPO	10.950	8.977	82
3. STANOVANJSKA DEJAVNOST	218.878	537.163	243

(Viri: SDK, statistični bilten).

Od skupnega obsega sredstev je bilo v letošnjem letu porabljeno za investicije v gospodarstvu 60% sredstev, 30% za stanovanjsko gradnjo in 10% za negospodarske naložbe. V strukturi izplačil sta precej povečali svojo udeležbo stanovanjska izgradnja in investicije v industrijo, medtem, ko sta deleža gospodarskih vlaganj in vlaganj v družbene dejavnosti kot celote za 2 oz. 3 strukturne točke nižja glede na enako obdobje leta 1983.

Na podlagi obsega in dinamike izplačil za investicije v I. polletju 1984 ocenjujemo, da bo v občini v letošnjem letu za te namene porabljeno predvidoma 4.173 milijonov dinarjev ali za okrog 70% več sredstev kot v letu 1983. Na tako visoko rast vpliva predvsem močan porast cen gradbenih in ostalih del ter nabava opreme, dosti višja od lanskega leta pa so tudi vlaganja v industrijo, stanovanjsko izgradnjo in zdravstvo. Za investicije v gospodarstvo bo predvidoma vloženo 2.361 milijonov dinarjev, v infrastrukturo 1.387 milijonov din in v družbene dejavnosti 425 milijonov dinarjev.

S spremembami srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985 v občini načrtujemo da bomo za investicije namenili povprečno letno 27,4% družbenega proizvoda.

V letih 1983 in 1984 predstavljajo vlaganja v posamezna področja naslednji delež družbenega proizvoda občine:

	Plan 1981—1985	Realizirano 1983	Ocena 1984
Skupaj:	27,4	17,9	20,5
Gospodarstvo	17,0	10,2	11,6
Infrastruktura	5,6	5,7	6,8
Družbene dejavnosti	2,1	2,0	2,1

Delež investicij v družbenem proizvodu občine je v letu 1984 v globalu nekoliko višji od lanskega leta, vendar še vedno precej pod planskimi usmeritvami. Zoostajanje je prisotno pri gospodarskih naložbah, vlaganja v družbene dejavnosti so na nivoju načrtovanega deleža medtem, ko so investicije v infrastrukturo, zaradi večjih vlaganj v stanovanjsko izgradnjo nad načrtovanim obsegom.

VI. LETNE ŠPORTNE IGRE ABC POMURKE

Zmagovalec Potrošnik

V Murski Soboti so bile 6. letne športne igre ABC Pomurke, ki jih je pripravil poseben organizacijski odbor SOZD ABC Pomurka. Na igrah je sodelovalo okrog 800 delavcev iz 26 organizacij združenega dela iz celotne Slovenije. Tekmovali so v 13 športnih panogah. Igre, ki nimajo le tekmovalnega namena, temveč so pomembna srečanja in zblizevanja zaposlenih v SOZD, so ob dobri organizaciji in minimalnih finančnih sredstvih lepo uspele. O pomenu iger je na slavnostni otvoritvi govoril predsednik organizacijskega odbora Janez Kučan, udeležence pa sta s krajšima nagovoroma pozdravila tudi predsednik skupščine občine Murska Sobota Martin Horvat in predsednik KPO SOZD ABC Pomurke Gusti Grof, ki je tudi odprl igre. Na tekmovalju so imele največ uspeha pomurske organizacije združenega dela, ki so v skupni uvrstitvi osvojile prva tri mesta. Prepričljivo pa je zmagal Potrošnik iz Murske Sobotice.

Rezultati — mali nogomet (M): 1. Rudar (Trb), 2. MI Murska Sobota, 3. Potrošnik Murska Sobota; **košarka (M):** 1. Prvi junij (Trb), 2. Skupne službe SOZD, 3. Potrošnik; **kegljanje (M) — ekipno:** 1. Potrošnik, 2. Napredek (Domžale), 3. Tovarna sladkornja Ormož; **posamezno:** 1. Horvat (KZ Panonka) 435 kegljev, 2. Gostič (Kočna) 426 in 3. Reven (Napredek) 408 kegljev. **Zenske — ekipno:** 1. Potrošnik, 2. MI Murska Sobota, 3. Napredek; **posamezno:** 1. Nagy (MI) 223, 2. Novak (Potrošnik) 211, 3. Gačanovič (Potrošnik) 209 kegljev; **namizni tenis — moški:** 1. Mesna industrija (MS), 2. Potrošnik, 3. Napredek; **zenske:** 1. Prvi junij (Trb), 2. Potrošnik, 3. Kočna; **vlečenje vrvi:** 1. Mesna industrija (MS), 2. Potrošnik, 3. KZ Panonka; **streljanje — moški — ekipno:** 1. Tovarna sladkornja Ormož, 2. Vesna Ljutomer, 3. Potrošnik; **posamezno:** 1. Vrankar (Kočna) 176 krogov, 2. Tinko (Ormož) 171, 3. Grof (Agromerkur) 169 krogov; **zenske — ekipno:** 1. Vesna Ljutomer, 2. KZ Panonka, 3. Rudar Trbovlje; **posamezno:** 1. Šinko (KZ Panonka) 181 krogov, 2. Korbar (Rudar) 175, 3. Žuman (Vesna) 161 krogov; **kros — moški — 3.000 m — ekipno do 35 let:** 1. KG Rakičan, 2. Potrošnik, 3. Kočna; **posamezno:** 1. Kodila (KG Rakičan), 2. Justin (Loka), 3. Lampečnik (Kočna); **nad 35 let — ekipno:** 1. Vesna, 2. Potrošnik, 3. Napredek; **posamezno:** 1. Kvas (Kočna), 2. Novak (Vesna), 3. Rajnar (Vesna); **zenske — 1.500 m — ekipno do 25 let:** 1. MI Murska Sobota, 2. Napredek, 3. Potrošnik; **posamezno:** 1. Horvat (Vesna), 2. Ribič (Napredek), 3. Velkar (Kočna); **nad 25 let — ekipno:** 1. Skupne službe SOZD, 2. Vesna, 3. Potrošnik; **posamezno:** 1. Razlag (Vesna) 2. Banfi (MI), 3. Novak (Vesna); **odbojka:** 1. KK Radgona, 2. KZ Panonka, 3. Žunanja trgovina; **šah:** 1. Potrošnik, 2. Ljutomerčan, 3. KG Rakičan. **Skupni vrstni red:** 1. Potrošnik Murska Sobota 210 točk, 2. Mesna industrija Murska Sobota 175, 3. Vesna Ljutomer 150, 4. Napredek Domžale 130, 5. KZ Panonka Murska Sobota 122, 6. Kočna Kamnik 107, 7. Loka, Škofja Loka 99, 8. KG Rakičan 95, 9. Rudar Trbovlje 91, 10. Tovarna sladkornja Ormož 86, 11. Prvi junij Trbovlje 84, 12. Skupne službe SOZD 79, 13. KK Radgona 75, 14. Mlekopromet Ljutomer 74, 15. Agromerkur Murska Sobota 72 točk itd. F. Maučec

KAJAKAŠTVO

Trije republiški naslovi v Krog

Na reki Soči pri Kobaridu je bilo republiško prvenstvo v slalomu in spustu na divjih vodah za starejše mladince in mladinke. Udeležili so se ga tudi tekmovalci brodarstva društva Mura iz Kroga in se odlično odrezali, saj so osvojili kar tri republiške naslove. Letošnji državni prvak Milan Karas je zmagal v spustu in tako še enkrat dokazal, da je v izvrstni formi. Lep uspeh predstavlja tudi drugo mesto Mirana Vereša. Borut Borovič je bil četrti, Milan Marič pa osmi. V moštveni vožnji 3 x K-1 je ekipa Kroga v postavi Karas, Vereš, Borovič osvojila prvo mesto, druga ekipa Kroga (Horvat, Marič, Drago Karas) pa je bila tretja. V slalomu sta se izkazala Vereš—Marič, ki sta s kanujem dvosedom osvojila naslov republiškega prvaka, med posamezniki pa je bil Karas četrti. Prihodnje soboto bo v Hrasniku državno prvenstvo za člane, na katerem bodo sodelovali tudi tekmovalci iz Kroga, ki se nadejajo dobrih uvrstitvev.

ROKOMET

POLANA: ITAS 18:13

V prvem kolu tekmovalja v enotni slovenski ženski rokometni ligi so Polančanke prijetno presenetile z zmago nad ekipo Itasa iz Kočevja. Polančanke so bile boljše zlasti v drugem delu. Strelke za Polano: Horvat 6, Kociper 5, Laslo 4, Virag, Gamze in Kavaš po enega. Sodila sta Benčič in Ogner iz Maribora. V naslednjem kolu igra Polana doma z Mlinotom.

BREŽICE: BELTINKA 18:18

V prvem kolu tekmovalja druge slovenske ženske rokometne lige — vzhod je prijetno presenetila Beltinka, ki je osvojila točko v Brežicah. Gole za Beltinko so dosegle: Puklavec 10, Tkalec 3, M. Baša 4 in N. Baša 1. V naslednjem kolu igra Beltinka doma z Dravo.

KROG: BAKOVCI 18:15

Pomurski derbi v drugi slovenski moški rokometni ligi — vzhod je pripadel Krogu. Najboljši strelci pri Krogu: F. Varga 8, J. Varga 3, Svetec 3, Beralanič 2, pri Bakovcih pa Kozelj 5, Lovenjak 3 ter Antolin, Smodiš in Marič po 2. Mladinci — Krog: Polet 23:8.

DRAVA: POLET 34:32

Z gostovanja na Ptujju so se rokometiši Poleta vrnili praznih rok. Največ golov za Polet so dosegli: Merčnik 10, Zelodec 6 in Horvat 5.

BRANIK: RADGONA 31:23

Novince v drugi slovenski ligi — vzhod Radgona je gostoval v Mariboru pri bivšem slovenskem ligašu in po pričakovanju izgubil. Gole za Radgono so dosegli: Klun 5, Selkar 5, Adam 4 in Cajnkar 4.

NOGOMET

SLOVAN:MURA 4:1

V tretjem kolu tekmovalja slovenske nogometne lige so nogometaši Mure gostovali v Ljubljani in izgubili tekmo s Slovanom. Edini zadetek za Muro je dosegel Škaper. V naslednjem kolu igra Mura doma z Rudarjem iz Trbovelj.

FUŽINAR:NAFTA 2:2

V tretjem kolu tekmovalja vzhodne cone nogometne lige je lendavska Nafta gostovala na Ravnah in igrala s Fužinarjem neodločeno. Oba zadetka za Nafto je dosegel Banotai. Nafta je bila blizu zmage, saj so domačini v zadnji minuti izenačili iz enajstmetrovke.

NAMIZNI TENIS

Borba za obstanek

V soboto se prične tekmovalje v MRLZ za sezono 1984/85 in Sobočani bodo gostili ekipo Puče in Ilirije. Že prvi tekmi naj bi pokazali, na kaj lahko s to mlado ekipo računajo v tej konkurenci. Sobočani so ostali brez Raka, vprašljiv je tudi nastop najboljšega igralca Močana, tako da lahko zanesljivo računajo na Benka, Serčerja, Benkoviča, Kuzmo, Mekicarja in še nekatere mlajše, vendar se postavlja vprašanje, kaj lahko ti mladi dosežejo v močni konkurenci, saj so se v ligo vrnili trije zvezni ligaši: Lokomotiva, Industrogradnja in Maribor. Če bi se s to ekipo obdržali v ligi, bi bil to že pravi podvig; pričakovati je, da bodo mladi Sobočani dali vse od sebe in z borbenostjo nadomestili pomanjkanje izkušenj. M. U.

PNL

REZULTATI — 3. KOLO

Beltinka: Ljutomer 4:0
Bakovci: Lipa 3:3
Črenšovci: Odranci 2:2
Dobrovnik: Apače 9:1
Turnišče: Čarda 0:0
Veržej: Hotiza 1:2

Dobrovnik	3	2	1	0	13:4	5
Beltinka	3	2	0	1	9:3	4
Bakovci	3	1	2	0	8:7	4
Odranci	3	1	2	0	7:6	4
Hotiza	3	1	2	0	4:3	4
Turnišče	3	1	2	0	1:0	4
Črenšovci	3	1	1	1	7:6	3
Čarda	3	1	1	1	4:3	3
Lipa	3	1	1	1	7:8	3
Veržej	3	1	0	2	5:3	2
Ljutomer	3	0	0	3	1:11	0
Apače	3	0	0	3	3:14	0

I. MNL MS

REZULTATI — I. KOLO

Tišina: Rakičan 2:2
Dokležovje: Bogojina 5:2
Gančani: Pušča 3:3
Filovci: Tešanovci 2:4
Radgona: Puconci prel.

II. MNL MS — VZHOD

REZULTATI — I. KOLO
Križevci: Romah 2:2
Melinci: Vrelec 1:2
Selo: Ižakovci 2:5
Prosenjak: Bratonce 1:1

II. MNL MS — ZAHOD

REZULTATI — I. KOLO
Serdica: Šalovci 2:4
Rogaševci: Hodoš 6:3
Grad: Cankova 4:2
Tromejnik: Slaveči 5:0

— MALI NOGOMET —

Kapela in Stara nova vas

NK Murščak je organiziral turnir v malem nogometu za prehodni pokal Slovenskih goric. Zmagala je ekipa Kapele pred Swingom iz Radene in Pionirjem iz Hrastje-Mote. Na spominskem turnirju Andreja Maučeca v malem nogometu v Bučočevcih je zmagala ekipa Stare Nove vasi pred Bučočevci in Vučjo vasjo. M. Lebar

VISOKA ZMAGA

Sobočani so v pripravah za bužnje tekmovalje v MRLZ, ki se prične že v prvi polovici septembra, odigrali v Murski Soboti dvoboj z ekipo ŽNTK Maribor in dosegli presenetljivo visoko zmago s 23:13. Pri gostih je sicer manjkal najboljši igralec Frank, pri domačinih pa Kuzma. Domačini so imeli naslednje rezultate: Benkovič 5:1, Serčer 5:1, Benko 4:2, Mekicar 4:2, Unger M. 3:3, Žitek 2:4. M. U.

IX. HOKEJSKI TURNIR BRATSTVO—ENOTNOST

Peti naslov Vojvodini

Zveza za hokej na travi Slovenije, ki ima sedež v Murski Soboti, je bila organizator 9. tradicionalnega turnirja Bratstvo—enotnost. Udeležile so se ga reprezentance Vojvodine, Srbije, Hrvaške in Slovenije. Na turnirju so nastopili najboljši jugoslovanski igralci hokeja na travi. Po pričakovanju je zmagala reprezentanca Vojvodine, kar je njen peti naslov. Vojvodina je namreč zmagala leta 1977 in na zadnjih štirih turnirjih. Slovenija, katere reprezentanco so v glavnem sestavljali pomurski igralci, je bila nekoliko slabša od ostalih, vendar pa se je uspešno upirala zlasti Hrvaški in Srbiji, ter bi z malo več sreče lahko bila bolj uspešna. Tako pa so se morali zadovoljiti z zadnjim mestom. Najboljši strelca na turnirju je bil Farkaš (Vojvodina) s 5 goli. Za najboljšega igralca so proglasili Prčiča (Vojvodina), za najboljšega vratarja pa Mesariča (Slovenija). Za Slovenijo so igrali: S. Mesarič, M. Mesarič, V. Zelko, L. Zelko, Bukvič, Černič, Čarni, Časar, Gostonj, Malok, Kosi, Drvarič, Bratec, Lipovšek, Fuis in Kerman.

Reprezentanca Slovenije v hokeju na travi

Foto: F. M.

Rezultati: Vojvodina: Slovenija 7:0, Srbija: Hrvaška 1:1, Hrvaška: Slovenija 3:1 (strelca za Slovenijo V. Zelko), Vojvodina: Srbija 1:0, Vojvodina: Hrvaška 3:0 in Slovenija: Srbija 1:1 (gol za Slovenijo je dosegel Časar). Srečanja so vodili Drljača (Vojvodina), Kranjčec, Ljevakovič (Hrvaška), Grkovič, Brkič (Srbija) ter Glavač in Petkovič (Slovenija).

Vrstni red: 1. Vojvodina 6, 2. Hrvaška 3, 3. Srbija 2 in 4. Slovenija 1 točko.

F. Maučec

STRELSTVO

BALAŠKO NAJBOLJŠI

Na republiškem tekmovalju z MK puško je bil med strelci iz soboške občine najuspešnejši Franc Balaško s 483 krogi pred Turnirjem 482, Mirkom Horvatom 461, Dundkom 460, Madjarom 456 in Janezom Horvatom 412 krogov. SD Noršinci je dosegla 1419, SD Mura pa 1333 krogov.

SD Brezovci je pripravila odprto tekmovalje z MK puško, na katerem je sodelovalo 24 ekip. Ekipno je zmagala SD Noršinci 1, s 497 krogi pred SD Noršinci II, 492 in SD Mura 482 krogov. Med posamezniki pa je osvojil prvo mesto Balaško (Nor) s 173 krogi pred Madjarom (Nor) in Dundkom (Mura) po 169 krogov.

ATLETIKA

Šiftar in Potočnik republiška prvaka

V Celju je bilo republiško atletsko prvenstvo za starejše mladince in mladinke, ki se ga je udeležilo okrog 100 atletov in atletinj. Med njimi sta nastopila tudi člana AK Pomurje Vito Šiftar in Igor Potočnik in se odlično odrezala, saj sta osvojila naslova republiškega prvaka. Vito Šiftar je v teku na 100 m s časom 11,06 osvojil prvo mesto, v teku na 200 m pa je bil s časom 22,53 tretji. Igor Potočnik pa je zmagal v teku na 800 m s časom 1:57,60, medtem ko je bil v teku na 400 m s časom 50,44 tretji.

KEGLJANJE

Kosova tretja

V Izoli je bilo republiško prvenstvo v kegljanju za slepe in slabovidne, katerega se je udeležilo 31 tekmovalk iz 10 društev. Lep uspeh je dosegla Jožica Kos, članica medobčinskega društva Murska Sobota, ki je osvojila tretje mesto in bronasto kolajno.

RAZPORED TEKEM I. ONL LENDAVA

I. kolo — 2/9-84 Bistrica:Nafta Mladost:Olimpija Mostje:Petišovci Nedelica:Renkovci Kobilje:Lakoš	IV. kolo — 23/9-84 Nafta:Renkovci Petišovci:Lakoš Olimpija:Kobilje Bistrica:Nedelica Mladost:Mostje	VII. kolo — 14/10-84 Nedelica:Nafta Kobilje:Mostje Lakoš:Mladost Renkovci:Bistrica Petišovci:Olimpija
II. kolo — 9/9-84 Nafta:Lakoš Renkovci:Kobilje Petišovci:Nedelica Olimpija:Mostje Bistrica:Mladost	V. kolo — 30/9-84 Mostje:Nafta Nedelica:Mladost Kobilje:Bistrica Lakoš:Olimpija Renkovci:Petišovci	VIII. kolo — 21/10-84 Nafta:Olimpija Bistrica:Petišovci Mladost:Renkovci Mostje:Lakoš Nedelica:Kobilje
III. kolo — 16/9-84 Mladost:Nafta Mostje:Bistrica Nedelica:Olimpija Kobilje:Petišovci Lakoš:Renkovci	VI. kolo — 7/10-84 Nafta:Petišovci Olimpija:Renkovci Bistrica:Lakoš Kobilje:Kobilje Mostje:Nedelica	IX. kolo — 28/10-84 Kobilje:Nafta Lakoš:Nedelica Renkovci:Mostje Petišovci:Mladost Olimpija:Bistrica

VI. KOLESARSKA DIRKA ZA POKAL KS TIŠINA

Pričakujejo večje število rekreativcev

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev — sekcija Tišina bo v nedeljo, 16. 9. 1984 priredil VI. kolesarsko dirko za pokal KS Tišina. Tekmovalje bo hkrati veljalo za prvenstvo Pomurja. Start dirke bo ob 9.00 uri pred gasilskim domom v Tropovcih, kjer bo tudi cilj. Dirka bo razdeljena na dva dela. V prvem delu bodo nastopili registrirani kolesarji iz Pomurja, Maribora, Lenarta, Celja, Novega mesta, Varaždina, Szombathelya (Madžarska) in Valendorfa (Avstrija). V drugem delu dirke, start bo okrog 11.00 ure, pa bodo tekmovali rekreativci vseh starostnih kategorij. Rekreativci — moški bodo tekmovali v dveh skupinah: do 30 let starosti in nad 30 let, ženske pa bodo vozile v skupini do 20 in nad 20 let. Ženske bodo vozile samo en krog, dolg 5.500 metrov. Ker bo tudi tekmovalje rekreativcev veljalo za prvenstvo Pomurja, organizator pričakuje, da se bo dirke udeležilo večje število kolesarjev vseh starostnih kategorij, zlasti pa bi bili veseli čim večjega števila žensk. Prvi trije iz vsake kategorije bodo prejeli medalje. Prijave bo prireditelj zbiral od 8.00 ure do začetka dirke.

KOŠARKA

Uspešen start ekip Pomurja

Začel se je jesenski del tekmovalja v republiških košarkarskih ligah za kadete, kadetinje, mladince in mladinke. Rezultati prvega kola — kadeti: Radgona:Pomurje 13:88, kadetinje: Pomurje:Šmarje 71:14, mladinci — Pomurje:Ruše 77:75 in mladinke — Pomurje:Ptuj 83:25.

V četrtek in petek gostujeta v Murski Soboti ženski ekipi Savarije in Szombathelya z Madžarske in Spartaka Myjava s ČSSR, ki se bosta pomerili z ekipo Pomurja. Zatem pa bodo vse tri ekipe sodelovale na turnirju ob otvoritvi nove telovadnice v Rogaški Slatini.

KONJENIŠTVO

Ljutomerčani uspešni v Zagrebu

V okviru sejmskih prireditev so bile v Zagrebu kasaške dirke, na katerih je sodelovalo 67 tekmovalcev iz Hrvaške, Slovenije in z Madžarske. Največ uspeha so imeli ljutomerski kasači, ki so osvojili večino prvih mest. V spominski dirki Draga Hafnerja je zmagala Rebeka z Brankom Puharjem iz Veržecja, Dorica MS z Markom Slavičem iz Kijučarovec je bila tretja. Prvi mesti pa sta pripadli tudi Leopoldini (Znidarič) v drugi dirki in pa Panču (Jureš) med dvoletniki.

Šest poškodovanih

Telesne poškodbe in gnotno škodo je terjala prometna nesreča, ki se je zgodila v soboto, 8. septembra. Ob 17.45 uri se je 22-letni Janez Ternar iz Črenšovca 181 peljal z osebnim avtom iz Bekinca proti Gomlicem. V Lipo pri hiši številka 36 zaradi neprimerne hitrosti ni uspel izpeljati ostrega desnega ovinka; avto je zaneslo v levo in je trčil v osebni avto MS 314-71, s katerim se je ravno tedaj pripeljal nasproti Franc Kolmanko, star 44 let, iz Korovca 31. Ternar se je hudo poškodoval, Kolmanko pa lažje. Prometna nesreča pa je pustila posledice tudi na sopotnikih. V Ternarjevem avtu sta bila dva: Milan Gabor, 38, let, iz Črenšovca se je poškodoval lažje, Ivan Kavaš, 35 let, iz Odranec pa je hudo ranjen. Kolmankovi sopotniki: žena Eteka, 41 let, in hčerka Tanja, sta bili lažje poškodovani. Vse so prepeljali v bolnico. Škodo na vozilih so ocenili na 200.000 dinarjev.

TEMELJNO SODIŠČE V MURSKI SOBOTI

OBSODBA ZA UMOR

Senat enote temeljnega sodišča v Murski Soboti je spoznal 41-letnega Antona Pozderca iz Melinca za krivega umora svojega očeta in ga obsodil na 6 let zapora. Ker pa je bilo dejanje storjeno, ko je bil že kaznovan za poskus umora, mu je sodišče za obe dejanji izreklo enotno kazen osmih let zapora. Sodba še ni pravno-močna, kljub temu pa je Pozderec ostal v priporu.

Kot smo že poročali, so bili odnosi med očetom in sinom dalj časa nevzdržni in je med njima prihajalo do preprirov. Usodnega dne je Pozderec, ki naj bi se branil pred napadom, pograbil kol in z njim udaril očeta. Ko je videl, kaj je storil, je poklical miličnike.

Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo vrsto olajševalnih okoliščin, med drugim tudi skrb za 5 otrok starih od 5 do 11 let.

TRIMLINI

SMRT POD VLAKOM

V četrtek, 6. septembra, ob 4.20 uri so na železniških tirih med Čakovcem in Lendavo (pri Trimlinih) našli mrtvega 41-letnega Vencelava Krefta iz Dokležovja. Skrivnostno smrt so pojasnili še isti dan. Ugotovili so, da ga je podrl motorni vlak številka 61140, ki ga je to noč (okoli 3.50 ure) vozil iz Varaždina proti Trimlinom Drago Struk iz Varaždina. Doslej pa še ni znano, zakaj je Kreft to noč hodil po progi, pač pa smo izvedeli, da je od doma odšel 3. septembra. Nazadnje so ga videli v gostilni Šadl v Lipovcih, potem pa se je za njim izgubila sled.

RANKOVCI

Razbil zamrzovalno skrinjo

Soboški miličniki so 5. septembra pridržali do izreznitve Draga K. iz Rankovca pri Murski Soboti. Tega dne ob 18. uri je prišel domov vinjen in se začel pripraviti ter pretepati mater in Stanko R. Grozil naj bi jima tudi z ubojem. V napoto so mu bila tudi stekla v oknih in na vratih, prav tako pa tudi zamrzovalna skrinja. Vse to je razbil.

Toliko o dejanju v Rankovcih. Sploh so pridržanja zaradi hudih kršitev javnega reda na območju Pomurja zelo pogosta. Pri tem pa seveda ni moč upoštevati „olajševalnih okoliščin“ (alkohola).

HRAŠENSKI VRH

Čelno trčenje avtov

59-letni Franc Gutman iz Murščaka se je v petek, 7. septembra, ob 17.55 uri peljal z osebnim avtom avstrijske registracije s Kapele proti Rožičkemu vrhu. Pot ga je vodila tudi po Hrašenskem vrhu, kjer je pri domačiji številka 19 zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zapeljal na levo stran. V tem hipu je pripeljal nasproti pravilno po svoji desni osebni avto, ki ga je vozil Jože Weindorfer, star 77 let, iz Kroga. Avtomobila sta čelno trčila. Njegova sopotnica Terezija, stara 65 let, se je hudo poškodovala, na vozilih

pa je škoda za 350.000 dinarjev.

Z avtom v avtobus

Voznik osebnega avta MS 515-10 Jože Zganjar, star 26 let, iz Panovca 12, se je v petek, 7. septembra, peljal po lokalni cesti iz Križevca proti Petrovcem. Pri križišču z regionalno cesto ni upošteval prometnega znaka „stop“, zato se je zgodila nesreča. Po prednostni cesti je v tem času pripeljal iz smeri Murska Sobotna—Hodoš avtobus MS 178-87, ki ga je vozil Jože Kalamar iz Čepinca 24. Zganjarjev avto je trčil v prednja desna vrata avtobusa, od koder ga je odbilo v jarek, kjer se je vozilo prevrnilo na streho. Sopotnik v osebnem avtu Viljem Barber iz Panovca se je poškodoval in so ga odpeljali v bolnico, osebni avto in avtobus pa v mehanično delavnico, saj je na nju škoda za 350.000 dinarjev.

N.N.

Krvodajalci

STARA NOVA VAS — Srečko Salamun (6), Franc Žabota (5), Mira Fotivec (3), Štefan Fotivec (5), Alojzija Rožman (4), Vlado Bernjak (7), Jože Šrajter (3), Jakob Salamun (6), Jože Balažič (7), Milan Slavič (7), Dušan Kavaš (10), Anton Kegl (7), Vladimir Marinič (7), Hilda Cimerman (2), Emil Slana (2), Angela Slavič (7), Branko Senjur (7), Marta Gaberc (8), Jože Gaberc (7), Alojz Gaberc (8), Miroslav Rajh (7), Rozalija Damiš (15), Anica Zver (5), Angela Novak (1), Julijana Zamuda (6), Marija Filipič (3), Marija Rožman (7), Rozalija Korošak (7), Franciška Kolmanič (3), Franc Nedelko (7), Jože Ivanjšič (2), Franc Rajh (11), Jožefa Rajh (9), Ana Prelog (6), Franc Brunčič (1), Franc Balažič (1), Branko Petovar (1), Franc Šrajter (7).

VUČJA VAS — Alojz Hamler (4), Slavko Murata (6), Branko Osterc (7), Leopold Murata (9), Ana Lebar (8), Milan Lebar (7), Milica Farkaš (5), Alojz Šumak (5), Anton Divjak (6), Terezija Paldauf (10), Cvetka Ivančič (3), Branko Veršič (5), Anton Ošljaj (9), Branko Čemel (3), Franc Kovačič (5), Matija R-š (4), Franc Prelog (3), Lidija Prelog (2).

MODA G. RADGONA — Zvonko Kovačič (5), Edvard Rožman (4), Boris Čemel (3), Jože Iskra (3), Drago Mulec (3), Franc Marinič (4), Jožica Kranjc (1), Darinka Jančar (1), Milica Vrant (6), Vera Novak (5), Zofija Mulec (4), Damjana Pavšič (1), Andrej Duh (1).

ELEMENT G. RADGONA — Janez Zorjan (5), Alojz Kovač (4), Milan Kovač (3), Janez Hozjan (5), Martin Kurnik (26), Darko Meričnik (2), Maksimilijan Roškar (2), Maksimilijan Mulec (1), Milan Erdela (2), Darko Kegl (3), Martin Kurnik (6), Sonja Kamenšek (3), Viljem Gaber (7).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Anton Kurbus (1), Janez Kušar (25), Stanka Novak (4), Feliks Petek (10), Jelislava Kraner (1), Franc Štrkl (1), vsi skupščina občine G. Radgona; Stanko Čerpnjak (24), ABC Pomurka; Milan Flisar (3), Brezovci; Marija Horvat (2), Planika Turnišče; Štefan Šimonka (14), Panonija; Franc Horvat (9), M. Sobota, Rozmanova 14; Ana Nedelko (1), Mirko Petovar (6), Vladimir Ros (5), Martin Sintič (4), Pavla Divjak (5), Marija Prelog (3), vsi Dobrava; Karel Čedula (8), Antonija Šijanec (3), oba Zasadi; Ignac Lackovič (17), Ina Nafta Lendava; Ludvik Fabriš (3), Štefan Temlin (2), Marjan Baranja (5), Ernest Šiftar (10), vsi Panonija M. Sobota; Marija Flisar (4), Marjeta Fras (7), Marija Hajdinjak (2), vsi Splošna bolnica M. Sobota; Franc Fartek (72), Tovarna mlečnega prahu M. Sobota; Alojz Špilak (4), Boris Škrjanec (61), Avgust Vinkovič (1), Marjan Vužen (7), Jože Špilak (5), Franc Žido (4), Janez Hauko (21), vsi Panonija M. Sobota; Janez Drvarič (44), Mlinopec M. Sobota; Jože Žibrat (21), Anica Kolarič (11), oba Imgrad Ljutomer; Marjan Fašalek (4), Pomurski tisk M. Sobota; Slavko Cener (5), Geza Bencik (4), oba Gradbeništvu Pomurje M. Sobota; Eva Lanšček (6), Jože Počič (7), oba Fdkovci; Anica Pertoci (13), Pavla Benkovič (2), OŠ Tišina; Srečko Vojevec (11) ABC Pomurka, M. Sobota; Branko Kous (12), Podjetje Sobota M. Sobota; Karel Dolgov (21), Certus M. Sobota; Angela Končič (18), Vidonci; Alojz Gorza (12), Rakičan; Bela Železen (8), ŽVZ M. Sobota; Danica Kovačič (7), Malvina Maučec (13), obe UNZ M. Sobota; Jože Karas (3), Solidarnost M. Sobota; Jože Ternar (3), Dobrovnik; Janez Gazdag (4), Janez Škraban (8), Katarina Jaklovič (8), Janez Gönc (2), Mirko Šernek (6), vsi Elma Lendava; Emil Lepoša (10), Janez Karoli (21), Anton Senica (2), Avguštin Pucko (4), vsi Panonija M. Sobota; Silva Škalič (4), Temeljno sodišče M. Sobota; Drago Tratnjek (6), Pomurski tisk M. Sobota; Pavel Antolin (25), Govedoreja Nemščak; Franc Mavrin (4), Avtoradgona; Marija Sedonja (7), Bolnica M. Sobota; Štefan Luk (4), Potrošnik M. Sobota; Pavla Bohanec (2), MTT Ljutomer.

RAKIČAN

Vlomilec na gradbišču

Kraje na gradbišču kirurškega bloka v Rakičanu so zelo pogoste. O njih smo že nekajkrat poročali tudi v našem časopisu. Vzroke pa bodo morali ugotoviti delavci prizadetih organizacij združenega dela, ki tam opravljajo razna dela. Tokrat je bilo vlomljeno v priročno skladišče. V času med 31. avgustom in 3. septembrom je nekdo ukradel električni vibracijski vrtni stroj hilti T-12, vreden več kot 80.000 dinarjev.

Vlom pri hotelu

V delovni organizaciji Radenska so odkrili vlom v »šrambo« pri kongresni dvorani hotela Radin. Potem ko so prešteli shranjene predmete, so ugotovili, da je nekdo ukradel ojačevalce zvoka rizip 100 watov in dva mikrofona. Vrednost ukradenih predmetov je 74.000 dinarjev.

LJUTOMER

UKRADLI PIŠTOLE

V noči s 6. na 7. september so nepridipravi vlomili v muzej v Ljutomeru. Na vitrinah, kjer so shranjeni muzejski predmeti, so razbili stekla in vzeli 3 pištole in 2 avtomatski puški. Orožje sicer ni uporabno, je pa zato toliko večja škoda, saj gre za eksponate, ki imajo svojo zgodovinsko vrednost. Upamo, da bodo delavci organov za notranje zadeve storilec kmalu izsledili.

FERI MAUČEC

35

60 LET NOGOMETA V POMURJU

Mura in Lendava v super ligi

V sezoni 1978/79 je tekmovalje v Sloveniji potekalo v dveh skupinah — v vzhodni in zahodni. V vzhodni skupini, kjer je tekmovalo 9 moštev, sta nastopali tudi selekciji Mure iz Murske Sobotne in Lendave. Obe pomurski moštvi sta uspešno tekmovali, saj je Mura postala prvak lige z 21 točkami, Lendava pa je s 17 točkami zasedla tretje mesto. Prijetno je presenetila zlasti Lendava, ki je na novo sestavila selekcijo in po nekaj letih zopet nastopala v slovenski ligi. Medsebojni srečanja sta se končala takole: v Lendavi so zmagali domačini z 1:0, v Murski Soboti pa je slavila Mura s 3:0. Tekmovanje v vzhodni in zahodni skupini slovenske lige je bilo končano že v prvi polovici aprila, nato pa je bila ustanovljena slovenska super liga, v katero so se iz vsake skupine uvrstila prva tri moštva. Med šestimi moštvi sta bili tudi moštvi Mure in Lendave. Tudi v tem sklepnem delu slovenskega prvenstva sta pomurska ligaša solidno tekmovala, na koncu pa je Mura zasedla tretje mesto z 11 točkami, Lendava pa četrti z 10 točkami. Mura je bila celo med kandidati za osvoboditev naslova prvaka Slovenije, vendar pa si je to priložnost zapravila zaradi prekinjene tekme s trboveljskim Rudarjem v Murski Soboti (2:2). Tekma je bila registrirana s 3:0 za Rudarja, igranje v Murski Soboti pa zaprlo. Tako je naslov prvaka pripadel Rudarju s 15 to-

JANEZ BANOTAI — eden najboljših napadalcev Nafta.

čkami in uvrstil se je v drugo zvezno ligo. V super ligi je Lendava doma premagala Muro z 1:0, v Murski Soboti je zmagala Mura s 6:2. Moštvo Mure je treniral Stanko Maučec, Lendavo pa Feri Horvat. V prvi občinski nogometni ligi Murska Sobotna je naslov prvaka osvojilo moštvo Tišine s 30 točkami pred

Beltinko 27, Bakovci 22, Apačani in Ljutomerom po 19, Gančani in Lipo po 16, Puconci 15, Čardo 11 in Šalovci 5 točk. V drugi občinski nogometni ligi Murska Sobotna je prvo mesto osvojilo moštvo Dokležovja z 31 točkami pred Rakičanom 28, Veržejem 19, Puščo 18, Izakovci 17, Cankovo in Vrelcem po 15, Radgono 12, Melinci 10 in Prosenjakovci 9 točk. V tretji občinski nogometni ligi Murska Sobotna pa je vrstni red moštev naslednji: Tešanovci (prvak) 23 točk, Rogašovci 21, Filovci 20, Grad 17, Bogojina 14, Križevci 7, Selo 6 in Serdica 4 točke. V prvi občinski nogometni ligi Lendava je zmagalo moštvo Turnišča z 31 točkami, hkrati pa je tudi postalo pokalni prvak ob-

šine Lendava. Sledijo: Olimpija 27, Petišovci 21, Graničar 20, Dobrovnik 18, Hotiza 17, Panonija 16, Mladost 12, Mostje 11 in Črenšovci 5 točk. V drugi občinski nogometni ligi Lendava je prvo mesto pripadlo Kapci s 34 točkami pred Kobiljem 33, Odranci 28, Old boy-som 26, Nedelico 21, Polano 20, Bistrico 13, Zvezdo 11, Pinacami 10, Žitkovci 8 in Piramido 6 točk. Renkovci so tekmovali izven konkurence in zbrali 15 točk. V letu 1979 je bila ustanovljena Medobčinska nogometna liga Murska Sobotna, v okviru katere je delovalo 30 klubov, evidentiranih je bilo 70 nogometnih inštruktorjev, 9 trenerjev in en višji trener ter 43 nogometnih sodnikov. (nadaljevanje)

Nogometaši Lendave, ki so leta 1978 uspešno nastopali v slovenski ligi.

DOM UČENCEV ŠTEFAN KOVAČ MURSKA SOBOTA

objavlja

prosta dela in naloge

hišnika — kurjača

Pogoj: končana poklicna šola in opravljen izpit za upravljalca parnih kotlov.

Na razpolago je trisobno stanovanje.

Kandidati naj vložijo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave na naslov DOM UČENCEV ŠTEFAN KOVAČ Murska Sobotna, Tomšičeva 15.

Začetek del in nalog je s 1. 10. 1984.

ARCO MURKA

KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA n. sol. o.

69250 Gornja Radgona telefon:

Jurkovičeva 3

telefon:

h.č. (069) 74-321

Ponovno razpisuje javno dražbo za odprodajo

— stanovanjske hiše Vratji Vrh 2, s stavbiščem, dvoriščem in sadovnjakom v skupni izmeri 939 m².

za izključno ceno 800.000 din

Dražba bo v ponedeljek, 24. 9. 1984, ob 10. uri v sejni sobi DO KK Radgona Jurkovičeva 5.

Interesenti morajo pred pričetkom dražbe vplačati varščino pri dražbeni komisiji v višini 10% od izključne cene.

Ob sklenitvi kupne pogodbe kupec plača prometni davek in vse stroške nastale s prenosom lastništva.

Pogodbo je potrebno skleniti v roku 30 dni od dneva dražbe in plačati kupnino v roku 45 dni.

Ce kupec v določenem roku ne sklene kupne pogodbe bomo menili, da je odstopil od nakupa in mu vplačana varščina zapade.

Vse informacije v zvezi s prodajo dobite po telefonu (069) 74-321, int. 22.

KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA

Radijski in televizijski spored od 13. do 20. septembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v petek, 14. septembra (mladinska — pionirska oddaja, Kam konec tedna), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.00—23.55 Teletekst RTV Ljubljana, 17.20 Poročila, 17.25 Čez tri gore: Božanjski fantje, 17.50 Jack Holborn, nemška otroška nadaljevanja, 18.55 Obzornik Ljubljanskega območja, 18.40 Znanstveno tehnični film: Posvetovanje s Cambridgeom, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in RA noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Kondorjev let: Ob Amazonki, angleška dokumentarna serija, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Ne prezrite, 21.15 B. Binns: Proti vetru, avstralska nadaljevanja 22.10 TV dnevnik II, 22.25 Blanche, francoski film TV ZAGREB 8.50 TV v šoli, 16.40 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Avtogrami, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika reških občin, 18.45 Šola zelenega načrta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Moja sorodnica Rahela, 21.00 Zlati prah — zabavna oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.00 Gost urednik ljubljska banka Pomurske banka	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 15. septembra (sobotna reportaža, Iz društvene dejavnosti), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232). TV LJUBLJANA 17.45—11.05 Teletekst RTV Ljubljana in 17.35—23.35, 8.00 Poročila, 8.05 Ciciban dober dan. Že jeseni poskrbimo za mrzlo zimo, 8.25 Jeklenec, otroška serija TV ZG, 8.45 Zgodbe iz nepričave, otroška serija TV BG, 9.15 Skrivnosti sveta Arthurja — Clarka: Jezerske pošasti, angleška dokumentarna serija, 9.40 Tunizijski utrinki, dokumentarna oddaja, 10.05 Veliki diktator umetnosti, angleška dok. oddaja, 11.00 Poročila (do 11.05), 17.55 Poročila, 18.00 Ženska za pultom, nadaljevanje in konec, 18.50 Čudeži narave: Skrivnostni svet opic, kanadska poljudnoznanstvena serija, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 TV in RA noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Vesela jesen — direktni prenos, festivala narečnih popevk iz Maribora, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 Zrcalo tedna, 21.55 Rumeno nebo, ameriški film (ČB), 23.30 Poročila, OPOMBA: — Karlovac; atletski dvoboj JUGOSLAVIJA — VEL. BRITANIJA Košice: košarka (Ž) ČSSR—JUGOSLAVIJA ljubljska banka Pomurske banka	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (ob 50. obletnici Ljudske pravice — II. del iz serije oddaj, kmetijska oddaja, humoristično-satirna priloga), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232). TV LJUBLJANA 9.15—13.05 in 15.30—22.05 Teletekst RTV Ljubljana, 9.30 Poročila, 9.35 Živ žav, otroška matineja, 10.20 Jack Holborn, nemška mladinska nadaljevanja, ponovitev Lj, 10.45 J. Austen: Prevzetnost in pristranost, angl. nadalj. Lj, 11.40 625 — oddaja za stik z gledalci, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Poročila (do 13.05), 15.45 Mostovi, 16.15 Poročila, 16.20 Zabavna glasbena oddaja, 17.20 Športna poročila, 17.35 Potujoči kino, igrani film, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Balkan ekspres, nadaljevanja Tv N. Sad, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Športni pregled, 21.30 Pajčevina na strehi sveta, dokumentar. oddaja, 22.00 Poročila. ljubljska banka Pomurske banka	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 17. septembra (šport, Najbolj iskane plošče preteklega tedna), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 8.50 TV v šoli: Tv koledar, Rast, Makedonščina, Za učitelje, Ustno izročilo, Poročila, 10.35 TV v šoli: Tv štanca, Risanka, Angličščina, Mali program, Risanka, Dreser, Na konicah prstov (do 12.30) ZG I—B 17.05—23.15 Teletekst RTV Ljubljana, 17.20 Poročila, 17.25 Smogovci, otroška serija TV Zagreb, 17.55 Varčevanje, Spektar, izobraževalni oddaji, 18.45 Zdravo, mladi, 19.15 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 P. Mackie: Bogomilka, angleška drama, 21.55 Spoznano-neznano, oddaja o znanosti, 23.00 TV dnevnik II. Oddajniki II. Tv mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Zgodbe bosanko-hercegovskih pisateljev, 18.00 Pri-povedke narodov in narodnosti, 18.15 Srbija brez nepismenosti 1985, izobraževal. serija, 18.45 Glasbeni album, 19.00 Telesport, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.50 Zagrebška panorama, 21.10 Dinastija, ameriška nadaljevanja, 22.00 Mali veliki svet, ponovitev zabavn. oddaje (do 22.45) TV ZAGREB 9.00 v šoli, 16.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Mali svet, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osjeških občin, 18.45 Gledalec urednik, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 20.55 Rebecca (film) 23.00 Dnevnik TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Naš šef je ženska (film), 12.00 Zunanje politična reportaža, 12.45 Usmeritev, 13.15 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Risanka, 17.55 Španček Zaspandek, 18.00 Pan-optikum, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Modna revija, 21.20 Uradniške zmo-te, 22.05 Šport. Drugi program 17.30 Vzgojna oddaja, 18.00 Religija, 19.15 Ars Elctrica, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gora, 21.15 Čas v sliki z politiko v petek, 22.05 Tom Jones — med posteljo in vislicami (film). TV MADŽARSKA 10.00 Ponovitev: Prva parna železnica; Otroci včerajšnjega dne. 15.55 Šolska TV. 16.50 Ljudstva oceanije, kratki film. 17.25 Spored študija Szeged. 18.00 Koledar, magazin. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Ubijati je lahko, ameriški TV film. 21.35 Magelan, nagradna igra. 21.45 Srečanje v petek, spored mladinskega uredništva. 22.35 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola, 18.00 Dolgi marš — TV film iz serije Salut Champion, 18.50 Risanka, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Aktualna tema, 20.00 Film — „Moj dragi prijatelj“ — Igrajo: Michel Serrault, Philippe Noiret, Gerard Depardieu, 21.55 TVD vse danes, 22.05 Glasbena oddaja, 22.50 Zeit im Bild — Čas v sliki.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 19. septembra (pogovor v živo, Iz delovnih kolektivov), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 8.45 Tv v šoli: Tv koledar, Poštni nabiralnik, Kulturna govora, Fašizem, Hrast, Poročila, 10.35 Tv v šoli: Sadovnjak, Risanka, Mala odbojka, Jajce, Risanka, Stava, Slike iz Slovenije (do 12.30), 17.35—22.55 Teletekst RTV Ljubljana, 17.50 Poročila, 17.55 Predenžep, 18.25 Pomurski obzornik, 18.40 Mozaik kratkega filma: Animirani filmi s festivala Zgb 82, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 35 mm — Filmska delavnica ob ameriškem filmu, Igra na kotalkah, 22.40 TV dnevnik II. Oddajniki II. Tv mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Otroška drama, 18.15 Zaščiten narava, izobraževalna serija, 18.45 Narodna glasba — Festival Ohrd 84, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Športna sredo, 22.00 Tv dnevnik. ljubljska banka Pomurske banka	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v četrtek, 20. septembra (kultura, SLO prispevek), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 8.50 TV v šoli: Tv koledar, Zgodba, Gozdna kletka brez rešetk, Kemija, Tehnične zanimivosti, Matematika, Poročila Zg I, 10.35 Tv v šoli: Tekmovanje glasbene mladine (do 12.30), 17.50 Poročila, 17.55 Trapollo HH 33: Planet dveh sonc, mladin. nadalj. (č. b.), 18.25 Posavski obzornik, 18.40 Obramba in samozščita, 19.10 Risanka, 19.20 Cikcak, 19.24 Tv in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Tednik, 21.00 Propagandna oddaja, 21.05 Martin Luther, vzhodnonemška nadaljevanja, 22.35 Tv dnevnik II. Oddajniki II. Tv mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Zajec s petimi nogami, otroška serija, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Umetniški večer, 22.30 Zagrebška panorama (do 22.40). TV ZAGREB 8.50 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Avtogrami, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika osjeških občin, 18.45 Šola zelenega načrta, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Moja sorodnica Rahela, 21.00 Zlati prah — zabavna oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.00 Gost urednik TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Naš šef je ženska (film), 12.00 Zunanje politična reportaža, 12.45 Usmeritev, 13.15 Poročila, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Risanka, 17.55 Španček Zaspandek, 18.00 Pan-optikum, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.15 Modna revija, 21.20 Uradniške zmo-te, 22.05 Šport. Drugi program 17.30 Vzgojna oddaja, 18.00 Religija, 19.15 Ars Elctrica, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gora, 21.15 Čas v sliki z politiko v petek, 22.05 Tom Jones — med posteljo in vislicami (film). TV MADŽARSKA 10.00 Ponovitev: Prva parna železnica; Otroci včerajšnjega dne. 15.55 Šolska TV. 16.50 Ljudstva oceanije, kratki film. 17.25 Spored študija Szeged. 18.00 Koledar, magazin. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Ubijati je lahko, ameriški TV film. 21.35 Magelan, nagradna igra. 21.45 Srečanje v petek, spored mladinskega uredništva. 22.35 TV dnevnik. TV KOPER 14.00 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 16.30 Odprta meja — Informativna oddaja v slovenskem jeziku — Videoteleks, 17.00 TVD novice, 17.05 TV šola, 18.00 Dolgi marš — TV film iz serije Salut Champion, 18.50 Risanka, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Aktualna tema, 20.00 Film — „Moj dragi prijatelj“ — Igrajo: Michel Serrault, Philippe Noiret, Gerard Depardieu, 21.55 TVD vse danes, 22.05 Glasbena oddaja, 22.50 Zeit im Bild — Čas v sliki.	

tedenski koledar

PETEK, 14. september — Milan SOBOTA, 15. september — Melita NEDELJA, 16. september — Ljudmila PONEDELJEK, 17. september — Robert TOREK, 18. september — Irena SREDA, 19. september — Konstanca ČETRTEK, 20. september — Suzana

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA

14. septembra ob 18. uri ameriški film: „NOČNI JASTREBI“ in ob 20. uri zahodnonemški film: „PATRICIA“; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

16. septembra ob 16. uri ameriški film: „NOČNI JASTREBI“ ter ob 18. in 20. uri zahodnonemški film: „PATRICIA“; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

17. in 18. septembra ob 18. in 20. uri ameriški film: „IMPERIJ VRAČA UDARCE“

19. in 20. septembra ob 18. in 20. uri zah. nemški film: „MRZEL KOT LAH“.

LENDAVA

15. septembra ob 17.30 in 20. uri ameriški film: „TELO IN DUŠA“.

16. septembra ob 17.30 in 20. uri francoski film: „ZADNJI MOHIKANEC“.

20. septembra ob 17.30 in 20. uri ameriški film: „PEVEC DŽEZA“.

ČRENSOVCI

14. in 17. septembra japonski film: „TIGROV BES“.

GORNJA RADGONA

14. septembra ob 19. uri ameriško-mehiški film: „PIRATI AVTOCESTE“ in ob 21. uri ameriški film: „DVOJNA EKSPLOZICIJA“.

15. septembra ob 20. uri ameriški film: „DVOJNA EKSPLOZICIJA“.

16. septembra ob 18. in 20. uri italijanski film: „APOKALIPSA JUTRI“.

19. septembra ob 20. uri ameriški film: „TARZAN“.

20. septembra ob 20. uri ameriški film: „MORILEC IZ SLUŠALKE“.

prodam

DROBILEC ZA KORUZO (kladivar), prodam. Stanko Onišak, Križevci 16 c, pri Ljutomeru. M-4261

ZASTAVO 101 C, 26.000 km, prodam. Telefon 23-035. M-4262

TRAKTOR ZETOR 5711 C s kabino in zadaj montirano koso POBEDA, prodam. Franc Rogan, Nuskova 26, p. Rogašovci. M-4268

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO s sedežno garnituro in omaro za spalnico prodam. Murska Sobota, Okt. revolucije 10. Ogled po 15. uri. M-4269

OLTOVE PLUGE PRODAM. Janko Horvat, Pačarovci 19, p. Mačkovec. M-4270

BARVNI TELEVIZOR PANORAMA prodam po ugodni ceni. Stanko Lesar, Arh. Novaka 19, Murska Sobota. M-4271

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 5 KW, prodam. Karel Dolgov, Murska Sobota, Arh. Novaka 19/1-5. M-4275

TOVORNI AVTO TAM 6500, prekučnik, z rezervnim, obnovljenim motorjem ali brez njega in trosilec vikom, malo rabljen, ugodno prodam. Skakovci 70. M-4276

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO, 22 cm in dvoosno prikolico, prekučnik, 6 t, prodam. Ivan Špilak, Turnišče, Gajska 3. M-4272

MALE PUJSKE PRODAM. Gustav Cigut, Borejci 12, p. Tišina. M-4274

MOPED 15 SLC, star dve leti, ugodno prodam. Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 36. M-4278

ŠIVALNI STROJ BAGAT DANICA, s kovčkom, star tri leta, zelo malo rabljen in avto zastavo 750, rjave barve, star dve leti, na prodaj. Radenci, Gregorčičeva 24, telefon v dopoldanskem času: 73-003. M-4279

126 P, letnik 1978, po zelo ugodni ceni prodam. Registriran do avgusta 1985. M. Sobota, Matija Gubca 14. M-4249

KRAVO, staro pet let, brejo sedem mesecev in kravo, staro dve leti, s teličkom, kontrola A, prodam. Naslov v upravi lista. M-4251

NAGROBNI SPOMENIK (150/2,70), prodam po zelo ugodni ceni. Po naročilu naredim spomenik različne velikosti. Bakovci, Kroška 47. M-4254

ENOREDNI IZRUVAČ KROMPIRJA UGODNO PRODAM. Gančani 70. M-4255

STISKALNICO ZA GROZDJE („na prešpan“), 150 l, prodam. Milena Onišak, Krapje 16, p. Veržej. M-4256

PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Skakovci 62. M-4257

TOVORNI AVTO VOLVO TURBO, 270 KS, prekučnik, brezhiben, ugodno prodam. Stanko Huič, Tišina 22 b. M-4258

AVTO FIAT 125 P, neregistriran, v voznem stanju, globok otroški voziček in otroško zibelko prodam. Božan Kološa, Murska Sobota, Ailja Kardoša 6. M-4259

GUME S PLATIŠČI (750 x 16), nove, prodam. Murski Petrovci 9. M-4260

SKODO 105 L, letnik 1981, dodatno opremljen, prodam. Horvat, G. Lakoš 91, p. Lendava. M-4280

MLADO TELICO, brejo v osmem mesecu, prodam. Bakovci, Mladinska 62. M-4285

FIAT 126 P, letnik 1977 in balkonska vrata prodam. Telefon 76-131. M-4286

LESENO GARAŽO v centru mesta M. Sobota prodam. Otroke sprejem v varstvo. Szabo, M. Sobota, Vrtna 8. M-4287

ZASTAVO 750, letnik 1978, po ugodni ceni prodam. Šafarsko 9, p. Ljutomer. In-500

VINSKE SODE IN KAD PRODAM. Murska Sobota, Prešernova 9. M-4288

BREJO KRAVO in telico prodam. Murski Črnci 9, p. Tišina. M-4289

FIAT 850, nov, prodam. Veščica 51, telefon 22-157. M-4291

ZLATO ZA ZUBE ceneje prodam. Naslov v upravi lista. M-4292

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO prodam. Telefon: (069) 22-636. M-4294

SILAŽNI KOMBajn POTTINGER MEX-2 in mlatinico zmaj, malo, prodam. Pintarič, Kruplinski 81, p. Grad. M-4296

ZADNJE GUME ZA TRAKTOR 12,4 x 28 in 11,2 x 28, prodam. Ogled po 16. uri. Nemčavci 1 a. M-4297

OTROŠKO POSTELJICO Z VLOŽKOM prodam. Banfi, Murska Sobota, Miklošičeva 19. M-4297

KRAVO, staro sedem let, brejo osem mesecev, prodam. Salamenci 70. M-4298

MOTORNO KOLO JAWA 350, novo, neregistrirano, prodam. Telefon: 76-402. M-4300

TRAKTOR STEYR, 28 KS, prodam. Špilak, Puconci 38. M-4303

LADO 1200, karambolirano, lahko tudi po delih, prodam. Lado Gyoha, Veščica 52 a, p. M. Sobota, telefon 24-565 ali 22-240. M-4306

RENAULT-4, letnik 1976, registriran do 19. julija 1985, ugodno prodam. Informacije po 17. uri: telefon 24-194. M-4438

VINOGRADNIŠKO STISKALNICO z dobro ohranjenim podom prodam. Milan Lipovec, Podkrajce 25, p. Ljutomer. In-503

GS CLUB 1220, karamboliran, prodam. Jureš, Veržej 118, p. Veržej. In-505

MOPEDA APN 4 in ribiške palice, prodam. Janez Fehér, G. Lakoš 96. Le-333

ZASTLEKLENA KLETNA OKNA iz programa MARLES, 80 x 120, 3 kose, prodam. Žido, M. Sobota, Mladinska 25. M-4308

POHIŠTVO ZA SPALNICO (omara tridelna, nizka) prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 56. M-4311

KORUZO ZA SILAŽO, 40 arov, v Sebeborcih, prodam. Informacije: Seruga, M. Sobota, Z. Velnarja 31. M-4312

OJAČEVALEC, 100 W in 100 W LESLIE, ugodno prodam. Kavaš, Bakovci, Partizanska 58, telefon 76-036. M-4313

DVE TELICI, visoko breji, kontrola A, prodam. Bodonci 35. M-4315

VOLKSWAGEN 1300, letnik 1970, in televizor Gorenje, črnobeli, prodam. Mihael Tropenauer, Plivica 2, p. Apače. M-4316

REGAL ZA DNEVNO SOBO, dva kavča, dva fotelja in televizor ISKRA, črnobeli, prodam. Stanko Vrščič, Ailja Kardoša 8 — blok. Ogled po 15. uri. M-4317

ZAMRZOVALNO OMARO, 250 l, prodam. Informacije po telefonu: 74-922. M-4318

KRAVO PO IZBIRI PRODAM. Vadarci 66. M-4319

IZRUVAČ KROMPIRJA in slamoreznicico prodam. Naslov v upravi lista. M-4320

RENAULT 4 TLS, letnik 1977, naprodaj. Franc Just, Šalovci 165 a. M-4309

RABLJENE GUME (6.50 x 16) z zračnicami, 4 kose, prodam. Karel Huber, G. Slaveči 89, 69263 Kuzma. M-4310

OPEKO MODUL, približno 200 kosov, 130 kosov polnil, 20 kosov salnitnih plošč, 6-valnih, in dva trama 20 x 14, dolga 4,5 m, prodam. Naslov v upravi lista ali telefon 24-580. M-4242

126 P, letnik 1982, prevoženih 13.000 km, prodam. Marija Ščavničar, Gibina 9, 69240 Ljutomer. In-513

ZASTAVO 750, registrirano do aprila 1985, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Milan Vrežič, Vidonci 73, p. Grad. M-4321

SEJALNICO OLT, 18-redno, prodam. Brezovci 42. M-4322

KOSO ZA TRAKTOR URSUS UGODNO PRODAM. Ivanci 3, p. Bogojina. M-4323

MLADO KRAVO S TELETOM, starim pet tednov, prodam. Žizki 50. M-4328

FIAT 125 P, nov, registriran do 12. avgusta 1985, prodam. Bukovnica 19, p. Bogojina. M-4329

ZASTAVO 101, letnik 1975, registrirano do avgusta 1985, prodam. Zdravec, Janžev vrh 55. GR-215

PLUG SLAVONAC 2, tridelne klinaste brane in hidravlično stiskalnico, 320 l, prodam. Telefon (069) 74-959. GR-216

STAREJŠO PRITLIČNO HIŠO, dobro vzdrževano (voda, elektrika, kopalnica, vrt, garaža), prodam. Ogled možen do 20. septembra. Kapela, Rožički vrh 62. GR-217

MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 41, p. Tišina. M-4331

TRAKTOR STEYR, 30 KS, registriran, prodam. Krajna 32, p. Tišina. M-4332

LOVSKI DALINOGLAD TASKO 6 x 40 po ugodni ceni prodam. Naslov v upravi lista, telefoni 22-740. M-4433

VW JETTA NAPRODAJ. Jerič, Dokležovje 121. M-4435

126 P, letnik 1978, prodam. Slavevič, Murska Sobota, Lendavska 25 a, telefon 24-852. M-4436

KOMPLETNO OTROŠKO POSTELJO in letni gumi (145 x 14) poceni prodam. Stanko Senjuri, 69242 Križevci 54 a pri Ljutomeru. In-512

KOSILNICE BCS IN RAPID PRODAM. Branko Ščavničar, Robadije 116, 42312 Štrigova (Globoka). In-511

LOVSKEGA TERIERJA, starega 17 mesecev, telesna ocena prav dobra, možen preizkus ostrine, poceni prodam. Stanko Lihtenvalner, Hovci 15, 62275 Miklavž pri Ormožu ali telefon (069) 81-615 — dopoldne. In-510

ZASTAVO 750, letnik 1980, in dvožilni kabel ter žico za polaganje inštalacije prodam. Naslov v upravi lista. In-508

SOBO ODDAM MLAJŠI UPOKOJENKI. Cigut, Borejci 11, p. Tišina. M-4437

SLAMO ZA KRITJE STREHE PRODAM. Informacije po telefonu 77-612, ali Grad 33. M-4325

10 ČEBELJIH DRUŽIN V AŽ PANJH PRODAM. Informacije po telefonu 75-850. M-MM PUJSKE PRODAM. Bakovci, Vrtna 11. M-4439

SIMCO 1100, letnik 1977, ugodno prodam. Kličič po 18. uri: telefon 76-281. M-4440

PRALNI STROJ GORENJE, rabljen ali nov, hrastove hlode, električno kitaro, rezervne dele za zastavo 101, rabljene, in novozelandske zajce ugodno prodam. Informacije: Trajtnjek, Pečarovci 47, telefon 77-117. M-4441

LADA 1200 CARAVAN NAPRODAJ. Černelavci 28, telefon 23-986. M-4442

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do marca 1985, ugodno prodam. Bakovci, Panonska 22. M-4443

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do julija 1985, ugodno prodam. Dolič 62, p. Kuzma. M-4444

AVTOMOBILSKO PRIKOLICO IN OBRAČALNIK ZA SENO PANONIJA, oboje malo rabljeno, dobro ohranjeno, prodam. Ogled popoldne. Noršinci 47, p. Murska Sobota. M-MM

ZASTAVO 101 s temeljito obnovljeno karoserijo, registrirano do 30. maja 1985, prodam. Drago Žerdin, 69225 Velika Polana 59. M-OP

kupim

SALONITNE PLOŠČE, 7,5-valne, 8 kosov, kupim. Telefon 76-131. M-4198

MANJŠO PRITLIČNO HIŠO v M. Soboti ali bližnji okolici, v dobrem stanju, kupim. Naslov v upravi lista. M-4264

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem ali brez, kupim. Naslov v upravi lista. M-4273

KLAVIRSKO HARMONIKO MELODIJA, 60-basno, rabljeno, kupim. Informacije: Sukič, telefon 23-248. M-4290

STAR, RABLJEN PIANINO kupim ali vzamem v najem proti mesečni odškodnini. Naslov v upravi lista ali po telefonu (069) 21-989. M-4299

PEČ ZA POPUŠČANJE KOVINSKIH PREDMETOV (do temperature 350 stopinj C), kupim. Telefon (069) 23-902. M-4304

FLAVTO ZA UČENJE NA NIŽJI GLASBENI ŠOLI KUPIM. Žizek, Murska Sobota, Kočljeva 2, telefon 21-775. M-4434

sobe

OPREMLJENO SOBO IŠČEM. Vse informacije v dopoldanskem času po telefonu 22-440, interna 47. M-4267

OPREMLJENO SOBO oddam dijakinji. Murska Sobota, Bakovska 17. M-4281

OPREMLJENO SOBO vzamem v najem. Plačam vnaprej. Ponudbe na upravo Vestnika. M-4293

zaposlitve

DELAVCA, KI DELA DEMIT FASADE, ZAPOSIM. OD 30.000 do 40.000 din. Zlatko Paler, M. Sobota, Lendavska 25, telefon po 19. uri 23-852. M-4277

ZENSKO ZA POMIVANJE POSODE V POPOLDANSKEM ČASU ZAPOSIMO. Gostilna Horvat-Lovenjak, Polana 40, p. Puconci, telefon 23-282. M-MM

DELAVKO V ŠIVILSTVU ZA SERIJSKO IZDELAVO ZAPOSIM. Delovni čas samo v dopoldanskem času. Informacije po telefonu 22-709. M-4307

razno

POŠTENEGA najditelja CERADE ZA AVTOMOBILSKO PRIKOLICO, ki sem jo izgubil 2.

septembra na relaciji Tešanovci—Moravci prosim, da mi jo proti nagradi vrne. Gusti Horvat, Rakičan, Cvetkova 60, telefon 22-427. M-4283

INSTRUIRAM NEMŠČINO NA VSEH STOPNJAH IZOBRAŽEVANJA. Ponudbe na upravo lista. M-4293

EXPRES OPTIKA V LJUTOMERU (v bližini BLAGOVNICE), se priporoča z izdelavo vseh vrst očal po receptu ali brez. Ob prijazni postrežbi vam bo na razpolago velika izbira okvirjev, pravičen nasvet in hitra izdelava očal. Optika je odprta vsak dan od 8.—15. ure, ob sobotah od 8.30 do 11.30 ure, vsaki ponedeljek pa od 8. do 17.30 ure. In-506

HIŠO — LAHKO TUDI NE DOGRAJENO, v RADENCIH, RADGONI ali bližnji okolici, kupi ZDOMEČ. INFORMACIJE PO TELEFONU 74-506.

Ljubezen tvoja in dobrota v spominu našo še živi, hvaležnost samo spremija te, le tebe ni...

V SPOMIN

14. septembra minevata dve leti, polni žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš ljubi mož in očka

Stanko Petrovič

Prekratka so bila leta, ki smo jih preživeli skupaj. Spomin nate in grenko spoznanje resnice, da te nikoli več ne bo med nami, je vse težje.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

VSI TVOJI

V SPOMIN

12. septembra mineva žalostno leto, odkar nas je po težki in hudi bolezni v 72. letu starosti zapustil ljubi mož, oče, brat in stric

Feliks Lašič

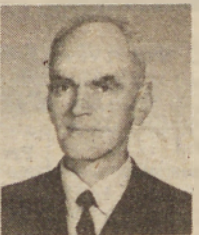
iz Radomerja

Dragi mož in oče! Ostal nam boš v trajnem spominu — ti in tvoja dobra dela.

Žalujoci: žena Lizika, hčerki Cilka in Ema z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Anton Buzeti

iz Bakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala godbi na pihala, pevcem, gasilskemu društvu, lovski družini z glasbeno skupino, govornikom in g. župniku za lep pogrebni obred, delovnim organizacijama Blisk in Potrošnik ter nogometnemu klubu Bakovci.

Žalujoci: žena Terezija, sin Tonček, hčrki Marija in Ana ter sin Štefan z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Ludvik Klement

iz Moravskih Toplic

Od njega smo se poslovili 28. avgusta 1984; iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem ČGP Delo M. Sobota, TMP M. Sobota in Jugobanke M. Sobota za podarjene vence in cvetje.

Posebna zahvala g. župniku za opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Moravci za poslovljene besede in godbi na pihala iz M. Sobote.

Žalujoci: žena Kristina, sin Geza z ženo Marico, ter sinova Pišta in Ludvik z družinama

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavni urednik), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Pavco, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gontér Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročeni rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 700,00 din, polletna 35

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 70. letu starosti za vedno zapustila draga žena, mama, stara mama, prababica in sestra

Ana Beznec

roj. Sočič
iz M. Sobote

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, njen grob zasuli z vencami in cvetjem, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom KS Partizan in DO Mura za tople besede slovesa ob odprtem grobu.

Žalujoci: mož Kalman, hčerka Ilonka z možem Štefanom, vnukinja Mariška z družino, vnuk Štefan, brat Ludvik z družino in ostalo sorodstvo

*Med borovjem temnim
mlado brezje rase,
v rodnem svetu
tuja stoji sama zase.
(S. Jenko)*

ZAHVALA

Zelo grenak je bil trenutek, ko nas je 15. avgusta, komaj v 59. letu starosti, nenadoma zapustil naš dragi mož, sin, brat, zet in sorodnik

Vinko Benko

z Branjega vrha
roj. v Martjancih

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, prijateljem, sorodnikom in njegovim sodelavcem, ki so ga v tako lepem številu pospremili k poslednjemu domu v Kotoribo 17. avgusta 1984. Zahvaljujemo se tudi za izrečena sožalja ter za darovane vence in cvetje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Štefica, mama Terezija, sestra Jolanka ter bratje Ludvik, Štefan in Geza z družinami

ZAHVALA

Z bolečino v srcih se dan za dnem vse bolj zavedamo krute resnice, da smo za vedno izgubili našega najdražjega moža, sina in brata

Vinka Kocbeka

iz Okoslavec

Vsem, ki ste mu izkazali zadnje spoštovanje, darovali vence in cvetje, izrekli sožalje, sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali, naša globoka in iskrena hvala.

Posebna zahvala za vso pomoč vaščanom iz Dragotincev, sodelavcem Avtoradgone, govornikom in pevcem za občuteno odpete pesmi.

Iskrena hvala tudi č. g. duhovniku za opravljen obred.

Globoko žalujoca žena Francika, mama ter brat in sestri z družinami

ZAHVALA

29. avgusta nas je po težki bolezni v 60. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče in stari oče

Jože Nedeljko

iz Lutverec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter njegov grob zasuli z vencami in cvetjem. Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem, godbi, govornikom, DO Gorenje-Elrad, Avtoradgona in Moda, KS Apače in gasilcem.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Ana, hčerki Milka in Jožica z družinama ter sinova Slavi in Marjan

*Končano tvoje je trpljenje,
verovala v lepše si življenje.
Bridka bolečina ostala je pri nas,
oh, kdaj zacelit jo bo čas.*

ZAHVALA

30. avgusta 1984 nas je v 53. letu starosti nepričakovano tiho in mirno, brez slovesa, zapustila naša draga hčerka, sestra, teta in svakinja

Elizabeta Sobočan

iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala dr. Horvatu, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje.

Žalujoci: mama, bratje in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 65. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in tast

Koloman Lovenjak

iz Bodonec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala dr. Peričevi in patronažni sestri Danijevi ter ostalemu medicinskemu osebju za lajšanje bolečin.

Hvala g. duhovniku, pevskemu zboru za odpete žalostinke ter govornikom tov. Rapplu in sovaščanki Heleni.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Jolanka, hčerki Erika z možem Janijem in Hermina z možem Štefanom, vnuk Andrej ter vnukinje Anita, Liljana in Monika

*Bolečina v srcih naših je,
kamorkoli se ozremo,
povsod vse prazno je,
ni več ljubeče roke mamine . . .*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi naše ljube mame, stare mame in sestre

Marije Vidonja

roj. Sampl
iz Kramarovec

ki nas je 28. avgusta 1984 za vedno zapustila, se zahvaljujemo vsem sestram, bratu, sosedom in botrini za darovane vence in cvetje, g. župniku za prelep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Iskrena zahvala tudi sosedu Šadlu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

V našem domu je nastala velika praznina, a v naših srcih globoka bolečina!

Globoko žalujoci: hčerka Marija, hčerka Ema z možem Mirkom, vnuka Manjana in Adison iz Avstralije, hčerka Justina z možem Francem, Marija iz Avstrije, sestre in brat Karel

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je tragično zapustil dragi mož, brat, bratranec, stric, svak in boter

Franc Flegar

Iskreno se zahvaljujemo zdravnikom in osebju kirurškega oddelka soboške bolnišnice, vsem sosedom in sorodnikom, ki so nam priskočili na pomoč in z nami sočustvovali, vsem prijateljem in znancem, darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu DES-a za vsestransko pomoč. Lepa hvala tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikom za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Žalostno ozremo se po livadi,
kjer domača hiša stoji,
vrata nemo so priprta,
ker v njej drage žene in mame ni.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po težkem trpljenju za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Ema Rantaša

iz Kupšinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje, drago pokojnico pa v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje.

Posebna zahvala g. duhovniku Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihalu iz Bakovec in Gezi Gorčanu za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu.

Posebna zahvala dr. Vladu Perkiču in dr. Mrkšiču ter ostalemu medicinskemu osebju pljučnega oddelka soboške bolnišnice za večkrat nudeno pomoč.

Žalujoci: mož Jože, hčerki Majda in Darinka z družinama, sin Branko z družino ter sestre Justina, Marija in Jolanka

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 69. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Elek Celec

iz Polane

Z globoko bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki so nam izrekli sožalje, pokojniku darovali številne vence in cvetje ter ga v velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoca žena Emilija ter sinova in hčerke z družinami

JERUZALEM

Predstavitev vinskega hrama

V soboto so na Jeruzalemu v prisotnosti predstavnikov skupščine občine, družbenopolitičnih delavcev občine Ljutomer, projektantov in izvajalcev del ter predstavnikov Radenske in novinarjev predstavili prenovljen Vinski hram.

Ta zanimiva izletniška točka sredi ljutomerskih goric je dolgo samevala in propadala, dokler ni Radenska začela propadajoče stavbe obnavljati. Celotna investicija je vredna 13

milijonov dinarjev in del sredstev je dobila Radenska v obliki posojila tudi iz rezervnega sklada občine Ljutomer. V obnovljenem Vinskem hramu je na voljo okrog 300 sedežev, imajo tri posebne sobe — lovsko, vinogradniško in pivsko — urejena pa je tudi okolica. Zunaj imajo 50 pokritih sedežev, gostje pa bodo lahko uporabljali tudi dva zidana žara.

Po napovedih Franca Rajnarja, direktorja TOZD Hotel Jeruza-

lem iz Ljutomerja, bodo nudili predvsem ljutomersko kapljico, saj urejajo vinoteko, na voljo pa bodo tudi pristne prleške specialitete. Vinski hram bo odšlej obogatil ljutomersko turistično ponudbo, saj pričakujejo, da bodo goste dobili iz pomurskih turističnih centrov — Moravskih Toplic in zdravilišča Radenci, s primerno propagando pa bi na Jeruzalem lahko privabili tudi goste, ki potujejo skozi Prlekijo.

D. L.

Za varnejši promet po Lendavski

Minule dni je bilo precej živahno na Lendavski ulici v Murski Soboti. Tu so namreč delavci soboškega Cestnega podjetja in tozda Gradbeništvo Pomurje popravljali precej načeto cesto. Le-ta je ena najbolj obremenjenih prometnih povezav pomurskega središča, zato je bila obnova asfalta vsekakor nujna. Cestišče je bilo namreč močno poškodovano, kar je doslej zelo ogrožalo prometno varnost.

Položitev vrhnje plasti asfalta vse do železniške proge, ki je stala 3,8 milijona dinarjev, je sofinancirala tudi krajevna skupnost Lendavska.

V drugi fazi, ki naj bi jo končali že konec tega tedna, pa bodo s sredstvi za redno vzdrževanje uredili še cesto do motela Čarda. Predračunska vrednost teh del, kjer sta izvajalca TOZD Vzdrževanje mariborskega Cestnega podjetja v Murski Soboti in TOZD Gradbeništvo Pomurje, pa znaša 7 milijonov dinarjev.

M. Jerše

LEDAVA

Nov viličar iz Primata

Temeljna organizacija združenega dela Primat v Lendavi je te dni predstavila nov izdelek, ki je plod skupine strokovnjakov za razvoj. Gre za viličar ESX — 1000, ki lahko dviga tovore do višine 8,5 metrov, kar je redkost na domačem tržišču. Viličar je potreben v regalnih skladiščih dviga pa lahko do 1300 kg. To, kar je najbolj pomembno pa je, da potrebuje zelo malo prostora za delovanje in tako omogoči večji izkoristek skladiščnih prostorov. Letos so izdelali 5 viličarjev, v prihodnjem letu pa jih bodo 25. Cena takšnega viličarja je 7,5 milijona dinarjev. Nekaj so jih že prodali. Lendavski Primat se s proizvodnjo dvigalne opreme ukvarja že od leta 1978 in je za domače potrebe osvojil več priročnih naprav, ki olajšujejo transport. Lani so tako izdelali 600 visokodvižnih viličarjev in okoli 2000 ročnih. Viličar, ki so ga sedaj izdelali, je novost na domačem tržišču, vanj pa bo v prihodnjem letu vgrajeno kar 90 odstotkov domačih izdelkov.

Jani D.

SPODNJA ŠČAVNICA

40 telefonov

Po treh letih čakanja so dobili pred kratkim telefonsko zvezo v krajevni skupnosti Spodnja Ščavnica. 40 prvih telefonskih priključkov bo vaščanom Lomanoš, Lastomerec in Spodnje Ščavnice (en telefon so dobili tudi v Policah) prikrajšalo marsikatero nepotrebno pot. Tako so krajanje kronali dolgoletne aktivnosti — že pred leti so samo postavili potrebne telefonske drogove, zatem pomagali pri izkopu jarka za temeljni kabel in opravili še veliko drugega prostovoljnega dela, sama

glavna linija pa je stala 4 milijone in 750 tisoč dinarjev. Sredstva so si zagotovili v krajevni skupnosti s pomočjo številnih delovnih organizacij, siva za PTT in drugih. Nadaljno razvejanost omrežja — za območje Lomanoš iz radgonske centrale, za območje Ščavnice pa iz nove telefonske centrale v vaškem domu v Spodnji Ščavnici — pa so plačali v glavnem naročniki sami. Prispevek se je gibal med 500 do 120 tisoč dinarji.

vp

BELTINKA

Rašiški dan v Beltincih

Za delovni kolektiv Beltinke iz Beltincev bo sobota, 15. septembra 1984, pomemben praznik. Ob navzočnosti delavcev vseh TOZD Rašice, krajanov in gostov bodo slavnostno predali namenu nove proizvodne prostore pletilnice in šivalnice, ki so za delovni kolektiv Beltinke velika delovna zmaga, hkrati pa proslavili »Rašiški dan«. Praznovanje se bo začelo že ob 9.30 uri z ogledom novih proizvodnih prostorov, zatem pa bo ob 11.30 uri proslava v beltinskem parku, na kateri bo slavnostni govornik predsednik izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota in bivši direktor Beltinke, Pavel Pongrac. Ob tej priložnosti bodo pripravili tudi kulturni program, v katerem bodo nastopili moški pevski zbor in folklorna skupina KUD Beltinci ter najbolj vzornim delavcem vseh TOZD Rašice podelili priznanja. Praznovanje bodo sklenili z modno revijo Rašice.

F. Maučec

Na poljih v Pomurju je te dni dokaj živahno. Kmetovalci imajo največ dela s pobiranjem krompirja. Nekateri to opravijo še tako, kot so nekoč delali naši dedki in babice, nekateri pa samo pobirajo krompir za sodobnim strojem. Letošnji pridelek je popravljen, odkupna cena pa je 18 dinarjev.

Foto: J. G.

SPEEDWAY

Horvat zmagal, Kocmut drugi

V Preldbgu je bila osma dirka za državno prvenstvo posameznikov v speedwayu, na kateri so se izkazali pomurski tekmovalci. Najbolje se je odrezal Horvat (Gorenje Varstroj Lendava), ki je zbral vseh možnih 15 točk in osvojil prvo mesto. Drugi pa je bil Kocmut (Gornja Radgona) z 12 točkami. Predzadnja dirka bo v nedeljo v Osijeku, zadnja pa 30. t. m. v Ljubljani.

F. M.

Slovesen zaključek asfaltiranja ulic

Prebivalci Vegove in Čopove ulice v Murski Soboti so pripravili zaključno slovesnost ob koncu asfaltiranja omenjenih ulic. Ob tej priložnosti je spregovoril predsednik sveta krajevnih skupnosti Partizan Janez Kovač, v imenu občanov pa tovariš Duh. Na slovesnosti je sodelovala tudi godba na pihala, sledil pa je zabavni program. Ob tem velja omeniti, da so krajanje Vegove in Čopove ulice precej časa čakali na posodobitev ceste, saj jim je prah z makadam-skega cestišča povzročal nemajhne preglavice. Gradnja obeh cest je v skladu s srednjeročnim programom razvoja te mestne krajevn

skupnosti in pomeni pomembno pridobitev.

Sicer pa je asfaltiranje obeh cest, ki so ga opravili delavci podjetja Sobotna, stalo 4,5 milijona dinarjev. Večino potrebnih sredstev so zagotovili s krajevnim samopriskupkom, vsako gospodinjstvo pa je prispevalo po 5 tisoč dinarjev.

M. Jerše

SOBOŠKI EKOLOŠKI SPEVALI

HIMNA SMRADU

Takorekoč še neokrit (in zato neujeljavljen) domoljubni pesniški talent Pomurja, ki se v vsej svoji skromnosti in sramežljivosti skriva pod psevdonimom Silvester Vojnač (Vohljač!), je na rovaš »glavnega mesta« Pomurja pred nedavnim ves vzhležen kliknil:

O, snrad predragi ti domači, / ki z Müzgo, pa z Lendavske in kafilerije/duha nam dvigaš, / očetov naših in občinskih ter še drugih imenitna dela, / naj bo jim slava — potomcem pa vonjava!

Da, da, naš vrli Silvester je še enkrat dokazal, kako tenkočuten smisel in posluš ima za čas in razmere, hkrati pa je dal slutiti, v katero smer bo rasel njegov pesniški talent. Naj mu bodo muze naklonjene, saj ne more biti dvoma, da je ekološka poezija poezija prihodnosti. Tudi v Pomurju! (brž)

Odprta vprašanja samopomoči

Predsedstvo občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti pozorno obravnava smernice za organiziranost in delovanje mladinske samopomoči.

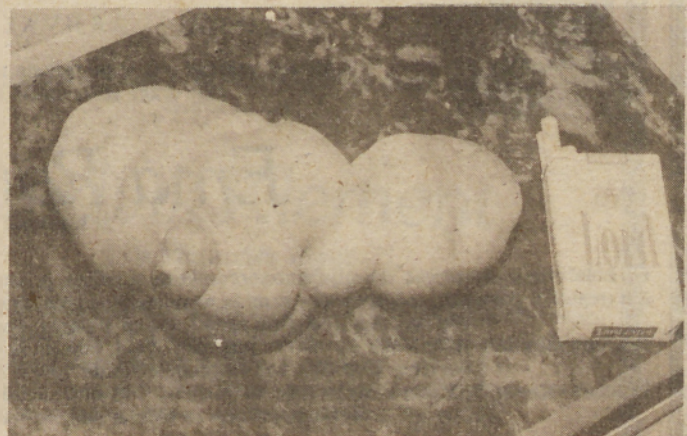
Ugotovljeno je bilo, da zgolj formalno izražena pomoč mladini ne zadošča. Hkrati pa to ne more krepiti vloge in ugleda mladinske organizacije v naši družbi. Zato se mladi iz soboške občine zavzemajo za konkretno uveljavljanje raznih oblik samoupravnega odločanja v praksi. Pri tem so zlasti zainteresirani, kako čimprej priti do stanovanj, stipendij in možnosti pridobivanja kadrovskega stipendij, da bi se izognili raznim krivicam, in podobno. Gre pa tudi za aktualna vprašanja možnosti napredovanja mladih na delovnih mestih, reševanje sporov med učenci in učitelji, organiziranje prireditev v osnovnih organizacijah ZSMS, kjer mladina pričakuje določeno pomoč.

Ker so številna vprašanja v praksi sporna, so v vodstvu soboške mladinske organizacije skušali predvsem ugotoviti, kako zagotoviti samopomoč na različnih ravneh. Ker

gre za vseslovensko akcijo, so opozorili tudi na nekatere specifičnosti in možnosti v soboški občini. Zato nameravajo najprej pritegniti strokovne službe in socialne ustanove. To velja tudi za pravno pomoč pri občinskem sindikalnem svetu, pri čemer potrebujejo mladi zlasti več nasvetov in napotil ter informacij o možnostih uveljavljanja raznih oblik samopomoči. V tej zvezi razmišljajo o

ustanovitvi odbora za mladinsko samopomoč, kamor bi vključili mlade strokovnjake. Tako so začrtali nadaljnje aktivnosti, kar terja podrobnejšo seznanitev vseh mladih o omenjeni problematiki. Ker so odprta številna vprašanja na različnih področjih mladinske samopomoči, bo nujna večja angaziranost osnovnih mladinskih organizacij, šol in sredstev javnega obveščanja.

Milan Jerše

KROMPIR „SIAMSKI DVOJČEK“. Pred dnevi je v naše uredništvo prišel krompir nenavadne oblike in velikosti Stefan Horvat iz Murske Sobotice. Z malo domišljije je moč na njem videti več obrazov in še marsikaj. Sicer pa je imela „krompir“ s krompirjem Kristina Horvat, ki je dejanski pridelovalec nekaj manj kot kilogram težkega krompirja — dvojčka. Foto: A. A.

LEDAVA

Tudi bogat kulturni program

Turistično društvo Lendava je za letošnje tradicionalno Lendavsko trgatvo pripravilo tudi bogat kulturni program, ki si ga bo sploščato ogledati. Nastopilo bo več folklornih skupin, kot so madžarska skupina iz Lendave, skupina iz Velike Polane, skupina iz Turinšča, folklorna skupina iz Prelopa na Hrvaškem, kulturno-umetniško društvo Masur iz Novoga Mestca ter folklorna skupina KINZOV iz Zalazgerjeva na Madžarskem. Nastopili bodo tudi ljudski godci in pevci iz Cestere na Madžarskem. Celotna prireditev bo v centru Lendave, začela pa se bo ob 18. uri s posluško vozil in vprej s prikazom pridelovanja grozdja in vinarjenja s starimi običaji. Celotno prireditev, ki bo trajala vse do večera, bodo popustili še pihalni orkester iz Ljutomerja ter popularni Dvček in Nela Erštinčič, ta bo nastopila v Lovškem domu.

Jani D.